

משה בירנבוים

נ"ו"ג לקוה"ק הרבי ר' אלימלך ז"ע ועכ"א

מליזענסק

עיה"ק טבריא תובב"א

בעשה"ת

שלושת ימי הגבלה

זוג בותן תורה - שבועות

גמרמל (שנת פת). אמר רבי אלעזר בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, יצאה בת קול ואמרה להן מי גלה לפניו זה שמלכתי השרת משתמשים בו, וכו'.

והנה רבו הדקדוקים בענין זה של מתן תורה ומקום הניחו להתגדר זה ולפרש משללע"ד בענין זה, להצין הענין של נעשה ונשמע כבר האריכו בזה הרבה בספה"ק, דלכאורה מאי שייך לעשות לפני השמיעה, אמנם בפשטות מירי על הקבלה ולא שעשו פעולה לפני השמיעה, (וגם בספה"ק נאר מ"ס ח"ס צפ"ר עקב מקשה קשיא זאת אפילו על מלכתי), ועוד קשה דמזבח דמהיכן ידעו את הרז שמלכתי השרת משתמשים בזה, אלא דכשעלה משה אל האלקים לראשונה שמע זאת מהמלאכים (שציקשו המלאכים לפגוע בו, ואמ"כ כשראו גדלותו ותצינומו לפני הקב"ה אז גילו לו סודות כבדי לפייסו), והאיך יכל משה למסור לישראל רז זה, ובעצם הענין של הוספי משה יום אחד מדעתו גם צריך ביאור למאי אינטרין זאת, וכן קשה הענין של כפית ההר כגיגית אחר שכבר אמרו נעשה ונשמע, ובהמשך כשאמרו ישראל למשה דבר אמה עמנו, אמר הקב"ה היטיבו אשר דיברו ותמיהה מאוד.

(ובחקדקם נביא עובדא כוהר"ק מראפשיץ ז"ע שנולד בחג השבועות ביום שנסתלק בו אור שבעת הימים הבעש"ט הקדוש, דידוע דעבודתו הקדושה היתה הסתר בתוך הסתר ולכן בחר תמיד למושבו, אנשים פשוטים תנומים מאוד בכדי שלא יעמדו על גדולתו, לילה אחד כשהרה"ק מראפשיץ הלך בחצות הלילה לטבול במקוה, והנה פוגש אותו יהודי פשוט מובני המקום, והנה בראפשיץ היה כעין "שזמרים" שתפקידם היה לסייר בלילות ברחובות העיר בכדי למנוע גניבות, וכל אחד מובני המקום היה חייב ללכת כמה לילות בשנה, ועשירי ונגידי העיר שהעדיפו לישון בלילה על כותלים ולא להסתובב בקור ובחושך, אז היו שזכרים עבור מנוון, את אחד מועני המקום שייסר במקומו, והנה היהודי הזה כשפגש את הרה"ק מראפשיץ, פנה אליו באומרו הנה אני הולך במקום יענקל הנגיד, ושאל במקום מי הולך הרב, מיד אמר הרה"ק מראפשיץ ליהודי זה, אה אתה טוב בשבילי למושבו ומיד שכרו כמושבו, וכן היו כמה כאלו בביתנו. ע"כ).

הגה"צ ר' דוד הלברשטאם זצ"ל מוקשאנוב, סיפר שזקנו בעל מאורות נתן היה פעם אצל הרה"ק מוצאנו על שב"ק פרשת תצוה, ובאנוצע השולחן התחיל הרה"ק מוצאנו מרוב דבקותו לאמור, ואתה, זה צדיק הדר, תצוה (מלשון צוה והדבקות) שיידיבק אצלו בני ישראל, שימושכו אחריו, והתחיל לצעוק נתגלע נתגלע (להגאון בעל מאורות נתן) געדענקסט ווי דער יארשאוויצער רב (הרה"ק מוקאמינקא ז"ע) פלעגט פארציילען (האם זכר הנך מה שנהג הרב מוקאמינקא לספר), ששאל את המושבו ר' פרץ בראפשיץ למה אינו נושא אשה, ואמר: א מוענטיש אליין, וואס ברויך א פרוי? (אני אדם עעמאי ולמה לי אשה) ושאל אותו מה יהיה עם מוצת פריה ורביה, והשיב בטפשות מילא קינדער, פאארט כוען אויף בעלז מיט א קוויטעל (בשביל ילדים אני יכול לסוע עם קוויטל הרב מבעלזא). ואמר הרה"ק מוצאנו דער יארשאוויצער רב האט נישט סתם געזאגט א ווערטל (הרב מוקאמינקא לא אמר סתם דבר הלצה), וכוננתו היתה דכמו שאחד נוסע לצדיק עבור בנים, מובלי שישא אשה, מה בעי אצל הצדיק, כן כל אחד מי שנוסע אצל צדיק ריקם מובלי שום חכנות כדבעי למויהו, אינו מקבל מן הצדיק כלום. וזהו

הכונה ויקחו אליך, שהכלל ישראל כשנוסעים להצדיק יקחו אתם שמון זית זך, תורה תפילה ומועש"ט, כתיב יעבראכען, למאור, להעלות נר תמיד.

כמו"כ מסופר שאל הרה"ק רבי משה משינאווא ז"ע הגיע פעם עשיר גדול מנכבדי הקהילה בשעות הצהריים ורצה להיכנס אל הקודש, אולם אותה שעה היתה שעת מנוחה של הרבי ולכן לא נתנו המושבו להיכנס, מתוך הבנה יצא העשיר, ובנתיים הלך לבית מרזח כדי להרוות צמאונו בלגינות יין ומשקה חריף, אדחכי וחכי התעורר רבי משה"לע והרגיש שאותו עשיר היה אצלו [ואולי ידע מקודם על בואו], לכן שאל את המושבו לקרוא לו, הלה עשה כפי שצטווה ומוצא את העשיר בבית מרזח והגיד לו שהרבי רוצה לראותו, כמובן שהעשיר עזב מיד את המקום והגיע אל רבו, משכנס אל הקודש שאלו הרה"ק משינאווא הכין היה, ובלית ברירה נאלץ הלה להודות על האמת שבינתים הלך לשתות כמה כוסות יין לשכרה, הדבר חרה מאוד להרה"ק משינאווא שבמקום לחכות ולהתכונן בהכנה דרבה קודם כניסתו אל רבו הרי הוא הולך לבית מרזח מקום מושבו לציים קבוע,

וכיון שרצה להוכיחו בדרכי נועם על כן פתח לספר לו כדברים האלה: אחד מגדולי תלמידי הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ ז"ע היה החסיד רבי פנחס מודאמביץ זצ"ל, וכאשר שמע הרה"ק מראפשיץ שחסיד זה עומד להגיע אליו נשבר לבו בקרבו לשברי שברים, כי במו יוכל הוא לעזור ולסייע חסיד גדול כזה בעבודת ה', וכמו כן בכניסתו של אותו חסיד אל רבו והבחין בשברון לבו הטחור, היה גם לבו נשבר לרסיסים, כשהוא מתבונן על ענוותנותו של רבו, שעל אף גדלותו לבו נשבר בקרבו ומושפיל עצמו עד האדמה, וזה גרם לחסיד להוסיף שברון לב על שברונו, וכן בשעת התפילה נהג הרה"ק מראפשיץ לסיים את תפלת העמידה במחירות, והיה מביט ומסתכל על חסיד זה, ומתפעל מגודל היגיעה שהוא משיקע בתפלתו ובעבודת ה', והכל בשברון לב אמיתי, ובזאת נשבר לבו בקרבו על שהוא צריך להשפיע עליו שפע ברוחניות ובגשמיות, כי בענוותנותו סבר שהחסיד גדול יותר מנונו עשרת מונים, וכאשר סיים רבי פנחס את תפלתו והתבונן בשברון לבו הטחור של רבו עי"ז נשבר גם לבו, וחזר חלילה וככה המושבו לעלות מעלה מעלה במודריגות הענוה וההכנעה, ובזאת פנה הרה"ק משינאווא ואמר לאותו עשיר "מאחר שהיה לו להרה"ק מראפשיץ חסיד כזה לפיכך לא היה יכול ללכת לישון,

אבל לי שיש חסיד כמותך - שהגעגת הנה ברכבת, ובדרך מוסתמא קראת בכתיב העת ובטלת מוזנך לריק, ואף עתה שהיית צריך לחכות הלכת להשתכר במושתה היין, ועבוד חסיד כזה בין איך א שיינע רבי... כשמרמוז לו שאם היה מתנהג כהוגן לא היה מוצא אותו ישן בתחילה, ולדברי החת"ס מותאימים הדברים להפליא, כי בודאי כך הוא באמת שהחסיד מוסיף תת כח ברבו והוא חוזר ומושפיע כן בחסידיו ותלמידיו, וחוזר חלילה עד שאין שיעור וקיעבה.

ובספה"ק מוצאנו דענין ימי הספירה היה ג"כ לצורך הכנה, דהנה בקריעת ים סוף כחזו דרלחה שפחה על הים יותר ממה שראה יחזקאל הנביא, וכל זאת עקב שזה הגיע אליהם רק בהתעוררות דלעילא וללא הכנה מנידס, שלא היה להם כלים ראויים לקבל, לכן לא נשאלו במדרגה זו, והיו צריכים את ימי הספירה להכין עצמם, וכמו שציאר בספה"ק בני יששכר, כלשון הכתוב "וספרתם לכם" והנה כלולב וסוכה וכדו' "לכם" הכונה שלא יהא גזול אצל מה הכונה "לכם" בספירת העומר, (ובמחמת סה: "לכם" שהיא ספירה לכל אחד

ואחד) וציאר דהכוונה שיהא לכם שיהא צהתעוררות דלתתא וצעדות האדם ולא רק מתנה מן השמים.

והנה ישראל אמנם נטווו לטפור ספירת העומר ככדי שזמן הזה ילאו מהמטט שהיו צה ויכנסו לשערי הקדושה, וככדי שזאת תהיה עבודה עצמית, אבל את הסוד הגדול של "הכנה" זאת עדיין לא ידעו, אלא עשו זאת כי נטווו.

וזה היה הרז שמלאכי השרת משתמשים בו, הסוד של "הכנה" זה הדבר שאפשר לעשות גם לפני הציור, וזה התכוון "נעשה ונשמע" שזה הדבר אפשר לעשות לפני השמיעה, וזה הרז שקיבל משה ממלאכי השרת צהיותו צמרס, ולכאורה האין גלה מרע"ה רז זה לצני ישראל, הרי צגמ' יומא מנין שלא יאמר וכו' עד שיאמר לו לך וכו', שאסור לטפור דבר שקיפרו לו אלא א"כ אמרו לו צפירוש שמוטר לו,

אלא דאפשר דזה היה כוונת משרע"ה צזה דהוסיף יוס אחד מדעתו, דצזה הצינו צני ישראל דלמה נצרך להוסיף עוד יוס מצלי שנטוווה, אלא משמע מכך דעדיין אין אנו מוכנים לכך ומוזה למדו סוד ה"הכנה" צלא שיאמר להם צפירוש ענין זה.

ובספיה"ק צת עין אמנם מפרש דזה היה ענין כפיית ההר כגיגית, דצני ישראל חצבו שעדיין לא מוכנים ורלו להמשיך צפרישות והכנה, ולכן היה כפית ההר שיהיה צזמן ההוא ושלא ידחה לזמן מאוחר יותר, והכפיה לא היתה על עטס הקצלה אלא על זמן הקצלה.

וצזה יוצן הענין צצני ישראל אמרו אל משה "דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלקים וגו'" ובספר דברים (ה, ה) "ויאמר ה' אלי שמעתי את קול דברי העם הזה אשר דברו אליך הטיבו כל אשר דברו",

ותמוה מאד צקשתס של ישראל "דבר אתה עמנו" ולהלן הצאתי ציאור צזה מספיה"ק זרע קודש, אבל לעניינו אפשר לפרש, דהרי צרש"י הק' מפורש דלכתחילה היה אמור להיות כך, שהש"ת יאמר למשה ומשרע"ה יאמר לצני ישראל, אלא דהס ציקשו שרצונס לשמוע מפי הקצ"ה עצמו ולא דרך משה, וז"ל רש"י (יט, ט) ויגד משה את דבר העם, חצובה על דבר זה שמעתי מהס שרצונס לשמוע ממך, אינו דומה השומע מפי השליח לשומע מפי המלך, רצוננו לראות את מלכנו, עכלה"ק, ואז היה לפני שידעו את הסוד של "הכנה" כפי שרואים שאז עדיין ענו נעשה, ולא אמרו נעשה ונשמע, שהכוונה היתה נעשה אחרי השמיעה,

אבל אחרי שציקשו לשמוע מאת הש"ת עצמו ללא אמצעי, ואז ניתן להם מלוות פרישה, ואז הוסיף משה יוס אחד מדעתו, ומוזה למדו צני ישראל את סוד ההכנה, והצינו שהוסיפו יוס כי עדיין לא מוכנים, ואז גם למדו להסתכל צעצמס ולצדוק את עצמס צחצוה מצב ומדריגה הס מנלאים, והצינו שלמדרגתס מספיק צהחלט לשמוע מפי משרע"ה ועדיין אינס צמדרגה לשמוע מאתו ית"ש עצמו ללא אמצעי.

וראיתי עובדא שמוספר על הרח"ק ר' שלומקע מזוועל זי"ע, שהיה צתנהג בא"י מאוד בפשטות וללא גינוני ראביסטעווע, וזיה נהוג ללכת כל יוס לכותל המערבי, וזיה נוסע באוטובוס רגיל, יוס אחד ליווה אותו צוקורבו הרח"ח ר' אלי רוט ז"ל, ובהגיעם לתחנה בעודם צמותנים לאוטובוס, התיישב הרח"ק מזוועל על המדרכה, כשראה ר' אלי את הרבי יושב על המדרכה אזי התיישב גם הוא על המדרכה לידו, ומיד פנה אליו הרח"ק

מזוועל ושאלו, דו האלטט ב"י דערב"י (האם אתה אווזו במוה שאתה עושה), ור' אלי קם כויד ועמד.

כוונת שאלתו היתה שאלה ישירה, האם אתה עושה את זה בגלל שאני עושה את זה, או שאתה לבדך גם אווזו בזה, ור' אלי חבין שלבד הוא לא היה צותיישב להכותין על המדרכה, לכן קם כויד.

ולכן אמר הש"ת הטיבו כל אשר דברו ובספיה"ק אוהצ ישראל ליקוטים, וז"ל לכאורה תמוה, הלא מוטב היה שישמעו מפי הרב, ומה שאמרו דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר אלקים עמנו פן נמות, אין זה טענה, כי אדרבה יתעלה נפשינו צמסירות נפש, זה עיקר עבודה ועליה הנשמה ותשוקתה, ונראה לי דעיקר השצח שציב אתס צזה, אשר חפסו צמדת האמת לדבר כאשר היה עס לצצס, וזהו "הטיבו כל אשר דברו, לא כן המתקצבים ומפתים צפיהס ולצס צל עמס, ולזה אמר, מי יתן והיה לצצס זה כל הימים, עכלה"ק.

(ולכאורה אס היה נצרך הכנה והס הרגישו שעדיין צריכים הכנה כדאיתא צספיה"ק צת עין שהצאנו לעיל, א"כ למה לא חיכו צאמת קצת יותר, אלא דמצוחר צספרים שגס זה צא ללמדנו שגס אחרי כל ההכנה עדיין זה לא צא מכותנו וצריכים הרבה סיעתא דשמיא, דהדרך צקנין התורה שגס אחרי התמדה ועמל צריכים לדעת שאלמלא עוזרו אינו יכול וחקוקים לתפילה וכו').

והיות שמשרע"ה לימד לישראל ענין זה של הכנה, וצני ישראל היו אז צדרגא גצוה של דור דעה, לכן היה ענין שההכנה תהיה צזמן שהיה מזומן צבר למתן תורה, דהצדיקים שהיו צדרגא שההכנה אצלס היה צמעלה כמו המצווה עצמה היו מהס שהקפידו שההכנה תהיה צזמן המצווה, והיו שהציאו ראי' מאצרהס אצינו עליו השלום, שכתוב צו וישכס אצרהס צצוקר ויחצו את חמורו, ומציאין משס ראי' דוריזין מקדימין למצוות, ולכאורה למה לא חצש חמורו מצעוד ליל, ואז יוכל צצוקר מיד לצאת לדרך, אלא שההכנה גס צריך להיות צזמן המצוה, (וענין זה עיין צהמשך הגליון).

כידוע בין הרח"ק מוצאנו זי"ע ובנו הרח"ק מושינצווא זי"ע היה חילוקי דעות בנוספר נושאים בהלכה, באחד מוהנושאים, החליט הרח"ק מושינצווא לבא לצאנו ולהתווכח עמו בענין זה עד שיתברר ההלכה ויגיעו להכרעה מוסכמת,

הרח"ק מושינצווא נסע לצאנו בלוויית בנו הרח"ק ר' משה, בהגיעם לצאנו ונכנסו לקודש פנימה, היה הרח"ק מוצאנו מאוד עסוק ולכן אמר לבנו הרח"ק מושינצווא שייבוא אליו כוחר לפנות בוקר בשעה ארבע וחצי ואז נדבר בנושא, הרח"ק מושינצווא הלך לאכסנייתו, וביקש מבנו שיביא לו שז"ע יז"ד בכדי להתכונן לויכוח למחרת, וחשב ר' משה לעיצנו בפליאה, הרי נושא זה של הויכוח נוציא בחלק אה"ע ולמה מבקש יז"ד, אבל הביא יז"ד צבקשת אביו, ומיד ראה שאביו התחיל ללמוד הלכות כיבוד אב ואם, וככה ישב כל הלילה ולמד הלכות כיבוד אב ואם, כשפניו בערות כחלי אש ולמוד בחיל ורעדה מתוך התפשטות הגשמויות,

ולפי ההכנות של הרח"ק מושינצווא, הרגיש בנו הרח"ק ר' משה, שהויכוח הוא נועבר לויכוח בהלכה גרידא, לכן התחיל ר' משה באמירת תהלים בבכיה רבה ובבקשה מושייית שהויכוח יעבור בשלום, ומתוך ששניהם התעמקו זה בהלכות כיבוד אב ואם וזה בתהלים, מתוך כך נתאחרו הרבה, ויצאו מאכסנייתם לבית הרח"ק מוצאנו באיחור רב, וכל הדרך היה הרח"ק מושינצווא שרוי בהתרגשות ובמורא גדול, כשהגיעו אל הרח"ק מוצאנו כבר היה השעה שיש, אמר הדברי חיים לבנו, הרי קבענו לארבע וחצי, כעת כבר אין לי פנאי כי אני באמצע התפילה, וצטרף להשאיר את הכרעת הויכוח למשיח צדקינו, וכשר' משה ראה שהויכוח התבטל אמר שתפלותיו פעלו זאת. ע"כ.

ואפילו שלא ראו שהרה"ק מנאנו כבר התחיל להתפלל, אלא שההכנות שלו היו דברגה של התפלה ולכן כבר היה נקרא שהוא צאמנא התפלה, ועל הכנה כזאת אמרו לדיקים שזה נריך להיות בזמן המנוחה ולא קודם.

ולכן הוסיף משרע"ה יום אחד מדעתו, שהכנה יהיה בזמן של מתן תורה, שזה צו' סיון, וזוה גם מתורץ זה שאנו אומרים זמן מתן תורתינו, דההכנה שהיה בזמן המנוחה נחשב כמנוחה עצמה, וכן ההכנה שהיה ציוס'ו' סיון כבר נחשב התחלת מתן תורה, והסיוס הרי גם למחרת לא היה, ולכן שפיר מקרי'ו' סיון זמן מתן תורתינו.

והנה בכל הספה"ק ספרי המסידות מנזאר דככל המועדים מתעורר הנקיס והמעשים שהיו בזמנים ההם גם לזמן הזה, והתעוררות צאה צו' סיון שזה היום שהקצ"ה רצה לתת את התורה (ויש שמנאריס שמתן תורה היה צו' ורק הקבלה היה צו') והוסיף יום אחד היה רק לשעה, וא"כ שמהשמים נותנים ומשפיעים את התורה גם כיום, והתפקיד שלנו זה רק להתכוון ולהיעשות כלי ראוי לקבל, צכדי שלא נאצד ח"ו כל ההשפעות שזורדות מן השמים וכפי שהצאתי להלן את האמרי יוסף שאפילו ציוס האחרון אפשר לתקן את כל ימי הספירה צכדי שיעלו להכנה ראויה,

וכפי' הידוע על אס תעירו ואס תעוררו את האהבה עד שתחפץ, שמשפיעים עלינו השפעות טובות מן השמים והתפקיד שלנו זה עד שתחפץ, לעשות מעשה חפץ כלי לקבל את ההשפעות שיאשרו איתנו ולא ילכו מאיתנו ח"ו ללא רושם.

וציוס חג השבועות ההילולא של דוד המלך ע"ה שמוצא צחו"ל שלא נקצב לו חיים ולשיטה אחת אדם הראשון נתן לו שצעים שנה ולשיטה השני' האבות תרמו לו כל אחד מימני חיו, ופלא שלדוד מלכא משיחא לא נקצב לו עצמו שנות חיים, אלא מוצא דכיון שדוד חיבר ספר התהלים שצו הכניס מקום לכל צר ישראל עד סוף כל הדורות לשפוך לב ולפעול ישועות לכן היה נריך שנות חיים שנכלל מנשמות כל ישראל שזה גם אדם הראשון או האבות הקדושים, וכן ההילולא קדישא של אור שצעת הימים הצעש"ט הקדוש שלפני הופעתו, היה כלל ישראל כגוף צלא נשמה, וכלשון הרה"ק המאור ושמש, שהיה העולם שמש, והוא הכניס חיות לכלל ישראל וכל היהדות שיש כיום הוא רק מכוחו מוצא צספה"ק.

וראיתי שהאדמו"ר מצעלוא שליט"א סיפר ששאלו את דודו הרה"ק מצעלוא ז"ע, מה פעל הצעש"ט הק' ומתי מסידות (כמונן שהשאלה הוא מה פעל לפשוטי עם כמונו, חוץ מזה שעס תלמידיו הקדושים יחד יחודים ומיקן חיקויס גבוהים) והשיב לו הרה"ק מצעלוא ז"ע שהצעש"ט הק' פעל שלושה דברים א' שיאמינו אמונה פשוטה, צ' שיסעו לדיקים, ג' שיצבלו צמקווה לטהרה ע"כ,

וכמונן שלא התכוין שרק זה אלא שזה היסודות שאי אפשר להיות כיום יהודי מצלעדס, וזה שייך כיום רק מכוח הקדוש.

ועוזור השי"ת שנוכה להתכוון ולהכין עצמינו להיות כלי ראוי לקבל ההשפעות שנשפעות ממרוס, ולהאמין אמונה פשוטה צה' וצמשה עצדו, להיות מקושר לדיקים, (כדאיחא צספה"ק שהוסיף משה יום אחד מדעתו להראות את כוח הדיקים) ולפעול ציוס מתן התורה רפואות וישועות ככתוב שנתרפאו כל המומין, וזוכה לציהת גו"ל צב"א.

***

וראיתי בספר "זכות אבות" מובא שהרה"ק ר' מאיר'ל מפרעמנישלאן ז"ע, נהג לספר בכל חג השבועות שני עובדות:

מעשה א'. הצדיק המפורסם ר' שמושון מעיר זוענן הנקרא ר' שמושון זועננער היה חשוב למלכות. פעם אחת שאל אותו הקייסער כודוע עם בני ישראל הם מושוקעים בגלות זה זמן כביר, ואיזה חטא גרם להם זאת? זוענן ר' שמושון זיאמר: אין זה אלא פני קנאה ושנאת חנם, ולא האמין בזה הקייסער, זיאמר כי אם לא יהיה לו תשובה נכונה עד שלשת ימים אז ינקום נקם בעם בני ישראל,

וכשמוע ר' שמושון זועננער את דברי הקייסער הלך לביתו ועשה שאלת חלום וזודיעו לו כון השנים אשר התשובה הראשונה היא תשובה נכונה וברורה ואמיתית, ובל ישיב מודבריו הראשונים, והקייסער כמילא יאמין.

זיהי יום אחד בתחילת החורף, נפל שלג כון השנים, שלג גדול אשר אז הדרך של חיתו יער לרוץ יער, זולך הקייסער עם זועניו ליער ליצוד ציד, וזלכו כנוה פרסאות מזהעיר ליער, זיפרדו איש כועל אחזו לחפש אחר חיות ליצודם, וגם הקייסער אחר חיות ליצודם, וגם הקייסער אחר חיות ליצודם, וגם הקייסער נפרד מהם ותעה ביער עד לעת ערב, והם לא ידעו כי הקייסער תועה, בחשבם כי הלך לביתו.

זיהי כאשר הלך ביער בלילה ראה מרחוק אור מאיר כי היה קרוב לכפר שיעמד בעבר הנהר, הלך הקייסער עד שבא לנהר ופשוט את מלבושיו ועבר הנהר, זיבוא לעבר הנהר ערוס זיחף, כי הלך רק בכתנות ומכנסים. והלך בכפר מובית לבית, וכבר נסגרו הדלתות עד שמוצא ערל אחד פתחו פתוח, זיהי כאשר ראה אותו הערל נבהל מוכנו כי חשב אזלי רוח או שד הוא זיגרש אותו. זיאמר אל לבו "אם אלך אל ערלים יעשו לי כולם כנו זה הערל, אלך אל יהודי לאכסניא □ בודאי יעשה חסד עמי", וכן עשה, הלך לבת אכסניא של יהודי, ופתח לו הדלת והכניסו.

ותאמר לו אשתו: אזלי יגנוב הערל אצלנו מועות או כלים. זיאמר האישי: עכ"ז צריכים אנחנו ליתן לו מקום לזון כי הוא איש כנו שאר האנשים זיבקים הקייסער שיתנו לו צלוחית זייש עם קיכעל ונתנו לו. ואח"כ קפץ על התנור, באמרו שמואר קר לו, ונתן לו האישי הפעליץ שלו שיתכסה עמו, ותאמר לו אשתו עוד הפעם, הרל הזה יגנוב הפעליץ זיברח, זיאמר האישי: הנה א אכבה את הגר זאהיה נעור כל הלילה.

בהשכמות הבוקר, זיקם האישי לזכור תהלים שירות ותשבחות, שאל אותו הקייסער אם הכפר רחוק מווענן, וכנוה פרסאות יש מווענן? זוענן האישי זיאמר: דרך ארבע פרסאות היא. זיבק את האישי שישכור לו עגלה לנסוע עמו לזוענן. זוענן האישי זיאמר: אנכי יש לי עגלה קטנה זיבילתי להוליכך לזוענן. זיאמר: כן אסע עמך, נקבה לי שכרך. זיאמר שרוצה ד' פערציגער. זיאמר שיתן לו, ובאופן שיתן לו הפעליץ לכסות א"ע על הדרך. ותאמר אשתו: הנה האישי הערל יחרוג אותך בדרך, זיקח הפעליץ, ולא ישלם לך בעד היי"ש ובעד הקיכעל, זיברח. זוענן האישי זיאמר לאשתו: בל תפחד, הוא איש כנו שאר אנשים.

זיסעו עירה זוענן, וכבוזאם העירה שאל האישי את הקייסער: לזן אתה רוצה שנענוד שם? זוענן הקייסער זיאמר: איצל חיצר המולך. זוענן האישי: בוודאי ענוש יענישו אותנו אם אנחנו נעמוד שם. זיאמר הקייסער: אל תירא ובל תחת, אני אתרץ את הכל. זיבואו עד שיער המולך, קפץ המולך מזהעגלה זינס הביתה כך לבוש עם הפעליץ, כל בני ביתו של הקייסער שכוחו מואד עמו.

האישי בעל העגלה עמד בחוץ זיירא מואד, עד כי פקד המולך להכניסו הביתה, זיהי בראותו שמכניסים אותו לבית המולך פחד מואד, זיאמר המולך בל יירא כי לא אעשה מאומה, רק אדבר עמו דברים אחדים. זיבוא לפני המול, זישאל אותו המולך: מכיר אתה אותי? זוענן האישי זיאמר: אנכי לא ראייתך מועודי עד היום הזה. זיאמר המולך: אבל אנכי מכיר אותך היטב, זאני יודע מוענודך, וגם כזהכלים והמוטלטים שלך, איך זוכה הככות, זיאמר לו הכל.

זוענן האישי זיאמר: אין חכם כחכמת המולך, הלא יודע הוא מזה בחדרי בית של בן כפר.

ויאמר המלך: הלילה זאת הייתי בית מלונך והחייית אותי, וסיפר כל הדברים לפני שריו ויעצו איך הנכרים סגרו הדלתות, ואיך ישראל הזה החיה אותי. וישאל אותו המלך: כמה כוגיע לך בעד היישי והקיבעל, ובעד שכר עגלה יעשה עמו חשבון, גם שאל אותו: כמה שאלתך ובקשתך עבור הטובה שעשית לי, עמדו ושתק ולא ענה כלום. שאלו אותו: רצונך עשרה כסף? שתק. ויאמרו: אולי חמישים? מאה? שתק. אולי אלף או מאה אלפים? כסבורים הם שאינו מרוצה.

ויאמרו: אולי רצונך גיטער (אחזה) עם שדות וכרמים? ולא ענה להם. ויאמרו: אינך נוסכים לקבל הכתנות שרצונך אדוני המלך ליתן לך נשלם לך כפי החשבון ולא יותר.

ויען האישי ויאמר: כל זה איננו שווה לי כנגד הטובה שרצוני שאדוני המלך ימלא לי שאלתי ויעשה את בקשתך, בדבר היהודי הדר בכפר השני הסמוך לכפר שלי, ושמו ראובן, והוא בא בכל שבוע לכפר שלי לקנות כל הסחורות ועורות ושאר ענינים, יפקד המלך פקודתו למחות בו שלא יבוא עוד מועתה ועד עולם לכפר לקנות.

ויהי כאשר שמע המלך את דבריו, אמר: עתה אני רואה כי כן ר' שמואל דובר, כי הקנאה והשנאה בין האחים בני ישראל גדול מאד, והודה לדברי ר' שמואל.

וקרא את ר' שמואל, ור' שמואל עשה החשבון מהקייסער נגד האישי, והקייסער נתן לו מתנות רבות ויקרו והאישי הלך לדרכו לשלום.

***

ונעשה ב' שהרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן ז"ע היה נוהג לספר אחר מנעשה הנ"ל, סיפור שארע אצלו: פעם את בא לפניו (לפני הרה"ק ר' מאיר) איזה יהודי, און ער האט זיך באקלאגט פאר אים, שלא רחוק מותו בא יהודי אחר ופתח תנות כמוהו ויכול להפסיד מפרנסתו ע"י.

שאל אותו ר' מאיר פרעמישלאנער, אם כבר ראה פעם איך שהסוס שותה מים אצל הנהר. אמר לו, כן ודאי ראיתי, בכל יום אני רואה זאת. שאל אותו, מה עושה הסוס בשעה ששותה המים, אמר לו, שהסוס בועט ברגליו במים. שאל אותו אם מבין למה בועט ברגליו במים. אמר לו שאינו יודע טעם הדבר.

אמר לו ר' מאיר אני אסביר לך את, שבעת שמוסתכל הסוס בנהר, זעהט ער ווי ער שפיגלט זיך אפ די וואסער, וחוישב שבא סוס שני מנגדו ורוצה לשתות מכל מי הנהר, ולכן בועט ברגליו במים נגדו, שרוצה שישתלק מושם, ער זאל אים נישט צוכאפן די וואסער, און דער אמת איז, אז עם ס'איז דא גענוג פאר ביידן, נאר דער פערד פאר א צווייטן.

וכן הוא הדבר ג"כ פה, שבדאי לא יפסיד כלום מזה שהשני פתח עוד חנות, שאין אחד יכול לגנוג בפרנסת השני כלום. וויפיל ס'איז באשערט פאר יעדן איינעם וועט ער האבן, וזה שמפריע להאחד מהשני זהו סתם שנאת חנים וואס מ'פארגינט נישט איינעם דעם צווייטען.

***

ונלע"ד לכאורה מה הקשר של עזדות אלו לחג השבועות, אלא היות וכבר הצאנו ענין זה דעיקר עבודתנו זה ההכנה לעשות כלי שלם שיוכל לקבל השפה הנשפע מלעיל ולהחזיקו, וכבר אמרו חז"ל 'אין כלי מחזיק ברכה אלא השלוס' ואולי זה צא לרמז לנו בעבודת אלו וד"ל

***

מוענין הכנה

והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם בודברים ואני אשיב (ישעי' סה, כד).

כל טרם לשון הכנה, היינו אם עושים הכנה, ואח"כ יקראו, אז ואני אענה, אבל עוד הם מדברים, בלי הכנה, אז רק ואני אשמע.

(מאורי אור גסס הרה"ק המגיד מטשערנאביל ז"ע)

***

וידבר אלקמים את כל הדברים האלה לאמר (שמו"ב כ, א)

פעם אחת בשבת תשובה לא ישב רבינו אדה"ז מטשארטקוב ז"ע עם אנשי שלומו וחסידיו בשלחנו הטהור, ובעת סעודה שלישית נכנסו כמה מחשובי החסידים להיכל קדשו, ושאל אותם רבינו, אם החסידים שתו מושקה היום (כלומר אם החסידים ישבו בעצמם בשבת אחים)

אמרו לו שהחסידים שרויים בעגנות נפש, מוחות שיש כמה נוהם שעלה להם הנסיעה בהרבה עמל וגיעה כדי להסתופף ביצל קדושתו, וקיוו ליהנות מהסעודות שבת שרבים מיסב עמוהם בשלחנו הטהור ולבסוף לא זכו לזה (בנימם החם היה הנוהג שהחסידים שנסעו לרבותיהם היו סועדים את סעודת השבת יחד עם רבם בעת השלחן הטהור).

אמר להם רבינו, האמת הוא שהיה ברצוני ללכת להשלחן ולישב עמכם כדרכי, רק מוחות שראיתי שהשנים התקדרו בעבים וחשבתו שיעצרוני הגשם (כי מדידתו למקום עריכת השלחן היה עליו לעבור ברחוב), ובעבור זה נעשה אצלי היסח הדעת, לפיכך אף שאח"כ נתפרזו העננים והיה באפשרי ללכת, עכ"ז לא יכולתי ללכת מוחות שלא היתה לי הכנה מחדש ע"י, כי כבר הסחתי את דעתי מזהכנה הראשונה.

כי לכל עבודת הקודש צריכים הכנה, כדכתיב צעמת מתן תורה, וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר ולכאורה תיבת לאמר מיותר, אך דהנה לכאורה קשה למה היה צריך השי"ת להתחיל את התורה עם צראשית וכמה וכמה פרשיות עד עשרת הדברות, הלא היה לו להתחיל עם עשרת הדברות שהיא עיקר אמונתנו ויסוד היסודות, אך צאמת כל הדברים היו הכנה למתן תורה, והיו וידבר אלקים את כל הדברים האלה מצראשית עד כה, לאמר" כדי שאמר "אנכי ד' אלקיך".

(נר ישראל גסס אדה"ז מטשערטקוב ז"ע)

***

הרה"ק מרוזין ז"ע פעם אחת דיבר מענין הכנה ואמר, היכן נאמר בתורה אשר צריך כל אחד להיות לו הכנה קודם שום מצוה. ואמר, נאמר בתורה (ויקרא יט, א) קדושים תהיו, פי' שאמר הקב"ה קדושים לשון הזמנה והכנה, "תהיו" תהיה לכם, שמכינו עצמכם לפני כל מצוה, "כי קדוש אני", פירוש כי גם אני היה לי הכנה, "ה' אלקיכם" קודם שאמרתי לכם אנכי ה' אלקיך, וד"ל.

(עירין קדישין)

***

וספרתם לכם במזוזרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהינה. עוד במזוזרת השבת השביעית תספרו זבובים יום והקרבנתם מנזוה זודשה לה' (ויקרא כג, טו טז).

והוא עפ"י מה שאיתא צסה"ק "עבודת ישראל" (לפסח ד"ה מיום הביאכם), וכן הביא צנו של המגיד משה זללה"ה צהגדה של פסח עם פי' "גבורות ישראל" ו"מטה משה" כתב שם צדרוש לספירת העומר, וזה לשונו: הנה אומר זללה"ה אמר פירוש הפסוק:

וספרתם לכם - לשון הארה (וזה"ק הקדמה ט, א: מספרים □ מנהיגין צוהרא דספיר דנהיר וזהיר מסיפי עלמא עד סיפי עלמא □ שמאריס כוהר הספיר המאיר ומוהיר מסוף העולם ועד סופו. וראה עוד שם תרומה קלג, צ) שיאיר את שבע השבתות, ופן יאמר כאשר חלפו ועברו כמה שבועות ולא תיקן עדיין, פן יאמר ח"ו נואש לא יוכל עוד לתקן לכך אמר הכתוב: עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום, שעד יום האחרון מימי הספירה יוכל לתקן ולהאיר כל החמשים יום ודפח"ת.

ואני משה צן המגיד אומר: וספרתם לכם ממחרת השבת כו' שבע שבתות תמימות תהיינה, התוה"ק לימדה אותנו דעת ועשה ישרה,

שתיכף ממחרת השבת מיום הראשון של הספירה, נוכל להאיר ולתקן כל השבע שבתות שהיינה תמימות,

זהו: וספרתם לכם - לשון הארה כ"ל, שתאירו עצמיכם תיכף ממחרת השבת - מיו"ט הראשון של חג, שבע שבתות, שהיינה תמימות ושלימות כראוי, עכ"ל ע"ש.

יש להוסיף דברייהם דדברי שניהם אמת, כי בתחילת ימי הספירה יחשוב האדם ויראה להתאמץ, שזיוס הראשון תיכף ממחרת השבת יספור ויאיר לתקן את כל ימי הספירה, שיהיו שבע שבתות תמימות ושלימות.

אכן, לאחר שעברו ימי הספירה וזא לימים האחרונים של הספירה, אל יאמר האדם נושא שכבר חלפו ועברו ימי הספירה ולא תיקן כלל, אך יחזק את עצמו ויאמר שגם זיוס אחד יוכל לתקן הכל ויתאמץ להאיר על נפשו, כי זיוס החמשים וזיוס האחרון של הספירה, יוכל האדם לתקן ולהאיר את כל החמשים יום וכ"ל.

ולפי"ז יש לפרש הפסוק על לדרך זה: וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' שבע שבתות תמימות תהיינה, ר"ל תיכף ממחרת השבת תראה לתקן כל ימי הספירה, ותאירו עצמיכם תיכף ממחרת השבת, שכל השבע שבתות תהיינה תמימות ושלימות. אך אם תראה שעברו רוב ימי הספירה ולא תקנת, אזי אל תתיאש ח"ו ולא תאמר נושא, רק: עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום, ר"ל גם זיוס האחרון של הספירה תוכל לתקן הכל ולהאיר כל החמשים יום, והבן.

(אמרי יוסף)

***

וספרתם לכם במוזורת השיבת ביום הביאכם את עומר

התנופה שבע שבתות תמימות תהיינה (ויקרא כג, טו).

דהנה בקשת ישראל, שיוכלו לעבוד הש"י בלב תמים, ובגשתם להעמיר מהש"י, כל בקשתם הוא שיוכלו לעבוד הש"י, ואינם זוכרים כלל לבקש מהש"י נרכס ופרנסתם. אמנם יש עת לישראל שאינם צמדריגה זו ומתפללים להש"י עבור עניי נרכס ופרנסתם. אפס כשישראל הם צמדריגה גדולה אז אינן חושבים כלל להעמיר עבור נרכס.

והנה זו המדריגה לבקש הכל עבור עצדות ה' זה נקרא שבת, כי שבת הוא מעין עולם הבא ואין בו שום אחיזה מעוה"ז. וזה כוונת הכתוב וספרתם לכם, פי' אימתי תציאו צהירות בעסקי הטבעיים (וה"ק הקדמה ת, א: מספרים מנהרין בזהר"ל דספיר דהייר וזהיר), לכם - בעניי פרנסה ונרכי האדם (בינה בת, ב; סוכה מ, א: לכם כלל נרכיכם), ממחרת השבת - כשאתם צחינת אחר השבת, אמנם כשאתם צחינת השבת, אז ישכח מאלליכם לבקש טובה עבורכם.

והנה זימי הספירה אנו מבקשים טובה עבורינו, ובשבעות אנו מעלים מה שבקשנו עבור נרכינו זימי הספירה הכל לעבודת הש"י, כי צחג השבעות אנו מבקשין הכל עבור עצדות ה'.

וזהו (צמדבר בת, טו): וזיוס הצבורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבעותיכם, פי' מה שפעלתם בשבעותיכם, דהיינו זימי הספירה שהיו בשבעותיכם - שלכם, שבקשתם עבורכם, תציאו הכל להש"י.

(קדושת לוי)

***

יום הביוחס

בשבת קודש קודם שבועות שנת תקפ"א, פתח הרח"ק ברוזין ז"ע ואמר, העולם אומרים שלכן נקרא יום הזה "יום המיוחס" מפני שיום הכיפורים חל ג"כ זיוס זה לפי סדר הקציעות. אמנם מה יתרון

זוה אם הגדול צמעלה הוא שייך וקרוז אליו והוא צן גילו, אם הוא צעמנו אינו כלום, הלוא גם אני מיוחס, הלוא מכל מקום העיקר הוא יחוס עצמו.

והכושל בזה, למוך אחד גדול ואדיר שיעיזה לבנות לו פלטרין נאה יפה ומהודר מאוד עד להפליא, וכשנגמור הבנין עלה ברצון המוך לצייר הכתלים של הארכון בכל מיני צבעים וציורים נאים ומהודרים מאוד, וחילק המוך הארבעה כתלים לארבעה אומנים הבקיאים במלאכת הציור לשם ולתהלה כראוי למוך גדול ואדיר כמוהו, וצוה להאומנים שכל אחד יצייר את הכותל השייך לו בכל מיני צבע והודור כאשר תשיג יד שכולו וחכמתו ובינתו,

והנה השלושה אומנים ציירו הכתלים שהיה שייך להם, כל אחד כאשר השיגה חכמתו בכל מיני ציור וצבע, והאומן הרביעי הפליא לעשות עצה בחכמתו, ולא עשה מלאכתו עד אשר כילו השלושה אומנים את מלאכתם בשלימות. וכאשר קרבה זמן שהוגבל להם מבית המוך ולא היה לו עוד פנאי לצייר בצבעים שונים, על כן עשה על כותל הרביעי השייך לו כוץ צבע אחד כראש הכותל ועד סופה יפה ומהודר מאוד, וזו הדרת הצבע שלו היה מאוד ומבהיק מאוד, עד שמכח זה כל מיני הצבעים שהיו בכל שלושת הכתלים האירו והבהיקו בכותל הרביעי הזאת, והיו נראים כל מיני הצבעים שהיו בכתלים בכותל הרביעי, ויהי לפלא בעיני כל רואיה.

ובהגיע תור וזמן שהגביל המוך להאומנים, הלך המוך בעצמו לראות את האומנים אם עשו מלאכתם כראוי והגון למוך בכל מיני יופי בכל הכתלים, וכשנכנס המוך להארכון למוצא חשבון העבודה מולאכת האומנים, הבהיקו מאוד צבע הכתלים לנוכח עיניו, והתחיל להתבונן בהכתלים אחת לאחת למוצא חשבון העבודה מולאכת האומנים, וכאשר בא אל הכותל הרביעי והתבונן בהציורים שבה, וראה שכל הציורים כן השלושה הכתלים מאירים ומבהיקים ומהודרים בתוכה, מוצד שעשה בחכמתו צבע נקיה וזכה ובהירה ככוראה הלטושה, באופן שיאירו בה כל מיני הגוונים מכל הציורים שבשלושת הכתלים, וייטב הדבר מאוד בעיני המוך, ויחננהו תשואות חן וכבוד.

כך הוא ענין המיוחס, אם הוא מוץ ומנקה ומטהר את עצמו היטב בכל אופני הזיכרון והצהירות אזי ממילא מאירים ומזהירים זו כל הכוחות של אצותיו הדקיקים. וסיים זה נקרא מיוחס צאמת.

(עירין קדישין)

***

נעשה ונשבוע

להצין למה צאמת הקדימו ישראל נעשה לנשמע, הוא על פי מה שמבואר בש"ס (ע"ז ב): שהקצ"ה הלך לבני עשו וישמעאל שיקבלו התורה, ואמרו תורה מה כתיב זה, ועשו לא רצה לקבל משום דכתיב "לא תרצח", וישמעאל לא רצה לקבל, משום דכתיב "לא תנאף ולא תגנב".

והנה צאמת לפי מה שמבואר בספרים הקדושים כי דברי מצוות שהן על פי שכל אדם, כגון לא תרצח ולא תגנב מקרי מצוות מעשיות, שגם בלא התורה השכל והדעת מכרעת לזה, וכמ"ש (עירובין ק:) מלפנו מזהמות ארץ, למדנו גול מנמלה וכו', ורק מצוות החוקים שאין השכל מחייב בהם מקרי מצוות מעשיות, שמחוייבים אנו לקבל עלינו מצוות המלך מה ששמענו ממנו.

והנה לכאורה קשה למה הקדים השם יתצרך לומר לעשו וישמעאל מצוות שהשכל והטבע מחייבים אפילו בלא גזירת המלך, ולמה לא אמר להם מצוות החוקים שהם עיקר התורה השמעיות, וגם קשה מה השיבו האומות שלא רצו לקבל משום לא תרצח ולא תגנב, הא אלו המצוות השכל נותן לקיימם, וכמעט אין צדד יישוב הרצח והגנב, והאיך לא ציישו צעמנם לומר קן.

אך צאמת ידוע כי הרשעים עיניהם השע מלראות (שע"ג א) ומחמת שרגילים בצבירות וחומריות, נראה בעיניהם דרכם ישר על פי טבע

אנושי, ומייפיים הרליחה והגניבה שלא יהיה ניכר להם, כדרך שאמרו
נעשו, שהיה מראה טלפיו שהוא כשר וכל מעשיו צמתימות, אך
הקצ"ה יודע תעלומות, כשצא לדבר לפני עשו ושמעאל, אמר להם
שמיקון התורה להסיר הזוהמא, וזמה שכל אחד מהם מורגל ומשוקע
בו נריך לזכך מאוד, ולכן הוהיר לעשו אם רזונו לקבל התורה, אין
עיקר התורה אפילו המוקים והשכליות יכולים להתקיים בלתי סור
הזוהמא והרע שצחולדה, והנה הם אמרו כי קשה להם להסיר
הזוהמא אשר אתם מרליחה וגניבה.

אבל ישראל כשצאו לקבל התורה, המה זרע קודש זרע ישראל עצדו,
צמתימתם רזו רזו לקבל התורה הקדושה, אך יראו מאד מזוהמת
בן איש הנולד צמכונה לא טובה, וכמאמר הכתוב (איוב יא, יב) עיר
פרח אדם יולד, והצינו שמקודם נריך הכנה רבה לעשות מלות
הטבעיות, ולהרחיק מתאוות והכעס וכדומה, ואחר כך צהודככות
המדות יכולים לקבל חכמת וחוקי התורה הקדושה, לזה השיבו אנו
נעשה וזוכך החומר, ובוודאי נשמע מלות המוקים והשכליות.

ולזה אמר הקצ"ה מי גלה לפני רז זה שמלאכי השרת משתמשים
בו עושי דברו לשמוע בקול דברו, והיינו שמלאכי השרת צרנום
לקבל עול מלכות שמים, מקבלים זה מזה, ומקבלים צירחה ופחד
עול מלכות שמים, וכמו שממזרח צוה"ק (צלק) עושי דברו, שצוים
צמחינת מלכות שמים שנקרא דברו, ואח"כ מנשאים למעלה.
כמו כן ישראל רזו להסיר הזוהמא ולקבל עליהם עול מלכות שמים
מקודם, ואחר כן יקבלו רזי וחכמת התורה הקדושה. וכו' (דברי חיים)

***

וכ"ק הגה"ק השפע חיים מלאנו ז"ע ציאר דהנה גם הגויים רזו
לקבל את התורה, וקנאו צישראל מפני מה ראו להתקרב יותר, כי
חשבו שיצא להם איזה גדולה ע"י שיקבלו חכמה חדשה, אבל כיון
ששמעו לא תרנח ולא תנאף וכו', שהיא תורת חיים המחייבת אותם
להתנהג בצופן זה, על כן נתחרטו,
ולכן אנו מצרכים אשר צמר צנו מכל העמים, שאנו קיבלנו צנעשה
ונשמע, ולא עוד אלא שהקדמנו העשיה להשמיעה, כיון שידענו שזה
התכלית לעשות

(כ"ק אדמו"ר הגה"ק מלאנו ז"ע)

***

היה אתה לעם בוו" האלקים והבאת אתה את הדברים
אל האלקים (שמות יז, יט)

פעם אחת סיפרו להרה"ק מרוזין ז"ע, עובדא מזהרה"ק סנגורן של ישראל
מבארדיטשוב ז"ע, שפעם אחד הלך ברחוב וחיפש אחר דבר טוב שיוכל
להמליץ בו טוב על כלל ישראל כדרכו בקודש, והיה זה באנוצע תוקף
החורף, והנה איש חמוני ופשוט עני ואביון לבוש בבגדים קרועים וכן גם
מנעליו שלדגליו כורובה בהם הפרוץ על העומד, וטלית ותפילין בידו ורץ
לעבר ביהמ"ד לתפילת שחרית, הקור היה נורא ואיום והעני רעד מקור.
הרה"ק עצרו מנורוצתו, ושאל אותו, בני להיכן אתה רץ בקור שכזה והנדך
רועד מקור, הלוא מנוטב שתישב בביתך ולא תתקור ותחלה חלילה, ענה
לו העני שהוא רץ להתפלל,
אמר לו הרה"ק מובא"ד וכי אע"כ יכול להתפלל בביתך, השיבו העני
שבביהמ"ד יכול לשמוע קדושה וברכו ולענות איש"ר, אבל בבית יהיה
מנוע מכל זה, וכשהרה"ק מובא"ד ניסה בכל זאת לשדלו בכמה מויני טענות
שיחזור לביתו, הוריד העני את מנעלו בכדי להכות בו את הרה"ק מובא"ד,
וגם הרים את קולו וצעק, תראו איזה רב יש לנו, הוא רוצה למנוע אותי
מולכת אל ביהמ"ד.

אז התחיל הרה"ק מבארדיטשוב לצעוק, רבשי"ע ראה עד כמה בניך הם
חזקים בעבודתך, כי ניסיתי כמה פעמים לפתותו שישב בבית והוא באחת
ואינו שומע לי, ועוד כווכן הוא להכותי ע"כ.

וכשסיפרו זאת ענה הרה"ק מרוזין ז"ע, הלוא מקרא מפורש הוא,
היה אתה לעם "מול" האלקים, אתה תנסה אותם שיהיו "מנגד"
אלקים, והם לא ירצו לשמוע, ואח"כ "והבאת אתה את הדברים אל
האלקים" להמליץ טוב עליהם ולהזכיר זכותם לפני ה'.

(נר ישראל)

***

וישב בושדה את דברי העם אל ה' (שמות יט, ז).

דהם השיבו נעשה ונשמע (שם כד, ז), ואיתא צ"ס (שבת פח.) וצמד
דהקדימו נעשה לנשמע, וכך מידת השי"ת צ"ה ג"כ כדכתיב (ישעי'
סה, מד) והיה טרם יקראו ואני אענה. וזה ויש צ משה את דברי
העם אל ה', דמשה לימד זכות לפני הקצ"ה, שיתנהג ה' עמהם
ג"כ כמוהם שהקדימו נעשה, דמדמם יהיה ג"כ צהשי"ת צ"ה כנ"ל.

(מאורי אור צ"ס הרה"ק המאור עינים ז"ע)

(דהרי מדתו של הקצ"ה לשלם מדה כנגד מדה, וכמו שישראל קיבלו
העשיה לפני השמיעה, כן השי"ת יענו לפני שישמע צקשתינו)

***

זמן בדת תורתנו

צשלתן ערוך סימן תצ"ד הקשה ה"מגן אברהם" (ברי"ש הסיון) הא"ך
אנו אומרים צצבעות זמן מתן תורתנו, הלא קיימא לן (שבת פו, ב)
כר' יוסי דאמר צו' צסיון ניתנה תורה עיין שם (ראה שם צ"מחזית
השק"י) ולדין לעולם צבעו' צו' צסיון.

ונראה לי לתרץ דהנה כתיב (שמות יג, י) ושמרת את החוקה הזאת
למועדה מימים ימימה, והענין הוא לנריך להבין הא"ך אנו אומרים
זמן חירותנו צפסח וזמן מתן תורתנו צצבעות צכל שנה ושנה, הא
צבר עבר כמה זמנים טובא.

אבל הענין כך הוא, שצכל שנה צעת שאנו צני ישראל מקיימים
מלות הצורה צ"ה, היינו מלות השצחת חמץ ואכילת מצה צפסח,
ושאר מלות התלוים צה, אזי נתעורר עלינו צחסדו הגדול הארה
גדולה, כמו שהי' לצבותינו צשעת יציאת מצרים הארה גדולה מאוד
צשכר המלות שקיימו, כמו כן גם אנו מצני צניהם, כשאנו
מקיימים המלות אזי אנו מקבלים גם כן הארה שהיה לצבות
צפסח. ולכן אנו אומרים צפסח זמן חירותנו וצצבעות זמן מתן
תורתנו, כי מתעורר עלינו כך זמן חירות וזמן מ"ת כפי מעשינו
הטובים וקיום מצותיו.

והנה יציאת מצרים היה ע"י הקצ"ה צצבדו (ירושלמי סנהדרין פ"ב ה"א,
שם הוריות פ"ג ה"א: כד אתא רחמנא למיפק ית ישראל לא שלח לא שליח... אלא
הוא צעמנו' וראה צהגדה של פסח וצ"ספרי" כי צצא כו, ט), וכן המתן תורה
מפי הקצ"ה, וכשם שהוא חי לעד וקיים לנצח כן דבריו חיים
וקיימים לעולם. לכן על ידי קיום מצותיו אנו מתעוררים צכל דור
ודור זה הארה צפסח זמן חירותנו וצצבעות זמן מתן תורתנו,
נמצא אנו מקבלים הארה קדושה מההארה הגדולה שהיה לצבותינו
צשעת יציאת מצרים וצשעת מ"ת, נמצא הימים הראשונים שהיו צעת
יציאת מצרים וצעת מתן תורה המה משפיעים ונקראים דכר, ועכשיו
צזמן הזה צפסח וצצבעות המה מקבלים ונקראים נוקצא.

והנה מצבת ימים הוא דכר ומצבת ימימה הוא נוקצא. וזהו: ושמרתם
את החוקה הזאת למועדה מימים - הוא דכר, ימימה - הוא
נוקצא, כלומר שיהיו מקבלים הארה גדולה צכל שנה מההארה

הגדולה שהיה לאבותינו הקדושים צעת יציאת מצרים וצעת מתן תורה.

ולפי דברינו יש לתרץ קושיות ה"מגן אברהם" בטוב טעם ודעת, דהנה זה ידוע מאמר חז"ל (שבת פו, א) שיום אחד הוסיף משה מדעתו, דהקב"ה אמר למשה (שמות יט, ז): לך אל העם וקדשתם היום ומחר, ומשה רבינו אמר (שם טו): היו נכונים לשלשת ימים גו'.

והנה מה שאמר הקב"ה הוא קיים לעד, וצדעתו הי' ליתן התורה לישראל בששה בסיון, רק שמשנה רבע"ה הוסיף יום אחד מדעתו והסכים הקב"ה על ידו (שבת סט) והיה קבלת התורה ביום י"א, אבל ההארה הגדולה מקבלת התורה העיקר היה בששה בסיון, כמו שהיה צדעתו של הקב"ה ליתן בששה בסיון, רק בצמעה היה צו"ן בסיון ע"י משה רבינו ע"ה שהוסיף מדעתו.

ונמלא מוכח דששה בסיון היו מוכנים לקבל התורה ונפסקה וזהמתן של ישראל (שבת קמו, א; יצמות קג, ב; עבודה זרה כג, ב), וגם הקב"ה מוכן ליתן התורה, וכן היה צמעה הצורה כצרכו צדיצור שאמר: וקדשתם היום ומחר - ליתן התורה בששה בסיון, והיה אז קבלת התורה, רק בצמעה היה צו' סיון על ידי משה רבינו ע"ה שהוסיף מדעתו, וגם אז היה הארת ושמת נתינת התורה.

והנה צמעה הצורה ודיצורו כצרכו: וקדשתם היום ומחר, שהיה בששה בסיון לשה רושם לדורות, לכן אחר שאנו מקיימים המצוות התלויות בצמעה - הארת נתינת התורה לדורות בששה בסיון, שגם באותו זמן היה הארה גדולה ומחשבתו ודיצורו של הקב"ה, הגם בצמעה היה צו' בסיון, אמנם מחשבתו ודיצורו של מקום שהיה צו' בסיון שהוא חי וקיים, עשה רושם לדורות, שלדורות נתגלה שמתה התורה בששה בסיון זמן מחשבתו ודיצורו של הקב"ה.

וע"כ אנו אומרים בששה בסיון זמן מתן תורתנו, שלדורות מקבלים הארת נתינת התורה בששה בסיון ונהייתה אז צמעה הצורה ודיצורו כצרכו ליתן התורה וכבר היו הכל מוכנים וכמו שכתבתי. אפס צו' בסיון שהיה צמעה מתן תורה ע"י משה רבינו ע"ה, גם כן נתגלה הארה ושמתה לדורות, לכן יום טבות של עזרת לבית שמאי ונדרים לכולי עלמא לאחר עזרת (תגינה יז, א ב ג), ויותר קדוש אסרו חג של עזרת מכל אסרו חג של שאר המועדות, וכפי מה שכתבנו לעיל.

(קדושת לוי)

***

זמן בודתן תורתינו

לישב קושית החדושי הר"ם שמיצא הרה"ק מאלכסנדר בספרו "חשבה לטובה" ששאל להר"ר העניך ז"ל על זה שאומרים בצמעות: זמן מתן "תורתנו", ואילו בכמה בקשות בתפילה אומרים: ותן חלקנו "צמורתך" ע"כ.

ותי' כ"ק מרן אדמו"ר מגור שליט"א, דצדברי רש"י (במדבר כו, ז) וז"ל: כך כחובה פרשה זו לפני צמרות ע"כ, נראה שיש תורה, חלק תורה, שהוא צממים, ולכל אחד יש חלק בזה, וזה מה שמצדקים מהש"ת שחלק זה יתגלה לנו, ואכן מצדקים: שיצנה ציהמ"ק צמורה צימינו, ותן חלקנו צמורתך ע"כ.

והיינו דלעתיד לבוא, כשיצנה ציהמ"ק צמורה צימינו, יהי' לנו חלק צמורה הכחובה צמרות וזה "צמורתך" עכד"ק.

(כ"ק אדמו"ר מגור שליט"א)

***

הכל בודרים בעצרת רבעינן נמי לכם מאי טעמא יום שנתנה בו תורה הוא (פסחים סזו, ב).

ופי' רש"י שימתה צו צמאל ומשמה להראות שנות ומקובל יום זה לישראל שנתנה תורה צו ע"כ

הנראה לי עפ"י דברי הרב רבינו יונה ז"ל מה שהאדם עושר את עצמו מתאוות המאכל הוא יותר נחשב מתענית. ומשום הכי הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם, כדי שיהיה לו צמעה לעצור התאוה, לכן נקרא זה היום טוב עצרת. כי מה שניתנה התורה לישראל ולא למלאכי השרת, מפני שאין להם יצה"ר ולא שום תאוה, לכן אין להם שכר ועונש.

ולזה היה צריך משה רבינו עליו השלום להיות צממים מ' יום (שמות כד, יח): יצא משה בחרן העני ועל על ההר ויהי משה צהר רבעים יום וארבעים לילה. וראה שבת פט, א, כי גם צדעתו היה שמתראוי להיות ניתן התורה למלאכים, שהם קדושים וטהורים לגמרי. אך כוננת הקדוש צרוך הוא לא היה כן, רק דוקא האדם הקרוך מחומר ויש לו יצר הרע, ואעפ"כ כובש את יצרו, לכן כאשר היה צדקיע ושמע שהמלאכים מקלסים אותו בישראל (מנחם קדושים ג), אז הצין שכן הוא ראוי להיות לנכון.

לכן המצוה להציא צמג הזה שמי הלחם מחמץ (ויקרא כג, יז): לחם תופה שמים סולת תחינה חמץ תאפינה) רומז ליצה"ר, כי ענין קבלת התורה צמתי אפשר להיות, רק על ידי צביעת היצר.

(תפארת שלמה)

***

מנהג אבותינו תורה היא לכלול מאכלי חלב צמג השבועות (ש"ע א"ח ס"י תלד ס"ג בהג"ה).

נראה לי הטעם, חלב רומז לחסד (וזה"ק ויקר רע"מ ד, א) גוון לובן (וזה"ק ברשית כח, א) והנה: ליהגיד צ'צקר ח'סדך (תהלים צ"ג, א) ראשי תיבות "חלב".

והנה אקדים מה שכתב הרב ה'תוספות יום טוב' צמסכת צרכות (פ"ז מ"ג ד"ה נצרך) טעם למה צצרכת התורה אומר המצרך: צרכו את הוי"ה, וצצרכת המזון: נצרך אלקיננו. וכתב, דהנה מזונות שהש"י זן ומפרנס אותנו זה גם כן מצד הדין, שהדין גם כן נותן כיון שהוא צראנו לכבודו הדין הוא שיון אותנו על כן מצרכין: נצרך 'אלקיננו' - שם הדין (ספרי ואחמץ ג, כד; צר"ר לג, ג): כל מקום שנאמר אלוקים זו היא מידת הדין).

מה שאין כן, מה שנתן לנו את תורתנו, זה מצד החסד הגמור והרחמים, כי גצרו חסדיו עלינו להודיע לצדיקותינו ולגלות להם מסטריין דיליה, על כן מצרכין צרכו את הוי"ה - שם החסד והרחמים (ספרי שם; צר"ר שם; שמו"ר ג, ו): כל מקום שנאמר הוי"ה זו היא מידת הרחמים, עד כאן דברי הרב הנ"ל צקצת תוספת ציאור. והנה נראה לי דלצבצור זה ציום מתן תורתנו אוכלים מאכלי חלב רמז לחסד.

(צני ישכר)

***

ויאמרו אל מושה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אללקים פן נמות. ויאמר מושה אל העם אל תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תזטאו (שמות כ, טז ז).

לכאורה תמוה על דור דעה (צמדצ"ר יט, ג): זה דור המדבר שהיה צהן דעה שהיה צמעמד הנצח ושמעו הדצרות מאלקים ית"ש, פיהם יאמר

דבר זה: דבר אמת וכו', שנראה שהיה חשוב אללם יותר חיות גופם הכלה, מתכלית נפשם שהו הדבקות זו ית"ש. ולא נפשם תלך בדברו (שבת פ"א, ב: כל דיבור ודיבור שלא מפי הקד"ה יתה נשמען של ישראל שנאמר "נפשי יאה דברו"), וודאי טוב להם ולנפשותיהם ותהייה צרור חיי העולם, ומה זה המורה פן נמות.

רק יש להבין הענין, על פי מה שאיתא במעשה דר' אלעזר בן דורדיא (עבודה זרה י"א, א: הניח ראשו בין זרכיו וגעה בצנייה עד שימה נשמח, יתה במ קול ואמרה ר' אלעזר בן דורדיא מומן למי העולם הבא) צכה רבי יש קונה עולמו בשעה אחת ויש צכמה שנים.

להבין ענין זאת הצנייה, שהוא על דרך שאמרו ז"ל (אבות פ"ד מ"ו) יפה שעה אחת קורת רוח בעולם הבא מכל חיי עולם הזה, מכל מקום שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה טוב יותר, כי זוה עושה נחת רוח לצוראנו יתעלה, והעובד לו ית"ש צאמת וצאהצה, אין השכר נחשב צעיניו, נגד זה התענוג שיש לו צעת עשיית המנוה, שזכה לעשות נחת רוח לאלקים, וכמו שאיתא (עבודה זרה י"א, א) במלותיו חפץ מאד (מהלל ק"ב, א) ולא צכר ממותו.

וזהו שצכה רבי על ר' אלעזר בן דורדיא, שלא היה לו זכיה זאת להיות קונה עולמו צכמה שנים, ואז היה נגדל ונוסף תענוגו ית"ש צכל עת עבודתו, גם ר' אלעזר בן דורדיא היה שצע ומתענג תמיד עעבודתו ית"ש.

וזה שאמר צדעת וצהשכל דור דעה למשה: דבר אמת עמנו, ואז: ושמענו ועשינו (דברים ה, כד), ויהיה נחת רוח לצוראנו צכל עת עבודתנו לו ית"ש בעולם הזה, ולא ידבר עמנו אלקים פן נמות, ויצטל ח"ו הנחת רוח של יוצרנו ית"ש, ואף שיהיה לנו שכר גדול צדבקות הנפלא הזה, חציב עלינו יותר לעות נחת רוח ליוצרנו ית", שמתענג צעם קרובו שכוצים צכל עת היצר הרע ועוסקים במלותיו ית"ש.

וצזה יוצן תשובת משה להם: אל תיראו כי לצעבור נסות אחכם צא האלקים וצעבור כו', שיש להבין מה זה הנסיון צהולאת נפשנו צדברו ית"ש, שעל זה היה תשובתו: אל תיראו, על מה שאמרו: פן נמות, ואמר להם שמה שנפשם יתה עתה צדברו ית' היה להם לנסיון.

רק על דרך הנ"ל, שהנסיון היה כשיטאה נפשם ונדבקה צנועם עליון, עלתה נשמתם למעלה למעלה, ורחתה ששכרם לאין קץ ולין שיעור וערך, והיה הנסיון אס חפלים רק צמלותיו, או שחפלים צשכר מלותיו, שאס עוזדים על מנת לקבל פרס, צהחזיר להם נשמתם יהיה חפלים לשמוע עוד קול ה', ולמות כדי שימתענגו צשכרם הטוב, והס עמדו צנסיון כנ"ל, ולא צקשו למות ולהנות שכרם, רק לעשות המלות צעוה"ז ויהיה לו ית' נחת רוח.

וזה שאמר (דברים ה, כד): ואת תדבר לינו ושמענו ועשינו, מה שאין קן: אס ידבר אלקים אלינו ונמות, ולא יהיה רק שמיעה לצוא צלא עשיה וקיום, ויחסר תענוגו ית', ולזה אמרו לא נמות כי נחיה כנ"ל.

(וע קודש)

***

שמועתי מוהרב ראזנבערג מוקרית צאנו ע"ה, שהיה בן זקונים איצל אביו ציצאנו, ושמוע מאביו, שעוד זכר עת שבא הרח"ק מראדאמוסק בעל תפארת שלמה לציאנו על חג השבועות. דכשהגיע התפא"ש נסע לנגדו חד"ח לקבל פני התפא"ש, שבא עם הרבה חסידים, ונכנס התפא"ש לחדר קדשו של חד"ח והמותיקו סוד זמן מוה,

ובחוץ עמדו חסידיו צאנו וחסידיו ראדאמוסק והתוכחו ביניהם, חסידיו צאנו אמרו שרבים חד"ח גדול יותר מרבים התפא"ש, וחראה שגם רבים התפא"ש ניסע אליו על חג השבועות, אף שהיה לו חסידים הרבה שנסעו אליו, ובפרט על חג השבועות. ולעונותם חסידיו ראדאמוסק אמרו, שרבים גדול יותר מחד"ח מוטעם שפלות רוחו, שאף שיש לו חסידים הרבה שנוסעים אליו, עוזב את כולם ומכניע אי"ע תחת חד"ח, מועישה אשר חד"ח בודאי לא יעשה.

בינתיים יצא התפא"ש ואמר לחסידים, וואס איז אייך א נפק"כו צו יעד בין גרעסער או חד"ח, העיקר הוא אז איר זאלט זעהן איר זאלט זיין לייט! (נפיהם ומפי כתבם)

***

התפא"ש היה ציצאנו שתי פעמים, פעם ראשונה היה בחג השבועות, ואז כיבדו הרח"ק מוצאנו בתפילת שחרית לפני התיבה, אמר לו הרח"ק מראדאמוסק שהוא לא אמר יצרות לפי מנהג הפולישע רבי"ם, והסכים לו הרח"ק, בי"ט שבועות ההוא לא אמרו ציצאנו יצרות, ושמועתי מכ"ק חותני, שהד"ח אמר אז להרח"ק התפא"ש: זונגט אונז יאהבה רבה"ז אז דאס הארץ זאל אונס דערקוויקן!

עוד שמועתי מכ"ק חותני, ששמוע מוהגה"צ ר' ישראל אהרן הכהן ענגלענדער דו"ץ פריסטיק (היה זקן יותר משימונים, עוד נסע לציאנו), ששמוע מושימושו של התפארת שלמה, שכאשר היה התפא"ש להרח"ק מוצאנו עם הכושמושו שח התפא"ש אודות גילוי אליהו, ואמר לו הרח"ק מוצאנו שגילוי צדיקים הוא יותר גדול מוהגילוי אליהו, ובעת שאמר הרח"ק מוצאנו זאת, התחלחל הרח"ק בעל התפא"ש מאד.

ביוצאו מחדר חד"ח, אמר התפא"ש להגבאי שלו, ביסט א מובין אויף דעם אלטיטישקען? (בלשון זה כינוי ברושישפולין על רבי גדול לשבת, אולי מוטעם שלא זיק לאריות ימים), כבר מושתוקק אני הרבה שנים לראות את הרבי ר' אלימלך ולא ראיתיו, ובאותן הדיבורים שאמר הרח"ק חראה לי את הרר"א.

(מפי הרח"ק מוהר"י זצ"ל מפשעווארסק)

***

שמועתי מוהר"י אריה לייבוש לייזער ע"ה, שהיה ציצאנו באותו שבת שהיה שם הרח"ק התפא"ש (התפא"ש היה בי פעמים ציצאנו, פעם הראשונה היה על שבועות), וכיבד חד"ח את התפא"ש בשחרית לפני התיבה וזיכר אז התפא"ש ניגון (או האי הפותח או א-ל אדון), וחד"ח התפלל מוסף לפני התיבה וזיכר אז אותו הניגון שזיכר התפא"ש בשחרית, ולמדו חסידים פשט שהד"ח יש לו זכרון טוב ותפס היטב הניגון בשמועו רק פ"א. מפי הנ"ל.

(מפי הרח"ק מוהר"י זצ"ל מפשעווארסק)

***

כ"ק מרן מוהר"י מבעלזא זי"ע היה אמר: ההכנה הראויה והמנונה לקבלת התורה בחג השבועות הוא רק ע"י לימוד התורה הקדושה.

וכן מוספר על אחד מחסידיו כ"ק מרן מוהר"י מבעלזא זי"ע שהסתתר בחדרו בעת אגרו ההושענות, שכיזוע היה אז זמן קדוש ונורא איצל רבותינו הקי' זי"ע ורצה להיות נוכח ולחזות בעבודת הקודש של אגידת ההושענות. כשהרגיש בו מרן זי"ע, אמר לו: לא כך מתכוננים לזי"ע ע"י שבאים לראות כיצד אוהד הרבי את ההושענות, לזי"ע מתכוננים ע"י לימוד הענינים השייכים לו בגמרא רש"י תוס' עם הראשונים ובטור ב"י ושו"ע, כי רק אז מרגישים את טעמו של הזי"ע וזוכים לאור קדושתו.

(כתבי חסידים)

***

כ"ק מרן מוהר"י מבעלזא זי"ע היה מוספר בהתלהבות רבה, את הסיפור דלהלן המראה מוה גדול הוא חשק התורה באמת אף איצל יהודי פשוט.

בהתעוררות רבה היו באי בתי המדרשות בגאליציה יושבים ועוסקים בתורה בהתמדה רבה לאין ערוך בכל השנה ובפרט בשלשת ימי הגבלה שהיו מכינים את עינכם ליום המיועד יום קבלת התורה.

באחד מימים גדולים ונשגבים אלו, נכנס יהודי פשוט לאחד מבתי הכנסת בהם שררה התרגשות רבה ומיד בהכנסו, בראותו את גדול הדבקות וההתפעלות בעת הלימוד שמיילא את חלל בית המדרש, החל אף הוא

לכסוף ולהשתוקק להצטרף אל הלומדים, ברם נפשו מרה עליו, מינוי לא טעם טעמה של תורה והאיך יוכל עתה להסב בין הלומדים האלה. בכור נפשו נגיש אל ארון הקודש ושפך לבו לפני אביו שבשמים מדוע לא יזכה אף הוא לאורה של תורה. ובתוך כך התקרב אל השלחן ופתח גמרא אחת שגזרונה לו והתחיל ללמוד בה.

"ראו גם ראו" סיים מרן ז"ע ת סיפורו "כמה גדול כוחה של התמודה וחשיק התורה, שכעת מונח אצלי ספר שחיבר היהודי הלז".

(כתבי חסידים)

***

סיפר הרה"ק מרודניק זצוק"ל, שכשהיה פעם אחת אצל הרה"ק הדברי חיים מוצאנו זצוק"ל על חג השבועות, נכנס הרה"ק הדברי חיים מוקדם מאוד לתפלת שחרית, וכשהגיע לקאפיטל יזכר דוד, כשאמר ילך ה' הגדולה וכו', התלהב מאוד מאוד והאריך לערך שש שעות, וכל הקהל שכבו על פניהם וגעו בבכי, וכמעט נתעלפו מגודל הבכיות.

(אוצר ישראל)

***

מונהג נדיקים וחסידים יראי השם להאריך ביו"ט שבועות בברכת אהבה רבה, ע"פ מו"ש"כ בספה"ק תולדות יעקב יוסף (וארא) בשם הבעש"ט הק' נבג"מ דגילו לו מן השמים כי טעם אריכות הגלות הוא מושם שאין מאריכין בברכת אהבה, ע"כ.

וא"כ כ"ש וכ"ש ביום הקדוש הזה שניתנה בו התורה לישראל. וגם כתב בזוה"ק שבי"ט שבועות עתידין להגאל, צריך בודאי להתחזק בדבר זה להתפלל ולהאריך בברכה זו "זהאר ענינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך" וכו', ולשפוך שיח לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה.

(דברי תורה)

***

מוסופר שבשעה שאמר הרה"ק ר' צבי הירש מרינונג זצוק"ל את ברכת אהבה רבה ביו"ט שבועות, לא עמד איש אתו, כי לא היה אפשר לשום אדם לעמוד בקירוב ובסמוך לו מגודל התלהבות ואש הקדושה שבקרבנו.

(החכמה נוא"ן)

***

סיפר הרה"ק ר' אליעזר מודזיקוב זצוק"ל שפעם אחת בחג השבועות בשעת אמירת אהבה רבה, הלך הרה"ק מראפשיץ זצוק"ל לכל מו"ש"ה אז בבית המדרש ואחז בבגדו ואמר עמו זהאר ענינו בתורתך, ולא זו מוננו ובכה עליו עד שהחזירו בתשובה.

(קול יעקב)

***

פעם אחת בחג השבועות קודם קריאת עשרת הדברות צוה הרה"ק ר' מענדיל מרינונג זצוק"ל למושמו הרה"ק הרבי ר' הירש ז"ע שיכריז כי מו"ש"ה קיים העשרת הדברות ילך לחוץ ולא יהיה בביחוד בשעת קריאת עשרת הדברות, והיה שם גם הרה"ק מוהר"ר נפתלי מראפשיץ, ומגודל צדקתו וענוותנותו היה הוא הראשון שהלך מביחוד לחוץ.

כיון שראו העם שהרה"ק מראפשיץ הלך לחוץ, הלכו כל העם אחריו ולא נשאר בביחוד רק הרה"ק הרבי ר' מענדיל והרי ר' הירש מושמו. כשראה הרה"ק מענדיל שגשאר בלא מנון אמר להרה"ק הירש: "הלא אני רואה שלא קיימו העשרת הדברות, לך ואמור להם שעכ"פ יקבלו עליהם מזהים והלאה שיקיימו העשרת הדברות", ואז באו כל העם בחזרה לבית המדרש, וקרא הרה"ק את העשרת הדברות, ז"ע.

(דברי הלוי)

***

על פסוק "קול גדול ולא יסף" (דברים ה, ה) ע"י רש"י ז"ל: "קולו חזק וקיים לעולם". מובאר שכוני שמקדש עצמו יזכה לשמוע קול ה' שקיים לעולם, כמו שיזכה מרן הק' האלק ר' ישראל בעל שם טוב עם התלמידים, כידוע ומפורסם שזכו לשמוע הקולות והברקים וקול שופר חזק באמירת אנכי עם כל הרזן סתימן עילאין.

(היכל הברכה)

***

פעם באו כמה חסידים לבעלזא אל כ"ק מרן מוהר"ש מבעלזא ז"ע לחג השבועות. בהיותם בבעלזא דיברו ביניהם דהנה כאן בעוה"ז יש להם עוד איזה שייכות עם הרבי, אבל בעולם העליון יהיה הרבי בקדושתו במקום גבוה נבדל מהם, ולא יהיה להם שום שייכות עמו, וא"כ מה היא אפוא התועלת בנסיעתם לכאן. אשר על כן נמנו וגמרו בניהם ליכנס אל הקודש פנימה, להביע לפני מרן ז"ע את טענתם.

כידוע, בבעלזא היה פחד גדול ליכנס לחדר קדשו של מרן ז"ע, עד שהדלת לא היתה סגורה אף פעם ושום גבאי לא עמד ליד הדלת שיעצור מליכנס לקודש פנימה, ועכ"ז לא העיז שום אדם ליכנס פנימה בלי נטילת רשות. מובן שגם החסידים הנ"ל פחדו מאוד ליכנס אל מרן ז"ע, ברם ברצונם לתנות לפני מרן את מועקת לבם, על כן החליטו להכנס כולם ביחד כאחד, באמרו, יהיה מוה"ש שיהיה, הם מוכרחים ליכנס אל מרן ז"ע. בחג השבועות בבוקר לפני התפילה, אזרו עוז בנפשם ונכנסו אל מרן ז"ע והציעו לפניו את טענתם, בענין הקשר ביניהם בעולם העליון.

מרן מבעלזא ז"ע שמע את טענתם והשיב להם באמרו: "לא מביעני מו"ש"ט שמוע דברי תורה מרבו ומעיין בדברי התורה בכל עת, ולוקח מדברי עניות והדרכות לעבודת ה', אזי בודאי יש לו שייכות עם רבו אפילו בעולם העליון. וכן מו"ש"ט את דברי התורה ששמוע מרבו וזו לזמן מועט, גם כן יש לו שייכות עם רבו בעולם העליון. אלא אפילו מו"ש"ט את דברי התורה ששמוע מרבו רק על אתר, ואחר כך שוחכם, גם זה האיש יש לו שייכות אל רבו בעולם העליון".

ובזה פירש מרן ז"ע מוה"ש שאמרו בחג השבועות באקדמות "זכאין כד שמועתון שבח דא שירתא, קביעין כן תהוון בהנהו חבורתא", ר"ל שגם אלו שזכאין רק בעת ששומעין דברי תורה, גם כן תהוון בהנהו חבורתא. ובדברים אלו מוצאנו נוחם בדברי קודשו, ויצא ממונו בשמחה ובשלום לבית הכנסת להתפלל.

(דובר שלום)

***

סיפר הרה"ק הישיש רבי נפתלי טייטלבוים מברינגל ז"ל, ששמוע מפי אביו הרה"ק חו"פ קקש"ת רבי משה טייטלבוים מדרהביטש זצ"ל, דרכו של הרה"ק רבינו הדברי חיים מוצאנו ז"ע, היה לומר בכל סעודה בחג השבועות דברי תורה בחריפות ובעמקות, והיה נקרא "קרקעיל פשעטיל", וכמוכן שכל הרבנים והת"ח היו מסתופפים להאזין לאמרי קדשו, ופעם אחת בחג השבועות כאשר הגיע העת לומר הפשעטיל, אמר שבפעם הזאת יאמר א נייע מאדישע פשעטיל (פלפל בסגנון חדש), אך לא יהיה זה להלומדים אלא רק לנגידים והעשירים, והכל יצאו החוצה, ורק העשירים ישארו בפנים.

וגדנו באותו זמן היה שם גם הגביר האדיר המופי מו"ה אבישיל קאנגער מסאניק, ובנו הרה"ק ר' משה קאנגער, והנה ר' משה כששמוע ש"הפשעטיל" הוא רק לגבירים, הבין ש"פשעטיל" זה יעלה לו בהון עתק, ולכך בעת שייצאו כל הלומדים יצא עמיהם והלך לאכסנייתו.

ויהי כאשר נשאר הרה"ק מוצאנו רק עם הגבירים פתח פ"ק ואמר: שמעו נא מעשה נורא, יש אברך אחד בנשיק נכדו של הרה"ק רבי אשר ישע"י מראפשיץ ז"ע שנלקח לעבודת הצבא, ולפדיון שבויים זה צריך לא פחות ולא יותר מסך שתי אלפים קראנען כסף במזונן, וכעת במעמד זה צריך לקבץ יחד כל המעוות הללו, והתחיל מיד הרה"ק לומר לפי הסדר, אתה תתן כך וכך, ואתה תתן סכום פלוני, וכך חילק את כל הסכום הנ"ל בין כל הגבירים שישבו בשולחן, וזה היה ה"קרקעיל פשעטיל" שאמר בשנה הזאת, וילכו כל הנגידים אחרי זה כל אחד לאכסנייתו.

כאשר הגיע ר' אבישיל לאכסניא שלו, היה מוצפה לו בנו הרב משה הנ"ל לשמוע מוה"ש היה ה"קרקעיל פשעטיל" החדש, וסיפר לו אביו כל אשא אירע, וכששמוע זאת ר' משה קפץ ממקומו, וצעק בקול רם, שקר וכזב זה, אין זה כי אנשי החצר הוליכו שולל את רבינו הקדוש שיאמין שנתפס הלא לעבודת הצבא,

ראיה לכך מדברי הגמרא הנזכר, שביקש דוד "אף בשרי ישכון לבטח" שלא ישלוט בו רמוה ותולעה ואעפ"כ יש אומרים שלא נמנה בין אלו שלא שלטה בהם רמוה ותולעה, וכדאמרינן התם "ההוא רחמי הוא דקא בעי" משמע שללשנא קמא לא נתקבלה תפילתו, והכי נמי נאן יימר דבהאי בקשה שתחשב אמירת ספר תהלים כנגעים ואהלות כן נתקבלה.

נכנסו שניהם אל הרה"ק מסאוראן שיכריע ביניהם ויברר הצדק עם נוי, משישמוע את דבריהם נענה בהתרגשות גדולה ואמר: בוודאי כל מה שביקש דוד מולך ישראל נתקבל במרום, וראיה לדבר דהנה התפלל דוד המעי"ה (תהלים יב, ד) "יכרת ה' כל שפתי חלקות" ואמרינן עלה (ערכין טו:) "סיפר לשון הרע אין לו תקנה שכבר כרתו דוד ברוח הקודש", ולכאורה מנא להו לחכמינו ז"ל שכרתו דוד ברוה"ק והלא רק ביקש על זה ואולי לא נתקבלה תפילתו, אלא פשיטא שתפילותיו של דוד בוודאי נתמלאו, וכמו כן פשיטא שזכה דוד שלא שלטה בו רמוה ותולעה, ומאי דלא קא חשיב ת"ק דברייתא את דוד בין השבעה היינו נופגי שאלו לא שלטה בהן רמוה ותולעה נואליהם, מבלי שום בקשה והשתדלות מציודם, אבל דוד רחמי הוא דקא בעי ולכן לא חשבוהו באותה דרגה של הז' הקודמים לו, וא"כ אדרבה משם ראיה שתפלתו של דוד פעלה ונתקבלה, וכך איתא (מדרש שוח"ט קט, ה) שאמר דוד "יודע אני שאין הרמוה שולטת בבשרי", מועתה כנו כן פשיטא שנתקבלה גם בקשתו זו שספר תהלים יחקק לדורות יולא יהיו קורין בהם כקורין בספרים, אלא יהיו קורין בהן ונטלין שכר עליהם כנגעים ואהלות", ובזאת נטל הרה"ק מסאוראן את פנקס חברת תהלים ויצירף את חתימתו על תקנות החברה.

***

הגיטער יוד' הסתיר את גדולתו ומעולם לא ראוהו לומד או אומר תורה, ובשלחנו הטחור היה אומר מספח"ק 'מאור ושמושי', וכשהיה נגיע לענינים נשגבים הנכתבים בספר קרא למשמשו ר' אריה שישביר לו את הדברים, כמי שאינו יורד להבין עומק הענין.

פעם הגיע ליצאנו וראה את הצדיק מיסב סעודת מינוה גדולה, כששאל על כך לחסידים השיבו לו שהדיברי חיים עשה היום סיום הש"ס ולכבוד השמחה הגדולה הכינו סעודה לכבוד התורה, הצטרף הגיטער יוד' והתיישב עם המסובין לסעודה ואמר שגם הוא עשה 'סיום' כי לאחרונה גמר וסיים לומר ספר תהלים... בשמוע כן הדיברי חיים הציע לו "אם כן, נחליף בינינו - תקבל אתה הסיום הש"ס שלי, ואילו אתה תעניק לי הסיום לתהלים שעשית?", נענה הגיטער יוד' שיצריך לחשוב אם כדאי לו לקיים 'עיסקה' זו...

***

ודאתען לחכי, נצטט בזה מעט בגדל שבח ומעלת אמירת "תהלים",

3"סוד יוסף" (כמו של יוסף וישר) פרק נ"ט כתב זזה"ל: "דוד המעי"ה התפלל (תהלים סא, ה) "אגורה צלהלך עולמים", ואמרו חז"ל (ראה יצמות 15) שכוונתו היתה, יהא רעוא רבונא דעלמא שיהו מזכירין שמי תדיר צביהכניס וכו', ועל ידי שמזכירין שמי צביהכניס הרי זה כאילו אני חי, והמזכירין שמי יקבלו שכר כאילו עסקו צנגעים ואהלות. ועל כן אל יהי קל צעיניך לומר שיעור קצוע תהלים בכל יום, כי על כן נקראים "מזמורים", שמכרימין ומזמירין ומחמדין הקליפות שלא יקטרגו קודם שמתחילין להתפלל, ועל ידי אמירת תהלים צאים הרבה הללות צעולם וכו'.

וחמת צקבלה מחסידים הראשונים כי אמירת תהלים צכוונה דוהה הרבה פורעניות מעליו וצני ציתו ומכל דורו, וממשך שפע וצרכה והצלמה וכו' והכל על פי הנסתר.

ועל כן מה טוב שיהיה בכל קהלה חצרה עשרה לומר תהלים בכל יום צקול נעים ושצח וכו'."

הלא האיש הנ"ל שכביכול "נתפס" לצבא, נמוצא כאן ביצאנו היום, ולפני התפילה שזוהי עמו ארוכות בעניני היום במושך שתי שעות, ואכן הוא סיפר לי שהוא צריך להתייצב לפני הצבא, אך הוא אמר לי שיש לו קשרים בעיר קראקא, ובעד שתי מאות קראנען הוא ישיג אי"ה שחרור, כך שמועתי נפוי בעצמו, וא"כ איך אנשי החצר הטעו את רבינו הקדוש והגידו לו דובים ויער כאילו נתפס כבר, ועוד שיצריך שתי אלפים קראנען לשחררו.

כששמוע זאת רבי אבישיל, אמר לו, אם כן בא עמי אל הרב הק' ונגיד לו קשט דברי אמת, שידע שרינו אותו. וילכו אל הרה"ק, ויאמר ר' אבישיל הנה הרב אמר לנו פשעטיל חדשה, אמנם לאמיתו של דבר, הלא עומד לפנינו עד נאמן לכל דבריו בני שיחי' שיעיד, שהוא היום דיבר עם האברך הלו, שנמוצא כאן ביצאנו ולא נתפס לצבא, וכל הענין הטעו את רבינו האנשים, ואינו נכון כלל.

כאשר שמוע הרה"ק דבריו, הביט כה וכה לראות אם אין שמוע לדברים, ואמר להם: "אגיד לכם האמת, היום באמוצע תפלת כתר, כאשר פניתי לאחורי, ראיתי את האברך הנ"ל עומד מלובש בבגדי הצבא, וכי מה רציתם שאמתין עד שילקח ליצבא ואז אעסוק בשחרורו, כעת היה הזמן המוכשר לכך".

סוף דבר, אחרי זמן מה, נודע ונתפרסם, שהאברך הנ"ל התייצב בפני הצבא, וכל הקשרים שהיו לו בקראקא לא הועילו דבר, ונתפס לעבודת הצבא, והיו צריכים בדיק שתי אלפים קראנען לשחררו, והיה המועות מוכנים כבר ע"י הרה"ק מוצאנו לצורך ענין הלו, והכל ראו כי הרה"ק הדברי חיים ז"ע ברוח הקודש דיבר, והקדים את הרפואה למכה, ויהי לפלא.

(פי צדיק)

***

ימא דהילולא, דנעים ומירות ישראל, דוד מלכא משיחא, גדול מעלת אמירת תהלים

מועשה שהיה אצל הרה"ק רבי משה צבי מסאוראן ז"ע (נדפס בליקוטי שושנים' החדש פ' וזאת הברכה). בינוי התגוררה בעיר בארדיטשוב קהילה נאה של אנשים פשוטים וראים הגם שלא היו בני תורה, פעם נתעוררו פרנסי הקהל לחקים חברת תהלים כדי לחזק את אמירת תהלים בין יושבי העיר, מיד נתיישבו פרנסי הקהילה וקבעו סדר מיוחד לאמירת הפרקים מידי יום בינוי והעלו את הכל על הכתב עם קבלות ותקנות שונות. אמנם מזהות שלא היו בני תורה לא רצו הפרנסים להחליט שום מינוי ושררה לבד כי אם אחרי שיעבור נוסח התקנה תחת עינם הפקוחה של שני תלמידי חכמים, ובחרו לכך שני אברכים שתורתם אומנותם שלכל דבר ודבר יבדקו הם שהכל מתנהל בדרך התורה ואין בו דופי. כאשר רצו לייסד את תקנת חברת תהלים האמורה, איקלע לעירם הרה"ק מסאוראן ולכן בקשו פרנסי הקהילה מן האברכים שייכנס אחד מהם אל הקודש פנימה, ויגיש לפניו נוסח התקנות והקבלות וישאל את פיו אם נכון הדבר אשר הם עושים. בא האברך אל החצר החיצונה הפונה אל ביתו נאוו קודש וחיכה בין המכותנים להיכנס פנימה, ועוד עומד ומחכה והנה פגש שם לכוון אחד מבני העיר שיושב ומצפה גם הוא להיכנס ונקשרה ביניהם שיחה על מטרת בואם, משישמוע אותו לכוון על דבר חברת תהלים, פנה אליו בזלזול ואמר לו "מה לך אצל חברת תהלים, יאמרו תהלים בעלי המלאכה והאנשים הפשוטים שאינם יודעי ספר, אבל אתה כוונת שתלמוד גמרא ופוסקים ולא להתעסק בתהלים", דחה האברך את דבריו והעיר לו בדברי חז"ל (מדרש תהלים מנורה א) שדוד המלך ע"ה ביקש (תהלים טו, טו) "יהיו לרצון אמרי פי" שספר תהלים יחקק לדורות יולא יהיו קורין בהם כקורין בספרים, אלא יהיו קורין בהן ונטלין שכר עליהם כנגעים ואהלות" וא"כ הרי אמירת תהלים שזה ללימוד התורה הקדושה, אך אותו לכוון חזר וטען כנגדו שהרי מבוואר בעפשי החיים' להגר"ח מוואלוז'ין ז"ע (שער ד פרק ב) דיתכן לומר שלא הסכים הקב"ה על ידו ואעפ"כ שביקש לא נתקבלה תפלתו, והביא

בנגעים ואלהות" (וראה עוד בזה בשו"ת "שבות יעקב" ח"ב י"ד סי' מ"ד מ"ד ד"אס רואה להרבות בתפלה יוכל לומר תהלים, שהוא כעוסק בתורה).
וכן הוא ב"דברי שמואל" (להרה"ק רבי שמואל שמעלקא מניקלשבורג) פ"א בחוקותי ע' קל"א: "כל אדם כפי שיעורו יוכל להדבק עצמו בתורה, וכן האומר תהלים כמו עוסק בנגעים ואלהות".

והרה"ק חיד"א הביא בריש ספרו "יוסף תהלות" שם רבינו אפרים, ד"כל האומר תהלים בכל יום כאילו קיים כל התורה כולה חובה להיות תחת כסא הכבוד" (והביאו גם ב"מדבר קדמות" מערכה ח"א סי' כ"ח).

[וראה עוד בזה ב"יסוד העבודה" ח"ב פרק ו' אות י"ט באריכות, ובתוך דבריו כתב: - "כי הנביאים ובעלי כתובים פתחו למעלה שערים שההוגה בהן ונכנע לבצו על ידי זה, נתעלה דבריו דרכי אותן הפתחים, ויוכלו לזכות לקבל שכר כמו הזוכה על ידי לימוד דברי תורה עצמן... אכן הלומד את התורה עצמה כמו נגעים ואלהות, אם לומד לשמה, הוא צנקל יותר לעלות, כי כבר נעשה השערים שלהם על ידי משה רבינו או על ידי הקב"ה עצמו. אלא שלענין פרטי תשובה ומדות והקונים יש מה שיגיע דוקא על ידי נביאים וכתובים כפי הפתחים שלהם ולאיש פרטי ופרטי...]

וזהו מה שציקש דוד לפני השי"ת יפתח לו פתח למעלה, בכדי שאלו שיאמרו תהלים יזכו שימעלה שבתם וצקשתם דרך אותם הפתח, כמו שיש פתח לאלו העוסקים בנגעים ואלהות... ונראה לי שנענה דוד בצקשתו זאת, אולם לא נדע עד אחר פטירתו, בעת בנין בית המקדש על ידי שלמה בנו והוצרך להכניס הארון צפתח בית המקדש... הסימן היה בזה שנתקבל צקשתו ונפתח לו פתח צבית המקדש של מעלה, ולכן דוגמתו נפתחו השערים צבית המקדש של מטה".]

***

ובשם רבה"ק העטרת נבי על הכתוב, מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו (תהלים ק"ו, ב), ימלל הוא מלשון מולל מלילות, מי שרואה לשבר כל הדינים יאמר תהלים צפעם אחת, כי דוד המלך עליו השלום הכניס בתהלים צרות קדשו כל כללות ישראל וכל איש פרטי וכל נגעי לבצו עד ציאת המשיח, כי הוא עליו השלום (וזה"ק בראשית ב' היה רגל ד' למרכבה, והוא כולל צנפשו כל כללות ישראל. (שומר אמונים)

***

בענין קבלת התורה אביא נושיל נפלא
שראיתי בשם הבן איש חי ז"ע

ויקרא ה' לבושיה אכל ראשי ההר ויעל בושיה, ואמר רבי יהושע בן לוי בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע מה לילוד אשה ציינו אמר להן לקבל תורה בא אמרו לפנינו חמודה גנוזה וכו' תנה הודך על השמים אמר לו הקב"ה למשה החזיר להן תשובה אמר לפנינו רבש"ע מתיירא אני שמה ישרפוני צבבל שצפיהם אמר לו אחוז צכסא כבודי וחזור להן תשובה וכו' אמר לפנינו רבנו של עולם תורה שאתה נותן לי מה כתיב צה, אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים אמר להן למצרים ירדתם לפרעה השתעבדתם תורה למה תהא לכם שוב מה כתיב צה לא יהיה לך אלהים אחרים צין עמים אתם שרויין שעובדין עבודת גלולים שוב מה כתיב צה זכור את יום השבת לקדשו כלום אתם עושים מלאכה שאתם צריכין שבות שוב מה כתיב צה לא תשא

וצ"ש"ה"ה הק' (הלב) תשובה עניי תפלה ר"ה ומי שנפשו כתב צזה"ל: "ומי שנפשו חשקה לדבקה צו ית' צצנחיו אז ידבק עצמו צספר תהלים וכו', ואשרי האיש אשר אומר תהלים צשירה וצומרה צשמחה וצכוונת הלב" (והביאו ב"מדבר קדמות" מערכה ח' אות כ"ח). וצ"ראשית חכמה" שער האהבה פרק י' ד"ה וכן מהדברים הגורמים צביקות וכו' - "יתמיד צכל יום לקרוא צספר תהלים צכוונה וצקול רס וציהכנ"ס".

וצ"וואת הרצ מוהר"ר משה חסיד מפראג ז"ל" צצ"וואות ודרך טובים" (קונטרס שני אות ח') כתב צזה"ל: "ספר תהלים יהיה אללו תמיד צכל פעם שיש לו מעט זמן יאמר קפיטל תהלים, וזה אין צריך כוונה, ויש לו שכר כעוסק בנגעים ואלהות".

וצשו"ת "גודע ציהודה" (מהדורה קמא א"ח סי' ל"ה ד"ה והנה אף) כתב צזה"ל: "וידבק מאוד צשירות ותשבחות של דוד המלך ע"ה, שזה גדול להלביצ צלצ האדם אהבת הבורא צ"ה וכו', וצאתר דליעול ירקא ליעול צשרא וכוורי - הם שירותיו של דוד צבוודאי מועילים". וצ"מאור ושמש" (פרשת חוקת ד"ה או יאמר או ישר) איתא: "העצה היעוזה לאיש אשר יחפון להשיג שמעתתא אליצא דאמת, תיכף צקומו צחצות לילה יספוך תחינות וצקשות לפני המקום צ"ה, ויפשפש צמעשיו ויעשה תשובה עליהם, ואתר כך יזמר וצמירות שירות ותשבחות לפני מלך מהולל צתשבחות קודם לימוד, ואתר כך ילמוד צכוונה עצומה לשמור ולעשות, צודאי ישיג הלכה צרורה אליצא דאמת כמו שניתנה צסיני".

לכן אלל דוד המלך כתיב (שמואל א' ט"ו, יח) וה' עמו, ודרשו חז"ל (סנהדרין צ"ג): מלמד שהלכה כמותו צכל מקום, מפני מה זכה דוד לכל זה, מפני שהיה נעים וצמירות ישראל, וקס צחצות לילה וקיבל עליו עול מלכות שמים, והיה משורר שירות ותשבחות לאין שיעור לפני יוצרו, לכן כשלמד אתר כך השיג הלכה צרורה אליצא דאמת כמו שניתנה צסיני. אצל מי שאינו עושה תשובה ואינו אומר שירות ותשבחות קודם הלימוד הוא משחית עצמו ועבודתו חלילה. וזהו שאיתא צגמרא (מגילה צ"ג) הקורא צלא נעימה והשונה צלא זמרה עליו הכתוב אומר וכו'.

וצס"מ"מאורן של ישראל" ח"ב, הביא דשאלו את הגאון רבי עקיבא אייגר, מדוע נטו בני מדינת אשכנז ופריסיין מדרך התורה, צו צומן שהיו מדינות אלו כלילות יופי צתורה ועבודה. והשיבם, יען עזבו ענין "אמירת תהלים", ולא חשו להזהר צזה".

וצ"אור השנים" (להגאון רבי אריה לייב עפשטיין אצ"ד קעניגסברג, ומדע צהסכמת הגאון רבי אליהו מוילנא), ערך תפלה מיוחדת לזה ש"מנהגו לומר תהלים קודם התפלה", וזה לשונו: "הריני מוכן וצומן לומר תהלים לקיים מצות עשה שצוני צוראי יצברך שמו צתורתו הקדושה ללמוד תורה, שנאמר "ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם". ויהי רצון שיהא נחשב כאילו עסקתי בנגעים ואלהות, כאשר הצטת לדוד עבדך ולנו על ידי תו"ל וכו'. וצ"אשל אברהם" (א"ח סי' רל"ח סעיף צ) כתב צזה"ל: "יש לומר שאין שום קפידא על אמירת מומורי תהלים צלילה לכלי עלמא, כיון שקצב השי"ת שאמירת תהלים יהיה תשוב כנגעים ואלהות, אם כן הרי זה כלימוד משניות שומנו צתחילת הלילה". וכן כתב שם (סי' ש"ו סעיף ה'): "עבור הגדת התהלים אין נכון ליטול שכר, שהוא צכלל לימוד. גם שהוא צלי הצנה, מ"מ אמירת תהלים צלי הצנה היא כלימוד אלהות כידוע".

וצשו"ת "מהרי"א" (להגאון רבי יהודה אסאד) יו"ד סי' ס"א ס"א ח"א: "יש נוהגים לומר צכל יום ספר תהלים, ונחשב להם כאלו עסקי

משא ומתן יש ציניכם שוב מה כתיב זה כזד את אצין ואת אמך
אז ואם יש לכם שוב מה כתיב זה לא תרצה לא תנאף לא תגזב
קנאה יש ציניכם יצר הרע יש ציניכם מיד הודו לו וכו'

מסביר הבן איש חי זי"ע שטענת המלאכים היתה שיש צורה פשוט
וקוד, ואין סוף לסודות הגנוזים בה, ומכיון שהסודות הם העיקר,
והלא רק המלאכים מסוגלים להציגם בעמקם, ומה מצינים בהם צי
האדם, על כן תישאר התורה צשמים!

אכן תשובה נכונה הציג משה רבינו ע"ה למלאכי מרום, גם אם
אחס זודקים, והעיקר של התורה הם הסודות הגנוזים בה, אולם
וודאי שה'לבוש' של התורה הם המצוות מעשיות, שאין לכם אפשרות
וכיב לקיימן, ואין מקרא יואל מדי פשטן

כדי להצין היטב את טענת המלאכים ותשובתו של משה, מתאר
זאת במשל,

נושל לעשיר ששלח את שני בניו אל מועבר לים, ומדי פעם היה שולח
להם כסף ובגדים ומתנות שונות, ויהי היום והעשיר שלח לבניו בגד יקר
ומהודר נואור, אשר כיסיו היו מלאים במרגליות, החלו הבנים להתקוטט
ולריב, וכל אחד אומר 'אלי נשלח הבגד' וכמוכן התכוונו בעיקר לאוצר
שבכיסו הבגד, וכשהגיעו הדברים אל השופט שבערים, ניגש האח האחד
וטען שאביו נתכוון בשבילו כי הוא יותר קרוב איתו וכן טען שראוי בידו
שהרי שלח את האוצר בעזרת מרגליו והרי הוא נתעסק ומבין במרגליות
הרי הוכחה שאביו התכוון לשלוח את הבגד ואת המרגליות שבכיסו אלו,
וכשנשאל האח השני, מה בפך לסתור את טענתו ואת ראיתו, ענה ואמר
אין אני זקוק לשום ראיה להוכיח שהתכוון אלי, ואני יכול להוכיח זאת ללא
שום טענה, הנה אני נמוך קומה, ואחי גבוה נמוני, הביאו את הבגד ונראה
לפי מידת כו' נואיתנו נתפר הבגד, הביאו הבגד וראו שזה לפי מידת הנמוך,
אז טען האח השני הגבוה שנכון הדבר שהבגד נתאים לנמוך ולכן אולי
הבגד שלו, אבל המרגליות התכוון לשלוח לבני שמוכן בהם, אז טען הנמוך,
נכון הדבר שהגד מוכן במרגליות יותר נמוני, אבל בזה שאבינו הכניס את
המרגליות בתוך לבוש שמונים לי ולא שלחם בנפרד, סימן הוא שהתכוון
לתת את המרגליות לבני שהבגד לפי מידתו, וכן פסק אמונם השופט

והנמשל, דהמלאכים טענו שצורה ישנו חלק של נסתר וקבלה סוד
ורז גבוה מעל גבוה שהם כמרגליות היקרות שהם מצינים צוה
הרבה הרבה יותר מצני האדם, וא"כ הדין נותנת שהתורה תישאר
אלס צשמים

ענה משה רבינו ע"ה ואמר אמת שאתם מצינים יותר צסודות
התורה, אבל הקצ"ה היה רוצה לתת לכם, לא היה הקצ"ה מלביש
את התורה בלבוש שגזור לפי מדותינו שהם כזד אז ואם, חסד
נדקה, דיני משא ומתן וכו', ואם הלביש את התורה בלבוש שמתאים
לנו ולתוכו הכניס את הסוד, אזי גם הלבוש וגם המרגליות, גם
הפשט וגם הסוד שייכים לנו לבני ישראל.

(צסם הבן איש חי)

***

בענין הכנה לכתיבה בזמן הכתיבה

פ"א שאל אחד אומרו (את הרה"ק ר' יחזקאל מקאזמיר זי"ע). על מה
שמאחר הזמן תפלה. ואם מפני האריכות הכנה לתפלה הלא יוכל
לעשות ההכנה מצעוד לילה. שהי' הכון כשיגיע הזמן תפלה. להתפלל
תפלה צומנה.

השיב לו. כתיב וישכם אצרהם צבוקר ויחצש את חמורו ויצקע עזי
עולה וגו'. ופרש"י וישכם אצרהם צבוקר נודרו למצוה. וקשה כיון
שנודרו למצוה. הי' לו לעשות את הכנה לחצוש את חמורו ולצקע

הענים ולהכין הכל מצעוד לילה. ומיד צהשכמה לרוץ להעקדה. אלא
נלמד מכאן. שההכנה אל המצוה. צריך שיהי' צומנה של המצוה
דווקא ולא קודם. וכן ההכנה לתפלה צריך שיהי' צומן התפלה
דווקא לא קודם.

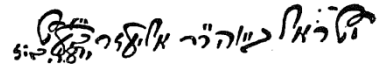
והענין הוא כך. הצדיק שמקיים המצוה כתיקונה. צכל פרטיה
ודקדוקי' וכונותי'. ומכין עצמו בצדושה אל המצוה ואל התפלה. אזי
ההכנה דמצוה הוא מגופי דמצוה. וההכנה לתפלה הוא תפלה. ולכן
צריך שיהי' ההכנה דמצוה צומנה של המצוה. דווקא. והכנת התפלה
צומן התפלה דווקא ולא קודם. כי מעת שמתחיל להכין עצמו
לתפלה. הרי הוא עומד ומתפלל כני' וצריך שיהי' תפלה צומנה.
אבל מי שאינו צר הכי. אין קפידא. ויוכל לעשות ההכנה מקודם:
ולראי' לדברינו. מר' אליעזר דמילה (צצת ק"ל). אמר ר"א כורחין
ענים לעשות פחמין ולעשות חיזמל צצבת. כלל אמר ר"ע כל מלאכה

שאפשר לעשותה מע"ש אינה דוחה את השבת וכו'.
לכאורה קשה. כיון דר"ע פליג על ר"א. כך הול"ל. ר"ע אומר כל
המלאכה שאפשר וכו' אינה דוחה. מהו כלל אמר ר"ע. שנראה
כמפרש את דברי ר"א כמוצן. וגם צריך להצין סצבת ר"א. כיון
צצאמת אפשר לעשותה מע"ש. אמאי צאמת דוחה את השבת. יעשה
מע"ש כמוצן. אלא ר"א לפי צחינתו וקדושתו סצב. כיון שההכנה
דמצוה הוא מגופי המצוה כני'. וצריך שיהי' ההכנה צומנה של
המצוה דווקא ולא קודם כני'. נמצא שהיא מלאכה שאי אפשר
לעשותה מע"ש. שדוחה שבת. ולכן אמר ר"א כורחין ענים ועושין
חיזמל צצבת צומנה של המצוה ור"ע מודה לדבריו.

אמנם זאת היא ליחידי סגולה למי שמקיים המצוה צצחי' ר"א. אבל
הנה התורה לכלל ישראל ניתנה. ומי שאינו צצחי' זו דאינו צר הכי.
שהוא יכול לעשות את ההכנה מקודם כדברינו הכ"ל. נמצא שהוא
מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש. שאינה דוחה את השבת. ז"ש כלל
אמר ר"ע. פי' כלל היינו לכלל ישראל שאינם צצחי' זו. אמר ר"ע
כל מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש אינה דוחה את השבת. כי הוא
יכול לעשות את ההכנה מקודם מע"ש כני': צגמתייר צמקומו של
ר"א הי' כורחיס ענים לעשות פחמים לעשות חיזמל צצבת. ולכאורה
איך עשו כן. הלא אין הלכה כר"א אלא כר"ע. אלא הפי' צמקומו
של ר"א. היינו אלו שהי' צמקומו ודרגתו של ר"א. אי נמי צמקומו
של ר"א. היינו שר"א השפיע צמקומו וצעירו את צחי' קדושתו.
לקיים את המצוה צצחי' קדושתו. ונמצא שהוא מלאכה שאי אפשר
לעשותה מע"ש. כי צריך שיהי' ההכנה צומנה של המצוה דווקא
כני'. ולכן היו כורחיס ענים ועושים חיזמל צצבת. ודו"ק כי עמוק
עמוק הוא:

וצוה יוצן דבריו (של הרה"ק ר' יחזקאל מקאזמיר) זוק"ל. שסיפר
אשר הצדיק ר' שמואל מקארוצ זוק"ל. אמר לו איך שאני מקפיד
להתפלל תפלה צומנה וצבזב דווקא. לך אני מתיר להתפלל ציחידות
ואח"כ. וסיים אח"ז זוק"ל ע"ז. ואני תפלתי צכל עת לך הי' עת
לצון צשעה שהצבור מתפללי! עכ"ל הק'. פי' לדבריו. דהנה הצדיק
ההכנה לו לתפלה הוא תפלה כני'. ונמצא מיד צהשכמה כשמתחיל
להכין אי"ע לתפלה. הרי הוא עומד ומתפלל. אלא שגומר תפלתו
אח"כ. נמצא צכל עת שהתפלל. הפי' שלא צומנה. הי' מתפלל תפלה
צומנה. וצשעה שהצבור מתפללין. אלא שגמר אח"כ ודו"ק.

***

רבינו אור שבעת הימים הבעש"ט הק' נולד בח"י אלול שנת נח"ת לעת זקנת אביו רבי אליעזר ז"ל ואמו מרת שרה ע"ה.

בעודו נער התייתם מהוריו והתבודד בינו לבין קונו עד שהיה לריש דוכנא אח"כ נעשה שמש הביהמ"ד ובלילות היה שוקד על התורה ועבודה בהצנע לכת.

נשא את מרת חנה אחות רבי גרשון מקיטוב בני רבי אפרים מקיטוב מרן היה פונה להתבודד בהרי קיטוב והתעלה עד שמי רום בלמוד תורה מפי אחיה השילוני עד שמלאו לו ל"ו שנה אז סיים לימודו עם אחיה השילוני והגיעה עת התגלותו.

יסד בית מדרשו בק"ק בראדי ולאחר מכן קבע מושבו בעיר טלוסט ולבסוף קבע איתן מושבו בעיר מעזיבוז והיה כל מבקש ה' פנה לשם להתחמם באשו הגדול ולשמוע דבריו מתוך האש.

ביום א' דחג השבועות תק"כ הודיע מרן הבעש"ט שבא קיצו וציווה לתלמידיו הק' שיעמדו סביב למיטתו ואמר להם דברי תורה וציווה להם לומר ויהי נועם וכו' והתחיל להזדעזע ולחרוד כמו בשמונה עשרה אח"כ נח מעט מעט וראו שעלה ונתעלה במיתת נשיקה ומנו"כ במעזיבוז. (זכות אבות)

***

היו היה דבר השם ביד הבעל שם ויגזור אומר ויקם, אחד היה ומהקדמונים לא קם כמוהו ואחריו על עפר מי יקום.

(ליקוטי אמרים, מהרה"ק הרמ"מ מוויטעפסק ז"ע)

***

קבלה מצדיקים שהבעש"ט ז"ל הי' מאותן הנשמות שנסתלקו וברחו קודם חטא עץ הדעת, ולא טעמו מעץ הדעת כלל.

(בית אהרן, פרקי אבות)

***

מרן אלקי הר"ב ישראל ב"ן אליעזר אמר שנשמתו לא רצתה לירד לזה העולם מפני הנחשים השרפים שיש בכל דור, שלא יוכל לקום מפניהם חלילה, שלא יחלישו דעתו כל כך עד שיתבטל חלילה, ונתנו לו ששים גבורים נשמות צדיקים לשמרו ואחד מהם היה הגאון בעל המחבר ספר מאיר נתיבים וכדומה לו

(נתיב מצותיך שביל א' אות י"ג מנתיב התורה)

***

בשם הצדיקים מקארלין זי"ע, שאמרו שנשמה כמו נשמת הבעל שם טוב באה לעולם פעם אחת לאלף שנים:

(כן הוא בכתבי הרי"ם ז"ל מקאזניץ)

***

סיפר לי מורי וחמי שהיה לו תלמיד אחד למרן הבעל שם טוב ז"ל, שכל מי שנכנס לתוך ד' אמות שלו בעת התפלה היה מת וחלף מן העולם, מרוב קדושת השכינה השורה עליו: (העתק מכ"ק הרי"א ז"ל מקאמרנא)

***

העידו על מרן הקדוש רבינו חיות נפשינו אור זורח האר"י הבעש"ט כשהיה לומד תורה עם התלמידים הקדושים היה אש מלהטת סביבותיהם, ומתקבצין מלאכי השרת, והיו שומעין הקולות והברקים ואמירת אנכי ה' אלהיך מפי הש"י, וזה ידוע ומפורסם הרבה:

(היכל הברכה פ' ואתחנן, ע' לקמן פ' יתרו אות נ"ו ולקמן אות ל"א)

***

ובס' מדרש פינחס החדש את פ"ד איתא וז"ל. אנשי הבעש"ט אמרו אם אין בהאר"י ז"ל רק מה שכתבו בשבחים אנו ראינו ברבינו הבעש"ט ז"ל יותר, עכ"ל.

***

פעם הי' הרה"ק ר' לייב שרה"ס ועוד אחד עוסקים בסיפורי הצדיקים ובתוך כך דברו מהבעש"ט ונזדעזע גופו של הרה"ק הנ"ל ואמר אתה שואל על התנא הקדוש אני אומר לך מה הי' הבעש"ט אם הי' בדור הגאונים הי' גאון ובדור אמוראים הי' אמורא ובדור הנביאים הי' נביא ובדור אבות הקדושים הי' איש מסוים מה הוא איש מסוים כשם שאומרים אלקי אברהם יצחק ויעקב כך הי' אומרים אלקי ישראל.

(שיח שרפי קודש)

***

ר' אליעזר אבי הבעל שם טוב ז"ל היה דר בכפר ומכניס אורחים, והושיב אנשים בקצה הכפר, שאם יראו איזה אורח ישלחו אותו לר' אליעזר, ומי שבא אצלו נתן לו נדבה הגונה כדי שיאכל בשמחה, פעם אחת שבחו אותו בשמים, ופסקו לנסות אותו, ואמר הס"ם אני אלך לנסותו, ואמר אליהו ז"ל לא טוב שאתה תלך רק אני אלך, והלך אליהו ז"ל ובא בשבת אחר חצות היום בדמות עני במקלו ותרמילו, ור' אליעזר היה סבלן גדול ונתן לו מיד סעודת שבת, וביום א' נתן לו נדבה, ואמר לו אליהו אני באתי לנסותך, ועבור שעמדת בנסיון תזכה לבן שיאייר עיני בני ישראל והוא הבעל שם טוב ז"ל:

(רחמי האב אות נ')

***

ידוע מהבעש"ט הק' כשהגיע שעתו להתפרסם, וגופא דעובדא הכי הוא דהרב דק"ק בראד היה חשוך בנים והרבנית נסעה שלא ביריעתו להבעש"ט והבטיח לה בן זכר בתנאי שתכבד אותו בסנדקאות כשנולד הבן הודיעה לבעלה את כל הענין ובהיות שחכמי בראד עדיין התנגדו אז לדרך הבעש"ט התנגד לזה בכל תוקף ועד שקפצה ונשבעה דאורייתא שלא תמסור את הילד לברית מילה עד שיבוא הבעש"ט, ואז נענה לדרישתה וכיבד את הבעש"ט להיות סנדק.

והבעל שם טוב שם פעמיו לבראד ובלילה שלפני בואו העירה לנו בכפר הסמוך לשם וכשנכנסו לתלמידיו הקדושים לחדרו מצאו אותו כשהוא חיוור כסיד וכל עצמותיו מתרעשים בפחד, לפשר שאלת גדולי התלמידים סיפר להם שרבו אחיה השילוני נגלה אליו עכשיו ואמר לו דע לך שלמחר בבואך יתנו לך כבוד מלכים ואם תתחזק כדבעי בלי שום התנשאות ופניות אז תתעלה אתה וכל העולם אתך, אבל אם ח"ו יהא לך משהו התפעלות אז תיאבד משני עולמות, ותביא אסון על כל העולם כולו, ולכן הוא מפחד כל כך, והתלמידים הקדושים חיוקו אותו ודיברו על לבו.

ויהי בבוקר המשיכו בדרכם ובהגיעם סמוך לעיר בראד קיבלו את פניהם כל חכמי הקלוזי שהם ששים חכמים קדושים וגדולים בנגלה ובנסתר וביום השבת היו לובשים בגדי לבן ובראשם הקדוש מוה"ר חיים צאנזיר וכנראה נצטוו מן השמים לצאת שלולי כן לא היו הולכים, ומי ראה אלו יוצאים ולא יצא ויצאו לקראתו כל אנשי העיר לאלפיהם.

כשהגיע המרכבה סמוך להאנשים לא יכלו ליסע עוד, ירד הבעל שם טוב וביקש את סליחתם על שעליו לטפל עכשיו עם הסוסים שמזיעים מאד מעמל הדרך והם מקור פרנסתו, והתחיל לנקותם ולגרדם במשך שעה ארוכה והלך לשאוב מים מן הבאר והשקה אותם, ורק אחר כך ניגש אליהם ונתן להם שלום, ונכנס העירה, וקדושים הללו ראו והכירו בו את גדולת קדושתו ואז נתפרסם ויצא טבעו בעולם.

(מפ"ק כ"ק מרן אדמ"ר אדמ"ר הגה"ק מצאנו זי"ע)

***

מעשה שהיה אצל הרה"ק מרן הבעש"ט הק' זי"ע, שבצעירותו שימש כשוחט בעיר קישלוביץ שהוא בגלילות לבוב-לעמבערג, בימים שהגאון בעל הפני יהושע זי"ע כיהן כאב"ד ומרא דאתרא של לעמבערג והעיריות הסמוכות סביב לה.

פעם הזמין המרא דאתרא את כל שוחטי הגלילות להתייצב לפניו כדי שיוכל לבדוק את בקיאותם באומנות השחיטה וכן לעמוד מקרוב על טיבם ביריעתם את הלכות השחיטה בכל פרטיה ודקדוקיה.

כשהגיע לפניו הבעש"ט והראה לו את סכיניו נבהל הפני יהושע' בראותו את שם הוי"ה חקוק על חלף השחיטה, ומיד ביקש את שליחתו על שהטריחו לבוא אליו, אך לעומתו גם הבעש"ט התפלא על שהצליח הגאון לעמוד על טיבו, ובהתפעלות הגיב "אפילו מלאכים ושרפים לא הכירו בי עד עתה, ואילו צדיק זה הבחין תיכף במעלותי...". והיינו כי כ"כ הסתיר עצמו ועבודתו אפילו ממלאכי עליון שרפי מעלה. (בשם הרה"ק רבי אליעזר צבי מקאמאנא זי"ע)

(מפי ספרים וסופרים)

***

עוד סיפר (הרה"ק רבי שלמה לייב מלענטשא זי"ע) בעת שהיה הגאון בעל פני יהושע ז"ל רב בלבוש. היה הבעש"ט מלמד על הכפר סמוך לשם ובהצנע לכת. והיה שם בעל תפילה ובשבת קודש נקבצו כל המניין ולמד עמהם מה וסמוך לראש השנה הגיד שליחות כדרך הבעל תפילה. וביקשו בו אולי יוכל להתפלל גם בראש השנה. ונענה אליהם והתפלל שחרית ומוסף והיה תוקע גם כן.

הראשי קהילה חרה להם מאוד שיעזו כפר לעשות מנין בענין שלא יבואו להעיר כי הקהל היה להם מהכפרים. וגם משועבדי קהילה ויגמרו בדעתם שכאשר יבואו על יום הכפורים יראו מה לעשות עמהם. ובראותם כן התפללו בביתם גם ביום הכפורים.

אז כתבו לעיירות שסביבותיהם שלא למכור להם אתרוג והוכרחו לבוא להקהל. ופסקו להם קנס שהם מחויבים עתה ערב סיכות לקבל נזיפה יחפים משער העיר עד בית הרב. בקיטל שלהם ובגדי ימי הנוראים עם המתפלל ותוקע שלהם. ומשם יבואו לבית הכנסת והמתפלל ההוא ידבר כל אותיות התפילה הצריכים ניגון. ואם הם מתוקנים גם בדקדוק אותיות ובניגון ובשמיעת השופר אין עליהם עוד כי יצאו ידי זלזול ואם לא יקנסו לבד זה.

וכן עשו. מובן הדבר גודל הבזיון מזה שהלכו אחריהם כל הילדים ועוד כהנה ובשחוק פיהם ולבבם. והוא הבעש"ט הזכיר בניגון הכל כתיקונו עד בואו לברכת אבות החזיר פניו אליהם. ואמר מי שלא תיקן חטאת נעוריו לא יהיה בעת שאזכיר זה. והוסיפו עוד בשחוק פיהם. ויהי כהזכירו נתעלפו רובם ונחלשו עד נשמתם יוצאת אז נעשה רעש גדול עד הביאוהו להרב הפני יהושע והיה הגאון הלז יושב מוכתר בטלית ותפילין. ורמוז להם פטרוהו לשלום.

(רמתים צופים - סימן ב אות כה)

***

עיר וקדיש משמיא נחית אור ישראל וקדושו רוח אפינו קדוש ה' רבן של כל בני הגולה שר התורה אשר לו דומיה תהלה רבינו ישראל בעל שם טוב זי"ע, וללהב יצא ללבב, ולהלהיב לבות בני ישראל ולהאיר את העולם' והנה קבלה ביריניו מצדיקים יסודי עולם אשר היה בחינת נפש דוד המלך עליו השלום,

ונראה לענ"ד ברור שגם כן היה לו ניצוץ ממש רבינו עליו השלום מעצם הדעת העליון [אח"כ מצאתי בס' דגל מחנה אפרים מנכדו הקדוש ז"ל ששמע ממנו ז"ל שאביו לקחו בלי דיבורים כמו אביו של משה ע"ש והנאני], ובאמת כי גם דוד המלך עליו השלום היה מבחינת הדעת דנוקבא מעצם הדעת עיין בסידור הקדוש ר' יעקב קאפיל בסוד תרועה שכתב כן להדיא, ומחמת שהבעש"ט הקדוש היה מבחינת עצם הדעת דזו"נ סוד תורה ותפלה היה לו כה להאיר את העולם בתורה ועבודה, והלביש זה בזה, חכמת האמת בעבודת ה' באמת' וגילה אור חדש בתורה ועבודה וחאיר את העולם.

(דברי שלום בהקדמה ד"ו ע"ב)

***

עוד תוספות מעלה היה לרבינו הבעל שם טוב זי"ע אשר ממנו התחיל התנוצצות משיח, כמו שמקובל ביריניו מצדיקים יסודי עולם, וכמו ששאל הוא עצמו ז"ל למשיח אימתי אתי מר והשיב לו לכשיתפרסם תלמודך בעולם, על כן מאת ה' נסבה שנתקרבו אליו גדולי חכמי ישראל וכו'.

(דברי שלום בהקדמה ד"ו ע"ב)

***

שמענו על הרב הקדוש הבעל שם טוב זלה"ה ותלמידו הרה"ק מוהר"ר דוב בער ממעזריטש זלה"ה זי"ע אשר לא היה רצונו להיות כפוף לו לבא אצלו, רק על ידי סיבה חסרון הבריאות שהיה חולה מאוד ובא אל הבעש"ט לבקש ממנו עזר ותרופה, וכן עשה הבעש"ט להצמיח לו רפואה על ידי תחנות ובקשות לאלהים, ועל פי מופת, ועל ידי זה נתגלגל הדבר למסור לו כל מעיינות החכמה וזכה להיות מנהיג הדור, ועודנו מתנוצץ אור קדושתו מתלמידיהם הבאים אחריהם בכל דור ודור, מפייהם אנו חיים עד ביאת הגואל במהרה בימינו, והבעל שם טוב זלה"ה היה מוכרח לזה להראות לו על פי מופת למען השיגו תחת כנפיו: (תפארת שלמה רמזי פורים ועיין בשבחי בעש"ט צד ל"ז)

***

מקובל איש מפי איש שפעם אחת כשדיבר רבינו הקדוש אור עולם רבי ישראל מרוזין מרבינו המאיר לארץ ולדרים עליה רבינו הבעש"ט זי"ע אמר הלא זקיני הוא רבינו הגדול והנורא רבי ר' בער ממלא מקומו של מרן הבעש"ט, ואמר, הוא גם כן לא היה חייט וסנדלר כידוע שהיה הראש וראשון מתלמידי מרן,

וסיפר שפעם אחת שהה אצל מרן זי"ע על יום הכיפורים ומרן הלך לחוץ ופשט את הבגד הלבן והלך הרבי ר' בער והיה ממשמש בהקמט של מרן ותיכף נתלבש בו יראה גדולה ועצומה כל כך עד שהיה נצרך להשכיבו בהמיטה

ונוכל להבונן אם זה הקדוש והנורא כהרבי ר' בער שהיה במדריגה גדולה ועצומה וראש ורבן של כמעט כל הצדיקים שלאחר הבעש"ט ומי יוכל לשער גודל ועוצם מדריגות יראתו הנוראה ועכ"ז לא היה יכול לסבול כמעט רגע מישוש של הקיטל של הבעש"ט שהיה זורח עליו אז אור גדול על ידי קדושת התפלה הקדושה שלו ומזה נוכל להתבונן מה היה יכול להיות מדרמת יראתו של מרן כן סיפר רבי ישראל מרוזין (שומר אמונים מבוא)

***

שמעתי מחסיד אחד, כששמע הרב מו"ה דוב בער זלה"ה מהשם הגדול של הרב הקדוש הבעש"ט וכל העם נוסעים אליו ופועל בתפלתו פעולות גדולות ונוראות, והנה הרב מו"ה דוב בער זלה"ה היה חריף גדול ובקי בכל השי"ס ובכל הפוסקים והיה לו עשר ידות בחכמת הקבלה, והיה מתמיה מגודל מעלת הבעש"ט, ופעם אחד נתיישב בדעתו לנסוע אל הבעש"ט כדי לנסותו וכו', ומחמת שהרב מוהר"ר דוב בער זלה"ה היה מתמיד גדול בלימוד, תיכף כשהיה בדרך יום ושניים ולא היה אפשר לו להתמיד בלימודו כמו בביתו, התחיל להתחרט על שנסע, והנה אחר כך כשבא אל הבעש"ט זלה"ה וסבר שישמע ממנו תורה, והבעש"ט זלה"ה סיפר לו מעשה איך שנסע דרך כמה ימים ולא היה לו עוד לחם ליתן להערל שלו בעל העגלה ונזדמן לו גוי עני אחד עם שק לחם וקנה ממנו הלחם כדי לפרנס הערל בעל עגלה שלו, ועוד מעשיות כאלו, ואחר כך ביום השני בא עוד אצל הבעש"ט, וסיפר לו איך שברך לא היה לו עוד שחת לתת להסוסים ונזדמן לו וכו' והנה כל המעשיות שסיפר הבעש"ט זלה"ה היה בהם חכמה רבה ונפלאה למבין,

והנה הרב מו"ה דוב בער שלא הבין זה על כן בא לבית האכסניא ואמר למשרת שלו אני הייתי חפץ לנסוע היום תיכף למקומנו אך מפני חשכת הלילה וחושך מאוד על כן נלין פה עד שיעלה מאור הלבנה אזי ניסע לדרךנו, והנה בחצות לילה כשהכין הרב מו"ה דוב בער את עצמו לנסוע, שלח הבעל שם טוב את המשרת שלו לקרוא אותו, והלך אצל הבעש"ט, ושאל אותו הבעש"ט זלה"ה יכול אתה ללמוד, והשיב כן, ואמר לו הבעל שם טוב וכן שמעתי עליך שאתה יכול ללמוד, ושאל אותו הבעש"ט יש לך יריעה בחכמת הקבלה, אמר לו כן, ואמר הבעש"ט למשרת שלו קח לי ספר עץ החיים, והראה הבעש"ט להרב מו"ה דוב בער מאמר אחד, אמר לו הרב מו"ה דוב בער הנה אקח לעיין ולהתיישב וכו', ואחר כך אמר להבעל שם טוב את הפשט בהמאמר, ואמר לו הבעש"ט אינך יודע כלום, וחזר ועיין בה ואמר להבעש"ט הנה הפשט הנכון הוא כמו שאמרתי ואם יודע מעלתו פשט אחר יאמר לי, ואשמע האמת עם מי,

ואמר לו הבעש"ט עמוד על רגליך ועמד, והנה במאמר הזה היו כמה שמות מלאכים, ומיד כשאמר הבעש"ט זלה"ה זה המאמר נתמלא כל הבית כולו אורה ואש היתה מלהטת סביבותיו, וראו בחוש את המלאכים הנזכרים ואמר לו הבעל שם טוב זלה"ה להרב מוה"ר רוב בער זלה"ה אמת שהפשט כמו שאמרת אבל הלימוד שלך היה בלי נשמה, ותיכף ומיד צוה הרב מו"ה רוב בער זלה"ה את המשרת שלו לנסוע לביתו והוא נשאר שם אצל הבעש"ט זלה"ה ולמד אצלו חכמות גדולות ועמוקות, כל זה שמע מפה קודש הרב מוה"ר רוב בער זלה"ה. (כתר שם טוב ח"ב דכ"ג ע"א)

***

שמעתי מהמגיד שאמר בשם מו"ה ר' רוב ז"ל דבעת שרצה ליסע מהבעש"ט ז"ל לא הסכים לזה ועיכב אותו כמה זמנים, ושאל אותו על מה זה הוא מעכב אותו, והשיב לו שמוחו הוא כמעייין הנובע והמעייין יותר ויותר ששואבין ממנו הוא נובע יותר:

(לב שמח בראשית ד"ו)

***

מעשה נוראה איך התקרב הרה"ק בעל התולדות לרבינו הבעש"ט הרה"ק בעל תולדות יעקב יוסף היה מתנגד גדול על רבינו הקדוש הבעש"ט נ"ע אבל התמיד מאד בתורה ועבודה לא פסק פומיה מגירסיה ושם לילות כימים וש"ס ופוסקים יחדיו תמים ורק בנגלה היה לומר. ובמקום חנייתו עשה בעה"ב אחד אשר היה מתלמידי הבעש"ט נשואין לבנו אשר החתן היה תלמיד מובהק של הרה"ק בעל התולדות והחתונה היה במעזיבוזו מקום של הבעש"ט, ואביו של החתן הפציר מאד בהרב בעל התולדות שיסע עמהם על החתונה שיקח חבל בשמחתו ויתעלסו יחד באהבים, אמנם הרב בעל התולדות דחה אותו בשתי ידים מחמת שידוע לו שהוא מתלמידי הבעש"ט ואם יסע עמו למעזיבוזו על החתונה אזי תיכף בבואו למעזיבוזו ילך להבעש"ט וזה היה נגד רצונו כי היה מתנגד גדול על הבעש"ט נ"ע, אך מחמת גודל הפצרת אבי החתן ושאר קרובים מבעלי בתים שלו התנה עמהם בתנאי כפול שאם לא ילכו להבעש"ט אזי יסע עמהם על החתונה.

ויהי בנסעם יחד על החתונה לק"ק מעזיבוזו והרב התולדות עמהם, והיה בכואם לבית מלון אחד סמוך לק"ק מעזיבוזו ראה הרב בעל התולדות כאשר עושים הכנה דרבה וכתבו פתקאות לילך לקבל פני רבם הבעש"ט וכאשר ראה זאת חרה אפו מאד עליהם כי עושים נגד רצונו בזה ובפרט אשר התנה עמהם כמה פעמים אבל לא שמעו לקולו אז אמר הרב בעל התולדות ז"ל שהוא לא יסע עמהם בשום אופן על החתונה רק ישראל בבית מלון זה עד שובם לביתם מן החתונה ואז יסע עמהם לביתו רק שישכירו לו איזה חדר מיוחד שלא לבטל אותו מלימודו ועשו כך ונטלו רשות מבעל התולדות ונסעו למעזיבוזו על החתונה.

ויהי כאשר באו למעזיבוזו אזי הלכו תיכף לקבל את פני רבם הבעש"ט וכאשר באו להבעש"ט ז"ל אמר להם רצוני שיהיה החתונה אצלי והסכימו תיכף בשמחה רבה כי עוד לא זכה שום איש לזה והרב בעל התולדות נשאר בכפר הזה סמוך למעזיבוזו ומאד עליו לבו דוי מה ראה ועשה ככה לישב בכפר שאין שום יהודי בשם וע"ז ביטל מלימודו ומאד נתעצב אשר קרה לו כזה ואמר בלבו אין שום דבר כי אם הכל בהשגחת הבורא ב"ה עם כל נסיעתי לכאן ונתיישב בדעתו לילך למעזיבוזו כי סמוך הוא וגם לראות את פני הבעש"ט כי עוד לא הכיר תוארו ולראות כל תהלוכותיו ותרומת מדותיו באכילה ושתייה ובעבודתו גם בלילה התנהגותו ואם ירא איזה דבר זר שיוכל עוד להוסיף התנגדותו.

כיון שבא הרב בעל התולדות למעזיבוזו אזי הלך ושאל לבית הבעש"ט וכשהגיע לבית הבעש"ט ראה ששם החתונה ועמד תחת החלון והיה מציץ מבין החרכים לראות כל התנהגות של הבעש"ט ויהי כאשר בא באמצע הסעודה התחיל הבעש"ט לספר מעשיות ומאד היה לפלא בעיני כל ובתוך זה אמר להמחותנים דעו שהרב דקהלתכם הוא צדיק וגאון עולם באמת ובשבת שלפני פסח שקורין אותו שבת הגדול רצה הרב בקהלתכם לרוש מענינא דיומא והיה רוצה ללמוד הדרשה

בביתו מקודם אמנם לא היה לו מקום בביתו כי היה צר דירתו מאד ובפרט קודם פסח מבערין הכל מהבית כדי לעשות היו"ט של פסח בהכשר גמור וסליק לאגרא ללמוד שם הדרשה מקודם.

ויהי בעת למודו צמא מאד למים ולא היה רוצה לבטל מלימודו וראה פתאום אחד רץ עם ב' כדי מים על כתיפו וביקש מאתו ליתן לו מים לשנות אבל השואב מים לא השגיח לדבריו והיה כאשר שינה ושילש כן השואב מים אז סליק מאגרא הרב דקהלתכם והכה אותו על לחיו וגער בו בניזיפה אם אני רב ואב"ד דפה צעקתי כמה פעמים ולא תשגיח אותי לרחמה לזה אני מכה אותך וכאשר סיים הבעש"ט את דבריו אמר כי לא הצדק היה עם הרב שלכם כי הרב דקהלתכם לא ידע מזה כי הוא היה אחד מל"ו צדיקים והיה אץ וממהר מאד להביא מים לשם מצה של מצוה שלא יתחמץ העיסה.

וכאשר שמע הרב בעל התולדות את זאת היה נבהל ומשתומם מי היה סיפר לו את זאת הלא הרוח הקודש דיבר בו ותיכף ביקש לילך לשלחן הטהור של הבעש"ט הק' נ"ע כי הדברים האלו היה לפלא בעיניו אמנם מרוב התנגדותו חזר בו ואמר כי אפשר היה בכאן השואב מים אצל הבעש"ט וסיפר לו המעשה הלזו.

ויהי כאשר הרגיש הבעש"ט הקדוש איך שלבו עוד נוקפו להאמין לזה אמר עוד להאנשים מקהלתו יש לי עוד מעשה אחד מהרב שלכם אמת שהוא גאון וצדיק אמנם כאשר הגיע ליל ת"ב, אחר הקינות בלילה היה לומר מדרש איכה רבתי ובכה בכיה גדולה עד למאד על חורבן בית המקדש ועל שריפת בית אלהינו עד שעיניו זלגו דמעות כנחלים ולא היה ביכלתו עוד ללמוד יותר מפני רוב חולשתו והיה סועד את עצמו רגעים אחדים על משכבו וחלפו ועברו ברעיונותיו הצרות אשר עברו אז על בני ישראל לאין מספר בחורבן בהמ"ק ומאד לבו עליו דוי ובא אצלו אברך אחד אשר היה תמיד תלמידו והיה רואה איך שנתעלף ביותר הרב מקהלתכם והיה דיבר על לבו ויעץ לו שיטעום להחיות את נפשו העגומה שלא יתעלף ביותר ולא רצה כי השיב לו הלא כעת ת"ב עוד ועוד הפציר בו מאד בראיות ברורות איך שאסור לאבד עצמו לדעת והשיב לו כי הרבנית ישנה ואין ברצונו להקיצה משנתה.

אז אמר אני אתן לרבינו דבר מה להחיות את נפשו והביא פירות ובירך הרב דקהלתכם בפה"ע וכאשר בירך אזי נתיישב בדעתו מה עשה הלא ת"ב כעת ובירך ברכה לבטלה ומאד היה לו לעג"נ הברכה לבטלה הלזו וחייש בדעתו שודאי אך הנ"ל הוא מצד הטומאה מסיטרא דמסאביטא ופער בפיו עליו צא טמא מביתי ונעלם מאתו והיה להרב גודל עג"נ מרוב צדקתו אשר בירך ברכה לבטלה ומרוב דאגתו ומר נפשו נתיישן והיה חלם לו חלום איך שהולך לטייל בפרדס בעירו וראה איך שהגן הזה הוא נאה ויפה מאד והיה חידוש גדול אצלו כי ידע בטוב שבעירו לא נמצא פרדס כזה והבין באם יש בכאן גן כזה בטח יש בכאן שומר הגן והלך לארבע רוחותיו עד שמצא אחד יושב בתוך הגן ושאל הרב את השומר מי הגן הזה נאה למאד אשר גן כזה לא ראיתי בכאן מעולם ולמי שייך הגן הזה והשיב לו הגן הזה שייך להרב מפה ואמר לו הלא אני רב דפה ועני ואביון אני ומאין בא לי זה והשיב לו מזה הברכה לבטלה מת"ב בלילה ברא גן הזה לצד הטומאה.

והיה דאג מאד ומתאבל על זה ועיניו זלגו דמעות לאין מספר איך יתקן את זה ושאל להשומר הגן עם מה יוכל לתקן את זאת והשיב לו אם יעקור האלנות עם השרשים אזי יהיה התיקון והקיץ תיכף משנתו והיה נזכר המעשה של הברכה לבטלה מזה האברך ודאג בעצמו כי החלום אמת ואם מה יוכל לתקן איה איפו הוא התיקון לעקר השרשים ובכה בכיה גדולה למאד והיה רוצה לאמר תהלים והזכיר כי היום ט"ב ואין אומרים תהלים בט"ב והיה דואג בקרבו כל היום והיה הולך כאיש מבוהל אשר אין דרך לנטות ימין ושמאל ותיכף אחר ט"ב קם בחצות הלילה ולקח הספר תהלים ואמר בקול רעש גדול ספר ראשון שבתהלים עד שחרד מזה כל הפמליא של מעלה ובא אחד אצלו ואמר לו דע כי הפירות נשרו ואמר גם כן ספר שני שבתהלים בקול רעש גדול ובא אחד ואמר לו דע כי העלים נשרו ואמר גם כן ספר שלישי שבתהלים בקול רעש גדול ובא אחד ואמר לו כי הענפים הקטנים נפלו

ואמר ג"כ ספר רביעי שבתהלים בקול רעש גדול ובא אחד ואמר לו כי הענפים הגדולים נפלו ואמר ספר חמישי שבתהלים ובא אחד ואמר דע שהדקלים עצמם נפלו ארצה ואמר הבעש"ט הק' אבל השרשים עצמם לעקור צריך ללמוד אצלנו כי עוד אין בכחו לזה.

והיה כאשר שמע זאת הרב בעל התולדות אמר איה איפו יודע מזו המעשה אין זה רק כי ה' דובר בו והלך תיכף לקבל פני הבעש"ט הקדוש זי"ע ויהי כאשר הרגיש הבעש"ט אשר הרב בעל התולדות הולך אמר למשמשו לפתוח הדלת שיבוא הרב הנ"ל לביתו והיה הרב נפל לרגליו ארצה והיה בוכה מאד שיעץ לו לעקור השרשים ונתן לו עצה לזה וכאשר באו ואמרו לו שעקר ג"כ את השרשים אזי נתן תשואות חן להרב הקדוש הבעש"ט והיה מפרסם בכל העולם גודל קדושת הבעש"ט ומאז היה הרב בעל התולדות לתלמיד מובהק לרבינו הבעש"ט זי"ע.

(לישרים תהלה, יוסף דעת)

***

הרה"ק ר' יעקב ישראל מטשערקאס סיפר איך נתקרב להבעש"ט הרב הגאון הקדוש המקובל ר' ישראל חריף זצוק"ל מסאטינוב בעל המחבר ספר תפארת ישראל, הנה הרה"ק ר' ישראל הנ"ל היה מכיר מקודם את הבעש"ט כי ראה אותו כמה פעמים, רק לא האמין בו, והבעש"ט רצה למשוך אותו אליו,

פעם אחת היה הרה"ק ר' ישראל הנ"ל נבוכך מאוד בשני עניינים ענין אחד היה באיזה שיטה בש"ס וענין אחד בהרמב"ם, והרגיש בזה הבעש"ט ובא אליו ואמר לו הפשט הנכון בעניינים אלו, והשיב לו הרה"ק ר' ישראל, אמת כי הפשט שאמרתם הוא טוב מאוד ובשביל זה הייתי אוהב אתכם רק שלא תהיו בעל שם,

אחר כך נזדמן עוד הפעם שהרה"ק מוהרי" הנ"ל היה נבוכך מאוד באיזה ענין והבעש"ט הרגיש בזה ובא אליו ואמר לו הפשט הנכון והרה"ק מוהרי" הנ"ל אמר לו עוד הפעם מה שאמר לו בראשונה,

אחר כך חלה בנו של ר' ישראל הנ"ל בחולי גדול ר"ל והיה מוטל על ערש דוי מן קודם חג הפסח עד שעברו כמעט כל ימו הקיץ, ואשתו הציקתהו מאוד באמרה הלא כל העולם נוסעים להבעש"ט והוא פועל ישועות ומדוע לא תסע גם אתה אליו אולי ירפא את בנו, והשיב לה כי על ידי הנסיעה יצטרך להתבטל מתורה ותפלה, ואיני מאמין כי ביטול תורה ותפלה יועיל לרפאות החולה, וכעבור איזה זמן לחצה אותו אשתו עוד הפעם ליסע, אז אמר כי איתא בספרים שבימי הסליחות נכון למעט מעט בלימוד ולעסוק בענייני יראת שמים ביותר, לכן יסע אז להבעש"ט,

וכן עשה שנסע להבעל שם טוב על ימי הסליחות, ובלילה ראשונה של סליחות בא לבית מדרשו, ומחמת שלא היה עמו סדר סליחות עמד אצל העמוד ואמר הסליחות עם החזן בסליחתו שלו, והמנהג היה אצל הבעש"ט שהוא בעצמו אמר לפני התבה אל רחום שמך ועננו וכשהגיעו החזן והקהל לאל רחום שמך הלך החזן מהעמוד והמתנינו עד שיבא הבעש"ט אל העמוד, והרב ר' ישראל עמד עדיין אצל העמוד, והיה מעמיק אז רעיונותיו בתוספות עמוק שנתעורר בו כבר מזמן רב, ומחמת טרדתו באותו ענין לא הרגיש כשבא הבעש"ט אל העמוד,

וכשהתחיל הבעש"ט לומר עננו נפל ברעיונותיו של הרב ר' ישראל פשט נכון ואמיתי בענין התוספות, ואחד כך כשגמר הבעש"ט אמירת עננו אמר אל הרה"ק ר' ישראל העננו שלי יכול לומר פשט טוב בתוספות, אז אמר לו הרה"ק ר' ישראל, עתה רואה אני כי יש לכם חלק בהתורה של כל אחד ואחד מישראל על כן הנני נכון להתקשר לכם בכל לבבי באמת ומאז נעשה מתלמידי הבעש"ט.

(מעשיות ומאמרים יקרים ד"ו ע"א)

***

הגאון בעל ה'מאיר נתיבים' זי"ע היה אב"ד אוסטראה, וכדאיות הם ההסכמות שקיבל מגדולי דורו על ספרו זה לעיין בהן [ביניהם הרה"ק הרבי ר' זושא מאניפולי, המגיד מקוניץ זי"ע ועוד ארזי הלכנון אדירי תורה], שם כינוהו כולם בכינויים מופלגים, הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע יצא עליו בהתבטאות נדירה "רבן של כל בני הגולה".

אביו הגאון רבי צבי הירש מרגליות זצ"ל היה אב"ד יאזלוויץ, ונולדו לו שלשה בנים, הבכור היה רבי משה אברהם אביש, ואז מתה עליו זוגתו, ובזיווג שני נולדו לו בזקנתו הגאון רבי יצחק דוב בער בעל ה'באר יצחק' ולאחר כשבע שנים כשהיה רבי צבי הירש יותר מבן שבעים שנה נולד לו בן זקונים הוא רבי מאיר בעל ה'מאיר נתיבים'.

בימים ההם, טרם הפציע אורו של הבעש"ט על פני כל קצוות תבל בהתגלות, היה הבעש"ט משמש כשוחט בעיר קישלוביץ הסמוכה ליאזלוויץ כשהוא נחבא אל הכלים ועובד את ה' בצנעה ובסתר.

יום אחד התעוררו בלבם של שני הנערים רבי יצחק ורבי מאיר [שהיו שניהם בעלי כשרונות נדירים] רצון ותשוקה עזה לנסוע אל השוחט בכפר הסמוך מבלי שידעו מה זה ועל מה זה, ואכן נדברו ביניהם לנסוע ליאזלוויץ כדי לבדוק אם יש דברים בגו ויוכלו לקנות תורה ויראה מן השוחט, משהגיעו להתם התקשרו אל הבעש"ט הק' בעבותות אהבה ובגעועים עזים, ואכן ביום מן הימים החליטו שניהם כאחד לנסוע אל העיר הסמוכה כדי לשהות בצל קדשו ולשתות ממעיניו המתגבר בבאר מים חיים, אמרו ועשו ובלי ידיעת הוריהם ישבו בחיק הבעש"ט במשך שבועיים ימים ללמוד אצלו חכמה ודעת.

בבית משפחתם חיכו לחזרתם הביתה, אך היו רגילים בכך שהם נשארים בבית המדרש לשקוד על תלמודם, מיהו משחלפו הימים התחילו לדאוג לשלומם ומשלא מצאו אותם כבי מדרשא התחילו לחפש אחריהם בכל רחבי העיר ומחוצה לה, עד שסוף סוף מצאו אותם ספונים באהלה של תורה בקדושה וטהרה אצל שוחט העיר הקרובה, נהנה האב הגדול מהמתדתם אך בד בבד לא הסתיר את פליאתו על כך שלא מצאו גדול אחר ללמוד תורה חוץ מן השוחט הפשוט, השיבו הילדים וענו כאחד "אין אנו יכולים לתאר את טיבו של האיש הלזה, מפני שלא נכנסת עמו בדין ודברים, אך האמן לנו כי הוא חכם וירא שמים מכל האדם אשר על פני האדמה...".

מאז לא נפרדו דרכיהם וה'מאיר נתיבים' נחשב לתלמיד חבר של הבעש"ט זי"ע.

(מפי ספרים וסופרים)

***

מסופר, כי פעם אחת בא רופא מומחה אצל הבעש"ט הק' זי"ע ולקח הרופא את דופקו, ואמר שמכיר בדופק שלו שיש בו שני כוחות נפלאים למעלה מדרך הטבע המנגדים זה לזה, ואלו ה"י בו רק א' מהם לא ה"י יכול לחיות בעולם מחמת גודל הכח של כל א' מהם, אבל מאחר שיש בו שניהם יחדיו, והם כוחות הפכיים, משקט הא' את חבירו, ועי"ז יוכל להתקיים בעולם,

ואמר ע"ז הבעש"ט, הן אמת שרופא מומחה הוא ומבין גדול, אבל אין לו השגה במהות הכוחות הללו, כי באמת ישנם שני דרכים בעבודת ה', אחד הוא מדת אהבה וכיסופין, והשני הוא מדת יראה ופחד, ומדת האהבה שיש בי מגיע עד כלות הנפש עד שאי אפשר להתקיים ולעמוד אפי' שעה אחת וכן מגודל היראה מרוממותו ית'ש לא הייתי יכול להתקיים מחמת גודל הפחד, רק מאחר שהם שני הפכיים, ומתאחדים כאחד, הנני מתקיים בעולם.

(קדושת ציון (באבוב) מועדים)

***

וכן ידוע המעשה על הבעש"ט הקדוש שפעם בהמלטו לנפשו היה מוכרח לעבור נהר גדול הנקרא דנעסטער והוציא מטפחת מכיסו ושטחה על פני המים ועמד עליה וכך עבר את הנהר והעיד ואמר אחר כך שלא עשה זאת בשום שמות הקדושים אלא מתוך אמונה פשוטה שאם ברצון השי"ת להצילו אין הברדל בין ספינה למטפחת.

וזה כלל גדול בכל המופתים שפעלו הצדיקים הקדושים מתלמידי הבעש"ט. ושונים וכובנים הם האומרים שתלמידי הבעש"ט הם השתמשו בקבלה מעשית, וחס מלהעלות כן על הדעת כי כל פעולותיהם לא היו אלא מתוך אמונה פשוטה במי שאמר והיה העולם, שהרי כל סדר הטבע והליכות עולם ג"כ אינם אלא בדבר ה' כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמוד, וכי איזה הברדל יש בכח הפעולה אם זה הולך כסדר לפי חוקי הטבע או שבמאמרו ית'ש משנה הטבע.

(כ"ק מרן אדמו"ר אדמו"ר הגה"ק מצאנו זי"ע דרך חיים עמ' צ"ה)

***

כעין זה מובא בספח"ק (נוצר חסד פרק ו, אהבה, ד"ה נטיות הנפש) מעשה שהיה אצל הבעש"ט הק' שהלך פעם למקוה עם אחד התלמידים בימי החורף ועמד במקוה איזה זמן עד שהתחיל הנר לבלות ואמר לתלמידו שיקח גליד קרח הנוטף מן הגג ויתן בה אש דמי שאמר לשמן וידלוק יאמר לקרח והיה דולק כמה שעות עד שהלך עמו לביתו ואז נשאר בידו מעט מים,

ועוד מסופר (נוצר חסד שם, דגל מחנה אפרים, פרשת וישלח) על הבעש"ט הק' שפעם בהימלטו על נפשו היה מוכרח לעבור נהר גדול הנקרא נעסטער והוציא חגורו מכיסו ושטחה על פני המים ועמד עליה וכך עבר את הנהר והעיד אחר כך ואמר שלא עשה זאת ע"י שמות הק' אלא מתוך אמונה פשוטה שאם ברצון השי"ת להצילו אין הבדל בין ספינה לחגורה.

(כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מצאנו ז"ע בעידן רעווא דרעוין תשל"ב)

***

מסופר על הבעש"ט הק' ז"ע שפעם לא היתה בכיסו פרוטה לפורטה ולא היה בביתו מאומה לצורך סעודות שבת וכיון שנתאחרה השעה יצא מביתו וניגש לדירתו של אחד השכנים ונגע נגיעה קלה בחלונו מבחוץ ופנה והלך לדרכו, מיד יצא בעל הבית מביתו ורץ אחריו בבהלה לשאול אותו מה מבוקשו, ויספר לו הבעש"ט שאין לו כלום עבור הוצאות שבת וכו', תמה האיש דהאם בשביל זה דפק כ"כ חזק עד שכמעט נשבר החלון, ויען לו הבעש"ט אני לא דפקתי כלל רק נגעתי באצבע קטנה וזאת כדי לקיים ולצאת ידי חובתי בעסק ההשתדלות בפרנסה כאשר נגזר עלי מן השמים, ואולם במעשה קל כזה כבר נתקיים בי וברכך ה"א בכל אשר תעשה (דברים טו יח) והקול נשמע בביתכם כקול רעש גדול ויצאתם לעזרתי עכד"ק (עיין דברי יחזקאל פרשת וישב)

(כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מצאנו ז"ע בעידן רעווא דרעוין תשכ"ו)

***

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמארא ז"ע מביא בספרו 'נתיב מצותיך' (נתיב היחוד שביל ג אות א) עובדא בהבעש"ט שנסע עם אחד מתלמידיו למקום מדבר שממה, ובאמצע הדרך קרא התלמיד לרבו שצמא הוא מאד ואין מים ברשותו, לא עשה אליו הבעש"ט ולא אמר לו מאומה, לאחר זמן ראה התלמיד שכוחותיו אוזלים צעק אל רבו במר נפשו שירחם עליו כי כבר בא למצב של פיקוח נפש, שאלו הבעש"ט אם מאמין הוא באמונה שלימה שבעת שברא הקב"ה את העולם צפה בכל הצרות שהיו במשך ימות עולם, וכבר אז הכין לכולם רפואה וישועה מצרתם, וכמו"כ הכין עבורו ישועה שימצא מים לרוות צמאונו, התבונן התלמיד בדברי רבו ואחר זמן מה הגיע להכרה באמונה שלימה שאכן מאמין הוא בזה, בראות הבעש"ט שאכן מאמין הוא בזה הבטיח לו שבקרוב ייושע.

והיה כנסעם משם ראו גוי נושא על שכמו שני כדי מים ומכר להם מים, ושתה התלמיד והיתה לו הרווחה, אח"כ שאל הבעש"ט את הגוי למי הוא נושא את המים, השיב לו "השגעון אחז באדוני שציוני להביא לו לשותות דוקא ממי מעיין פלוני שאינני יודע אם השתבחו מימיו יותר ממימי כפרנו, ואף אני לא ירדתי לסוף דעתו, וכבר כמה מילין אני נושא את מימיו".

אז פנה הבעש"ט לתלמידו ואמר לו "כעת הנך רואה עין בעין כי השי"ת צופה ומביט על כל ברואיו לתת להם צרכם וכבר היו מימך מוכנים לך מששת ימי בראשית, שכבר אז נברא רצונו של הפריץ שיחשק לו לשותות דוקא ממי המעיין שבמקום מרוחק ממנו, והכל כדי להרוותך בדרך".

***

מעשה דומה מובא בספר 'אמרי פנחס' (פרשת מקץ אות לב) שהבעש"ט הק' נסע עם תלמידו הרה"ק רבי מנחם מנדל המגיד מבאר ז"ע וברוך צמא רבי מנדל למים, אמר לו הבעש"ט שאם יהיה לו בטחון אמיתי בהשי"ת שיכול להצילו ימצא מים. משהחליט כן בלבו באמונה איתנה

נזדמן להם ערל אחד ששאל אותם אם פגעו בסוסים שנאבדו ממנו כבר זה שלשה ימים, וביקש ממנו רבי מנדל מים לשתות ונתן לו. אחרי ששתה רבי מנדל כדי צמאונו שאל את הבעש"ט רכיון דאתגליא מילתא שלא נסע הערל אלא כדי שיביא לו מים לשתות מדוע אם כן מחפש הוא את סוסיו כבר זה שלשה ימים? השיב לו הבעש"ט: "הקב"ה הזמין אותו מקודם שאם יהיה לך בטחון אמיתי בהשי"ת ימלא מחסורך".

ובזה פירש הרה"ק מקאריץ ז"ע דברי ה'אור החיים' הקדוש (כריש פרשת מקץ) שפרעה חלם את חלומו כל לילה במשך שנתיים תמימות. והיינו טעמא כי הקב"ה הזמין לו כבר ישועה אולם כיון שיוסף שם מבטחו בשר המשקים לכן נתעכב הישועה, ומיד כאשר בטח בה' יצא ממאסרו. (מפי ספרים וסופרים)

***

בהקדמה לספח"ק 'בעל שם טוב' עה"ת (אות מ) מביא את שסיפר הרה"ק רבי יצחק מנעשכ"ז ז"ע, שפעם אחת ביקש מרן הבעש"ט מתלמידו הרה"ק רבי דוד ממיקלאיוב ז"ע שיביא לו יין ממדינת 'בסרביא' לחג הפסח, והזהירו מאד שישתדל להשגיח ולשמור את היין מכל חשש איסור ובתכלית ההידור.

נסע התלמיד במסירות ושהה בעיר 'טילנעשט' אשר ב'בסרביא' ונתעכב בבית הגתות בחודשי אלול ותשרי להשגיח בכל עת יצירת היין, מבצירת הענבים ועד דריכתם לתוך כדים בלי שום היסח הדעת, והרבה טרחות ויגיעות השקיע בעינא פקחא על כל פעולה ופעולה שיעשה בכשרות הראויה למהדרין מן המהדרין, ואף לאחר חג הסוכות נתעכב שם עוד כמה שבועות עד אחר גמר תסיסת היין כדי שיוכלו להכניסו לחביות. בסיום עבודה קשה ומייגעת הצליח סוף סוף לשאת ולהטעין על עגלתו כמה חביות יין כשר לפסח.

בשמחה רבה יצא לדרך אך היו לו טלטולי דרך קשים ביותר מחמת קלקול הדרכים, מה גם שלא רצה להסיח דעתו כלל משמירת היין אפילו לרגע כמימרא לכן התקשה גם לכוון את הסוסים בהליכתם וגם לשמור על היינות, אך במסירות נפש התגבר על כל הקשיים ואחר ימים ארוכים הגיע למעזיבוז עם חביות היין מחוץ לפתח בית רבו. תיכף ומיד נכנס להבעש"ט כדי לבשר לו בשורה טובה שהשיג לו יין כשר בשמירה מעולה כחפצו, אך באותו רגע עבר שם גוי משומרי העיר שהיה מפקח על מבריחי י"ש מבלי לשלם מכס לארון העיר, ומשראה את החביות חשש אולי יש י"ש בתוכם וע"כ ציוה לפתוח תיכף ומיד את החביות לברוק אם הם אינם י"ש, וכל תחנוני רבי דוד ממיקלאיוב שיוותר על פתיחת החביות ושהוא מבטיח לו שאינם אלא יין נפלו על אזנים ערלות, והוא הכריח אותו לפותחם ואז קשקש במקלו במשקה, ומשנוכח לראות שהם יין הלך לו לשלום, אך אז כבר נאסר היין משום יין נסך.

אין לשער צערו הגדול של רבי דוד, שאחר כל היגיעות והטרחות נתקל בגוי ערל שברגע כמימרא הולך את כל עמלו לטמיון, ובעינים דומעות מלא עגמת נפש נכנס אל הבעש"ט, ושאלו על מה עשה ה' ככה, הלא כ"כ טרח ויגע ומסר נפשו על דבר מצוה שיהיה לרבינו יין בתכלית הכשרות, ואיך בא לו עונש כזה שהיתה כל יגיעתו להבל וריק, נענה אליו הבעש"ט ואמר שנענש על כך מן השמים מפני ששכח ולא התפלל להשי"ת שיעזור לו בשמירתו, ובעבור שכחת השומר האמיתי עלה לו כך, וכמאמר הכתוב (תהלים קכז, א) "אם ה' לא ישמור עיר שוא שקד שומר".

(מפי ספרים וסופרים)

***

הרה"ק רבי שניאור זלמן בעל התניא ז"ע ישב פעם בצוותא עם אנשי שלומו ובקשם לספר עובדות מהבעש"ט הק' נענה הראשון וסיפר כי לעתים קרובות היה הבעש"ט הק' אומר אחר שגמר לערוך תקון חצות "רבש"ע איך בין געזונט איך קען דיר דינען" ומשרתו כבר ידע שעתה עליו להדליק פנס לקחת קרדום לבקע הקרח שיוכל הבעש"ט לטבול במים.

פעם האריך הבעש"ט בטבילתו עד שכלה השמן מן הנר ולא ידע המשרת לשית עצות בנפשו כי ידע שהבעש"ט רוצה שיאיר הנר שאל המשרת מהבעש"ט, וכמענה הושט לו הבעש"ט גלד קרח ואותו הדליק המשרת להאיר.

אמר הרב בעל התניא זה אינו פלא הלא מצינו אצל רבי חנינא בן דוסא. אולי יש מי שידוע פלא גדול יותר מהבעש"ט וסיפר א' החסידים כי אל הבעש"ט בא אדם עשיר עם חתנו ולחש באזני הבעש"ט כי יראת השמים של חתנו הולכת ומתקררת ומבקש הוא כי הבעש"ט יחזק אמונתו, ויצוה הבעש"ט לאסור העגלה לסוסים, הושיב את העשיר מימינו ואת חתנו ממולם ויצאו לדרך, כעבור זמן מה הביט הבעש"ט למרום ושאלם לדעתכם ירד עתה גשם או לא ירד הם לא השיבו ותמהו על עצם השאלה כי בעיצומה של תקופת תמוז היה המעשה ומה ענינו בימים אלה.

לדעתי ירד מטר הפטיר הבעש"טם ורגע כמימרא התקדרו השמים נתכמו בעבים ומטר נתך ארצה, הוסיף העש"ט וגזר אומר כי הגשם יוסיף וירד, אך באמצע הדרך במקום הילוך העגלה שלא יומטר, מובן שהחתן נזדעזע מכוחו של הבעש"ט ונתחזקה אמונתו בבורא עולם המנהיגו שלא כדרך הטבע.

ויאמר הרה"ק זה נאה לספר על הבעש"ט הק' דוקא כי מפתח של גשמים נתון רק בידו של הקב"ה, אך גדול היה כוחו של הבעש"ט ואף זאת לא נבצר ממנו.

(מגדל עז)

***

בספר 'שפתי צדיק' (פורים אות נג) להרה"ק רבי פנחס מנחם מפילץ ז"ע הביא מעשה נורא בשם זקינו הרה"ק בעל ה'חידושי הרי"ם' מגור ז"ע, שפעם אחת נסע יהודי אחד לדבר עבירה רח"ל, ולקח עמו את הסכום כסף גדול, ויהי בהיותו בדרך שמע קול בכיות וצעקות ונתברר לו שזהו בכיותיהם של כמה משפחות שלא שלמו מס לפריץ כדרוש, והיה בידו לעשות בהם כטוב בעיניו ולכן נתנם בבית הסוהר בעיניו קשים ומרים, בשמעו בכיות אלו נכמרו רחמיו עליהם וחקר וביירר אצל הפריץ כמה כסף הם חייבים לו ולקח את כל כספו אשר הקצה לעבירה ופדה בהם את כל השבויים, וממילא נשאר לו עוד מעות.

ונעשה מזה רעש גדול בשמים איך יהודי כזה אשר היה בדעתו לעבור איסור ואף הקצה עליו סכום נכבד מאד, לקח את הכל לעזור ולהציל יהודים מצר, ובשכר זאת פסקו עליו מן השמים שכל מה שייגזור יתקיים, אמנם חששו פן יאמר להחיות מתים ושאר דברים שאין זמנם עתה, לכן גזרו עליו שישתה יי"ש וישתכר ולא תהיה דעתו שלמה, וממילא לא יבא לברך ולגזור דברים שאי אפשר לקיימם.

לאחר תקופה קצרה היה העולם שרוי בצער גדול, ושלח מרן ה'בעל שם טוב' ז"ע אחוזת מתלמידיו אל האיש ההוא כדי שיבקש רחמים על הדור, אך כאשר באו אליו התלמידים שהו אצלו כמה ימים ולא יכלו לדבר אתו מחמת שכרותו, ורק לאחר כמה ימים הצליחו להשיג אותו לאחר שינתו טרם לגם שוב מכוסות יין המשכרים, וספרו לו על סיבת בואם, וברצונם שיעתיר ויתפלל בעד הכלל שיזכו לישועה ולרווחה, ואכן התפלל הלה תפלה קצרה ותפלתו עשתה פירות ונמתקו הדינים מישראל, ונהפכו הכל לרחמים וחסדים מרובים.

והסביר ה'חידושי הרי"ם', שכן הוא הדבר ביום הפורים, שהיא עת רצון כזה שיכול כל איש ישראל לפעול כל מאי דבעי, וכל מה שיבקש ימלאו לו מן השמים, ולכן איכא למיחש פן ידרוש דברים שלא כהוגן, לכן תקנו חז"ל (מגילה ז:) שחייב אדם לבסומי במשתה היין, וממילא יטרף עליו צלילות דעתו ולא יבקש יתר מן המדה.

וסיים ה'חידושי הרי"ם' ואמר "מכל מקום אין שום הוי"א שנפסיד ח"ו על ידי תקנת חז"ל, ויש להקב"ה נחת רוח ממי שמבטל חפצו לציית לפקודת חז"ל מאשר יכוון לבקש עבור עצמו טובות אע"פ שיפעול", והדברים נפלאים ונשגבים מאד.

***

בסיפור זה מן הראוי להביא עוד נוסח אחר, כפי המובא בספר 'תפארת שלמה' (פרשת ויצא) להגה"צ רבי אהרן שלמה זצ"ל רב ומגיד מישרים בעיר באיאן שבבוקובינה, וגם המוסר השכל אינו כענין המובא בשם ה'חידושי הרי"ם' אלא כענין אחר, ואינם סותרים זה את זה כי מסתברא דתרווייהו הוי.

בימי מרן הבעש"ט הק' ז"ע היה העולם זקוק לגשם, ועל אף התפילות והתחנונים שהרבו בני ישראל להתפלל לא זכו להענות מן השמים, לכן קרא הבעש"ט לכמה מבחירי תלמידיו וציווה עליהם לנסוע לעיירה פלונית, ושם יפנו אל אדם ששמו כך וכך ויבקש ממנו להתפלל אל ה' שירדו גשמים,

מיד נסעו התלמידים להתם, והיו בטוחים שבקלות ימצאו את האיש שנקב הבעש"ט בשמו, כי אם נשלחו אליו על ידי רבם בודאי גדול הדור הוא ואיש מפורסם, אך מה רבה היתה הפתעם שכאשר הגיעו לאותה עיר לא ידעו תושבי העיר מי הוא האיש אשר הם מחפשים, ורק לאחר חיפוש שמעו שיש בקצה העיר שיכור גדול ששמו כן והוא מתגורר בבית אכסניא פלונית, אך האנשים אמרו להם שבודאי לא אליו התכוון רבם, כי איך יוכל שיכור הלהוט אחר יינו לפעול עבורם ישועה, אולם התלמידים לא שתו לבם לדבריהם ופנו אל המקום שהתגורר שם השיכור, וסיפרו לבעה"ב, כי נשלחו ע"י רבם אל השיכור המתגורר בביתו כדי שהוא יפעל שירד גשם בעולם, פתח הלה בצחוק גדול כי איך יוכל שיכור זה לפעול ישועה גדולה מאחר שאין בו לא תורה ולא יראה, אך הם בקשו ממנו שיספר לפניהם את סדר יומו של השיכור, לזאת נעתר להם בעל-הבית, והתחיל לספר לפניהם את סדר יומו:

השכם בבוקר קם השיכור משינתו, ולאחר שרוחץ את גופו מתעטף בטלית ותפילין ומתחיל להתפלל בהתלהבות ובמסירות נפש, אך כאשר מגיע ל"הודו" אזי פורק וחולץ מעליו את הטלית ותפילין והולך לשתות משקה המשכר במדה גדושה, ומתוך שכרותו נופל למטתו וישן כל היום עד למחר בבוקר, ואז קם שוב ומתרחץ ומתפלל עד "הודו" וחוזר חלילה.

אף אחר ששמעו התלמידים כך לא התייאשו ובקשו בכל זאת שיוכלו לדבר עמו, ואכן ייעץ להם הבעה"ב שיבואו לפניו כאשר יגיע השיכור ל"הודו", ולא יתנו לו את המשקה המשכר כי אם אחר שיתפלל על הגשם, וכן עשו, וכאשר הגיע למחרת לאמירת "הודו" חלץ את תפיליו אך כשרצה לשתות המשקה נתקל בתלמידי הבעש"ט, שאמרו לו, שלא יתנו לו לשתות כי אם לאחר שיבקש שיתקשרו השמים וירדו גשם בעולם, אך השיכור צחק להם וניסה להשתמט מהם באמרו שהוא רק איש פשוט ואין בידו הכח להתפלל על כך, אמנם התלמידים לא וויתרו ואמרו לו שלא יקבל המשקה כי אם יבקש על הגשם, ואכן בלית ברירה התפלל הלה תפלה קצרה שירחם השי"ת ויוריד גשמי ברכה, ותיכף אחר שסיים תפלתו נשב זיקא וירד מטר על פני חוצות.

המה ראו כן תמהו, שהלא נוכחו לראות שאכן איש פשוט הוא שיכור זה ואיך אם כן זכה למתנה טובה זו שככל אשר הוא מבקש ממלאים לו מן השמים את שאלותיו, ולכן כאשר חזרו אל הבעש"ט בשמחה רבה העזו לשאול אותו מה טיבו של איש זה,

השיב להם הבעש"ט ז"ע, שבגלגולו הקודם היה הלה איש צדיק תמים ובעת פטירתו לא נמצא בו שום עולה זולת מה שהיה דרכו להתפלל בבוקר עד "הודו" בלא טלית ותפילין, וכן היה מזלזל בחלק תפלה זו ולפעמים אמרו בחפזון ובלא כוונה ראויה ובבליעת התיבות, ולכן נגזר עליו שיצטרך להתגלגל שוב בעוה"ז כדי לתקן את אשר עיוות, כמובן שהלה בכה על מר גורלו, שהרי סכנה גדולה היא אם ירד לעולם הזה כי אולי יכשל בחטאים ונמצא מקלקל יותר ממה שמתקן, אך לא עזרו לו כל תחנוניו אך כדי להבטיח לו שלא יחטא עוד הצייעו לו מן השמים שיהיה שיכור כל ימיו, ורק יתקן את אשר עיוות להתפלל את החלק הראשון של התפלה כראוי,

ולזאת הסכימה נשמת הצדיק ונתקבלה בקשתו, ונמצא שיכור זה צדיק תמים, ומאחר שהוא מתקן את אשר עיוות בגלגולו הקודם לכן הרי הוא בין הנבחרים שמגיעים לתכלית השלימות, ולפיכך חביבה תפלתו לפני הקב"ה.

יוכל להוליד בנים לעולם, אולם הרי כבר אמרו (מועד קטן טז): "צדיק גוזר והקב"ה מקיים" ולפיכך חייבים להעניק לו בן זכר, אבל הבעש"ט שהבטיח ונשבע כן יפסיד כל חלקו לעולם הבא. ויהי בשמוע הבעש"ט את הפסק דין יצא מיד במחול ורקד בשמחה רבה על הזכות הגדולה שנפלה בחלקו, והיו התלמידים עומדים ומשתאים על שמחה זו מה היא עושה, לאחר זמן מה כשהפסיק מלרקוד סיפר לחבריה קדישא דברים כהווייתן שעכשיו יוכל לעבוד את ה' שלא על מנת לקבל פרס, ואין לך שמחה גדולה מזו. משראו בשמים גודל שמחתו בעבודת השי"ת באמת, יצתה בת־קול והכריזה שמחזירים להבעש"ט את כל חלקו לעוה"ב.

(מפי ספרים וסופרים)

***

סיפר לי מורי חמי הרה"ק רבי אברהם מרדכי מפינטשוב זיע"א מה שסיפר לו רבינו אור שבעת הימים מו"ה רבי יחיאל מיכל תלמיד מרן הבעש"ט, שפעם אחת הלך הוא ושני תלמידים עם מרן הבעש"ט בשדה והגיע שעת המנחה ואמרו לו אין מים לנטילת ידיים לצורך התפלה ולקח מרן המטה והכה בארץ ונבקע שם מעיין אחד ונטלו ידיהם והתפללו ועד היום קוראין אותו הערלים בעל שמסקי קערניצע (מגילת סתרים)

***

סיפור נפלא בהאי ענינא מצינו בספר 'אמרי יהודה' להרה"ק מברעזאן זי"ע (סוף פרשת עקב), "וכמו ששמעתי בעצמי מהגאון הגדול ש"ב רבי יוסף שאול נאטאנזאהן ז"ל אבד"ק לבוב, שסיפר לאאמו"ר ז"ל, שפעם אחת נאנח הבעל שם טוב הקדוש מאד, ושאלו אותו תלמידיו לפרש הדבר, וסיפר להם שהיה אדם רשע שגם לאחר מותו לא זכה לתקן את נשמתו, עד שהקב"ה ריחם עליו ופסקו עליו להתגלגל בצפרדע אחת ויהא מונח בבאר מים בארץ רחוקה, ואם יבוא בנו למקום פלוני וישתה ממי הבאר ויברך ברכה על המים בכוונה ראויה, אז יזכה אביו את לבוא על תיקונו על ידו.

אבל הבן היה עני גדול ולא היה דרכו לנסוע למרחקים, לכן סיבב הקב"ה שישמש כמשרת אצל עשיר אחד, וחלה העשיר וצוו לו הרופאים לנסוע למקום מרוחק כדי לדרוש שם ברופאים מומחים יותר וגם לשתות שם ממי הבאר המסוגלת לרפואה, ונסע העשיר לשם ולקח עמו את משרתו שימשו בדרך.

פעם אחד הלך המשרת עם הבעל הבית לשאוף אויר צח ופתאום תקף את המשרת צמאון גדול עד כלות הנפש, וזה היה מחמת שהגיע למקום הבאר שנשמת אביו היתה מגולגלת שם בצפרדע, וכשמצא את באר המים שכח מחמת גודל צמאונו לברך כדין ובחפזו שתה בלא ברכה, ועל ידי זה לא זכה אותו רשע לבא על תיקונו אף לאחר כל אותן התלאות, וזו היתה סיבת האנחה של הבעש"ט בהצטערו על אותה הנשמה.

"וסיים הגאון הנ"ל, לכן אני נוהג כשאני בא למקומות הרחוקים למרחצאות כפקידות הרופאים עלי, אני הולך לכל מעיין אפשר יש שם איזהו גלגול שעל ידי זה אני בא לכאן לתקן זאת, כן שמעתי מפיו של הגאון הנ"ל".

(מפי ספרים וסופרים)

***

תחילת התגלות בעולם זיו בהירתו והופעת אורו למופת ולתהלה בקרב שבטי ישראל הי' בק"ק בראד, והיה מנוחת כבוד קדשו אצל גביר א' שהי' מאוהביו ולגביר הי' חתן מק"ק פוזנא אברך מופלג ומפורסם גדול, פעם אמר הבעש"ט להאברך אם רצונך ליסע עמי לק"ק פוזנא כי דעתי לעשות מסע לשם, אמר האברך בודאי טוב הדבר, כי לא ראיתי פני אבי ואמי זה שלוש שנים אך הצורך הוא לשאול פי חמי אם ירשיני ושאל את חותנו אמר לו מה טוב ומה נעים לחבר בדרך לאיש הקדוש וטהור, ובוודאי תראה בדרך פלאות הבורא כי נסיעתו לא לחנם, והאברך הלך בשמחה גדולה ואמר הבעש"ט הנני מוכן לנסוע.

ומכאן יש ללמוד להתאמץ ולהזהר לקיים כל מצוה בשלימות, ולא לזלזל בשום מצוה שהיא, רק להיות זהיר בקלה כבחמורה, שהרי לא הועילו לאותו צדיק כל תורתו ומעשיו הטובים לחפות על חסרונו זה, וכל ערום יעשה בדעת לנצל את עיתותיו ולמלא חובתו בעולם הזה.

(מפי ספרים וסופרים)

***

בעת שישב הה"ק ר' אברהם בער חמעלניקער אצל שולחן חותנו הקדוש בעל תולדות יעקב יוסף אמר הקדוש לחתנו רא"ב הנ"ל לכם דבר נקל לברור לכם רבי עוד אתם נוסעים וכבר הוא רבי שלכם אבל לנו הי' הדבר הזה כבד מאוד ויסורים גדולים וטלטולים נוראים הי' לנו עד בואנו למטרת האמת

וסיפר בעת בואו בפעם ראשון להבעש"ט ז"ל הגם ששמענו מאתו גדולות ונפלאות אבל יראת שמים לא ראינו כי הסתיר א"ע מפנינו מטעם דרכו הקדוש הכמוס אתו ז"ל

פי"א הי' בא מוכסן אחד לבקשו שיסע אתו להכפר שלו כי בנו בן המוכסן חולה ר"ל ונעתר הבעש"ט לבקשתו וציווה לרתום הסוסים ליסע ואנחנו לאשר רצינו להתוודע בטוב על קנקנו נסענו אתו יחד ועל העגלה למד כאו"א מאתנו את שיעוריו התמידין לבל יהי חר"ח ביטול תורה. ובבואנו להכפר הלך הבעש"ט לטייל בתוך הקרעטשמע אחת הנה ואחת הנה ואח"כ ערך הבע"ב השולחן ונלכה יחד לאכול ארוחת צהרים ועדיין לא הי' הבעש"ט אצל החולה ובאמצע הסעודה באה אשת המוכסן בצעקה גדולה כי החולה גוסס ר"ל ואנחנו כאשר ראינו כן תמהנו מה זאת שהבעש"ט לא ילך להחולה, וכרגע באה שנית כי כבר שבק לנו חיים, וכאשר אנכי כהן הנני הוכרתי לרוץ החוצה דרך החלון. ואח"כ בתוך כדי דיבור הלך הבעש"ט אל חדר המת וסגר הדלת אחריו והתמהמה שמה רגעים אחדים ובא חזרה אל הקרעטשמע ואמר שיתנו להחולה מעט רוטב, אז בעינינו ראינו כי מחי' מתים הוא אבל יראת שמים עדיין לא ראינו.

עד כי ריחם ד' עלינו ויהי הדבר בליל ה' נסענו בתוך היער ונעלם מאתנו הדרך הישר והבעש"ט הי' דרכו הקדוש לשוח עם בהמות חיות ועופות אבל אז נסתמו ממנו שערי החכמה, ויהי בדרך הלך וירד מן העגלה מעט בתוך היער בעומק ואנחנו הלכנו בלט אחריו ולא הרגיש מאומה ובבואו אל מקום א' השתתווה ונפל אל הארץ והתחנן וצעק לפניך הבורא ית"ש גלוי וידוע כי גררי ורצוני מאז לבלי ליסע ביום ערב שבת והוא לפני ממש כחילול שבת יחשב, ע"כ הוריני נא דרך האמת שאוכל לבוא העירה לבל אצטרך ליסע ביום מחר ואז תומי' בבואו אל העגלה ידע הדרך האמיתי ונסענו בשלום העירה אז ראינו מאתו יראת שמים באמת.

והי' לי יסורים גדולים כי הייתי מהרהר אחרי רבי וכל המהרהר וכי והלכתי לגלות לפניו ולבקש ממנו סליחה וכבואי אמר לי תיכף קודם התחלתי לרבר מהות ביאתי "כבר אדע מזה ואני מוחל לך"

(שיח שרפי קודש)

***

כאן המקום להביא דברי הרה"צ רבי מנחם דוד חאדראו זצ"ל (בנו של הרה"צ רבי מרדכי חאדראו חתן הרה"ק בעל האמרי ברוך מויזניץ זי"ע, וחתנו של הרה"ק רבי שמואל אבא מהורודנקא בעל השפתי צדיק זי"ע בנו של הרה"ק בעל האמרי ברוך מויזניץ זי"ע) בחיבורו 'חמש עשרה מאמרים' (עמוד לז"לט, קונטרס זה הדפיס בספר שהוציא לאור מזקיניו וחתנו, ובסוף שילב גם את מאמריו. תוספת זו אינה נמצאת בכל דפוסים האמרי ברוך ורק במהדורה שהוא הו"ל) שמביא הנוסח באריכות.

שפעם בא אדם חשוק בנים לפני מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב זי"ע. ודחה אותו הבעש"ט מפעם לפעם שעדיין לא הגיע זמנו ליפקד בדבר ישועה ורחמים, עד שפעם אחת התעקש מאד וביקש מהבעש"ט שיברכו שיזכה לזש"ק, לרוב הפצרותיו קפץ הבעש"ט ונשבע שיוושע בבן זכר.

דבריו נעשה רעש גדול בשמים שכבר יצא פסק דין שאיש הזה לא

ונסע עם הבעש"ט ביום ה' וברדת האברך הי' לבוא לפוזנא אחר כמה ימים כי דרך רחוקה היא, ונסע האברך בשמחה טוב לבב כאשר נסע חוץ לעיר ראה האברך פלא כי עמד העגלון וקשר המוסרות על העגלה והסוס הולך מעצמו באשר ילך ותיכף עבר הסוס את הדרך הכבושה, והלך בדרך עקלתון וצווח האברך רבנו אנו תועים בדרך, שחק הבעש"ט וא' אין מהצורך לצוות להסוס איך שילך והעגלון נדרם וישן בהעג' והסוס הולך דרך אשר אינו נמצא אף רגל בהמה ועוף, והליכת הסוס אינו במהירות לגמרי ומ"מ הנסיעה הוא במהירות עצומה למעלה מהטבע, כידוע שכן דרכו הי' בכל נסיעותיו, והאברך רואה כ"ז ומשתומם על המראה הנפלא, וכן נסעו ביום ה' עד סמוך למנחה, עד שבאו למקום עשבים גדולים כקומת איש ועמד הסוס מעצמו, והנה הבעש"ט נתלה בדביקות עצומה עד שנפל פחד גדול על האברך, והקיץ הבעש"ט את העגלון ואמר קח את הכלי וחפש בין העשבים ותמצא באר מים ותשאוב לנו מים לשותות, והלך העגלון הנכרי וחפש בין העשבים זמן רב עד שמצא הבאר ושאב מים ונתן להבעש"ט, וברך בדביקות נפלאה ושתה ונתן גם להאברך ואמר לו הברכה תעשה בכוונה עצומה וכן עשה,

ואח"כ אמר להעגלון שכב על מקומך ושכב העגלון בעגלה ונדרם תיכף וישן, והסוס הולך כדרכו דרך אשר לא עבר שם אדם מעולם, והנה היום פנה והאברך אינו יודע לאיזה מקום הם נוסעים כי בכל הדרך לא ראה שום ישוב בני אדם, וחשב שבוודאי ישבתו על פני השדה כי הדרך לפוזנא הוא מרחק רב והי' להאברך מזה צער גדול, עד ששאל פי הבעש"ט רבינו באיזה מקום יהי' שבייתינו בש"ק, אמר לו הבעש"ט וכי אינך יודע שאנו נוסעים לפוזנא, שם נהי' איה"ע על שבת, נתפלא מאוד האברך איך יכול להיות כזה כי הוא מילדי פוזנא ויודע לו סביבות העיר כל העיירות והכפרים על כמה פרסאות ואם הי' רחוקים מפוזנא אף עשרים פרסאות ידוע לו כל הישוב וכעת לא נראה עדיין שום ישוב, והי' לו נסיעתו למפח נפש, כי בודאי ישבתו על פני השדה אשר הוא לא נסה מימיו באלה, כי הוא מעונג בן גביר וחתן גביר, וכן נסעו כל הלילה וכאשר בא זמן התפלה עמד הסוס מעצמו, ולאחר סיום התפלה נסע מעצמו והעגלון ישן כל הדרך כי הי' נכרי כי כן הי' דרכו ליסע עם נכרי דווקא, ולמחר בחצי היום שאל האברך להבעש"ט איזה מקום שבייתנו כי יום השבת קדש ממשמש ובא, אמר לו הבעש"ט וכי לא אמרתי לך שנהי' בפוזנא, דימה האברך בדעתו שהבעש"ט עושה שחוק ממנו, ונסעו עוד עד שלא הי' כי אם ערך ב' שעות לשבת ועדיין אינו נראה שום ישוב, והי' להאברך עצבון נפש מזה עד שמאס בחייו ממש.

והנה בפתע פתאום ראה האברך מרחוק מאוד כפר ונתמלא שמחה כי חשב שבוודאי ישבתו שמה ולא תחת אור השמים וברגע זו באו בתוך הכפר והנה הסוס הולך כדרכו דרך הכפר ואינו עומד אצל שום בית, נתעצב מאד האברך מזה כי גם בכפר זה לא ישבתו וכשבא הסוס בקצה הכפר עמד אצל חורבה אחת וחשב האברך שבחורבה זה ישבתו ונתמלא שמחה כי יותר טוב הוא מעל פני השדה,

והבעש"ט נכנס להחורבה גם האברך הלך אחריו והנה בבית החורבה דר איש זקן צרוע מכף ראש ועד רגל אין בו מתום, פצעים ומכות, ואשתו ובניו הולכים קרועים ובלואים, וכשפתח הבעש"ט את הפתח נתמלא הזקן שמחה ורץ להבעש"ט ונתן לו שלום עליך רבי ומורי ומי שלא ראה שמחתם לא ראה שמחה מימיו והלכו לחדר מיוחד ודיברו שם כמו חצי שעה ואח"כ לקחו רשות זה מזה ונפרדו זה מזה באהבה עזה כמו אהבת דוד ויונתן,

ואח"כ ישב הבעש"ט בעגלה והסוס הלך כדרכו והעגלון ישן והאברך לא שאל עוד את הבעש"ט כלל באיזה מקום ישבתו, כי לכניסת השבת לא הי' כ"א בערך שעה קטנה, ובכל הסביבה אינו נראה שום ישוב, וחשב שבוודאי תיכף יעמוד וישבתו בשדה, והנה כל עשתונותיו נבהלו נחפזו וירעשו סעיפי לבבו כי מימיו לא נסה בכל אלה,

והנה בפתע פתאום שב נפשו ורוחו בקרבו כי נתגלה לו העיר פוזנא וחומתה וגם בית אביו ואמו ראה מרחוק, אמר לו הבעש"ט לא האמנת

בי מה שאמרתי שנהי' שבת בפוזנא אבל אצל אביך אינו ידוע לי אם תהיה על שבת, ושחק האברך ואמר רבינו והלא אני רואה בית אבי מקרוב למה לא אהי' בביתו על השבת, למה לי אכסניא אחרת, ושתק הבעש"ט לדבריו, ובתוך העיר הי' רחוב אחד הנקרא שולער גאס היינו ששם הי' הוועד של השטודענטען (הסטודנטים) הלומדים אצל הפרופעסאריין.

והנה כשבאו בתוך העיר נתמלא האברך שמחה ושעשועים כי דימה בנפשו שבא העת אשר יתענג בהתראות פני אביו ואמו, והנה בפתע פתאום אחזתו פלצות ופחד מות, כי ראה שהסוס הולך ברחוב השילארום, ומיום הוסדה העיר לא עבר דרך רחוב זה שום יהודי, כי פעם עבר שם יהודי בשגגה סקלו אותו באבנים עד יציאת נפשו,

וכשראה המראה הזה אמר בפחד ורעדה להבעש"ט אדוני רבינו אנחנו בסכנה גדולה כי הסוס הולך ברחוב הזה אשר עוד מעט וסקלוני באבנים, ושחק הבעש"ט ואמר עד כאן לא אמרנו להסוס שום דעה בענין הליכתו וגם כעת אין מהצורך לחוות לו הדרך, ילך כרצונו והשם הטוב יצילנו מיד הערלים, והשטודענטען כאשר ראו אשר היהודים נוסעים דרך רחוב שלהם, התחילו ללקט אבנים גדולות והאברך ראה כל זה ויפג לבו בקרבו ויאמר אהה אלקים פה ספו וגם תמו חיי עולמי, וברחוב זה דר שם רק יהודי אחד חייט אשר נצרכים לתפירת לבושיהם, והנה כשבא הסוס אצל בית החייט עמד אצל הפתח ויצא החייט ופועליו בפחד גדול מהמראה הזה, ואמר הבעש"ט רצוני לשבות אצלך בשבת זה ואמר לו החייט זהו דבר קטן, אבל אדוני איך ישבות כאן כי הוא כאן בסכנה גדולה מהערלים, ואמר הבעש"ט אל תדאגו כלל לא יהי' דבר רע איה"ה, והלך הוא והאברך ויקץ גם העגלון הנכרי והביא חפציו לבית,

והעת הי' להתפלל מנחה ושאל הבעש"ט להחייט היש מנין באנשיו ואמר שהוא עם פועליו הם רק שמונה אמר הבעש"ט להאברך הם שמונה ואנו שנינו הוא מנין מצומצם, ומצד ב' הטעמים לא הי' ביכולת לראות פני אביו ואמו מצד שהי' ירא לילך דרך הרחוב וגם א"א לסתור המנין, תיכף עמד הבעש"ט להתפלל לפני העמוד ברעש גדול אשר בני הבית נשתוממו על המראה הגדולה אשר בני הבית נשתוממו על המראה הגדולה הזאת וגם האברך אחזתו חיל ופלצות מהרעש והדביקות אף שכמה פעמים ראה תפלתו בבית חותנו אבל כזאת לא ראה.

והנה ברחוב הי' מהומה בין הערלים כי כזאת לא הי' במקום לעולם מימים ורצו כולם בחמה שפוכה ואבנים גדולות בידם, והבעש"ט סיים התפלה, והערלים סבבו הבית מפה לפה והחייט ובני ביתו הי' ברעיונם כי כלתה ח"ו הרעה, והגיד החייט להבעש"ט, והלך הבעש"ט ועמד בפתח הבית והביט עליהם ואחזתם חיל ורעדה עד שכמעט פרוה רוחם מגויתם ונפלו כולם לארץ והאבנים נפלו מידם מפחד הגדול וקמו וברחו כמפני הדוב והארי, ובאו להפרעפעסער הגדול שלהם וראה את פניהם נשתנה כמו פני החולה מסוכן ושאל להם מה זה ועל מה זה וסיפרו לו את המראה הנבהל.

והפרופעסער הי' חכם ומלומד גם בלה"ק, וגם בתלמוד היה לו יד כי יש ביניהם קאדעמיש (אקדמיה) שלומדים חכמת התלמוד, ואמר אלך אני בעצמי לראות המראה הנפלאה אחת משתי אלה הוא, או מכשף גדול או איש אלקים נורא, והלך לבית החייט ומצא הבעש"ט מקבל שבת בדביקות נפלאה וברעש גדול. ועמד שם כל זמן קבלת שבת ומעריב, ואח"כ קידש הבעש"ט על הכוס בדביקות נפלאה, ועמד שם גם כל עת הסעודה ובהמ"ז, והפרופעסער לא דיבר עם הבעש"ט אף דיבור א', וגם הבעש"ט לא דיבר עמו כלל ולא הביט בפניו, ואחר ברהמ"ז ביקש את החייט שלמחרת בבוקר כשיכון הבעש"ט לתפיל' שחרית יודיענו, והלך הפריפעסער לביתו.

למחר בבוקר שלח החייט אחר הפריפעסער ותיכף בא לבית החייט ומצא התחלת התפלה ועמד כל זמן התפלה, ואחר התפלה הלך הבעש"ט לסעודת שחרית והפריפעסער עמד כל זמן הסעודה ובהמ"ז ולא דיבר שום דיבור עם הבעש"ט, רק עיניו לא הוריד מפני הבעש"ט

ואמר הרב א"כ אגלה לך שאני הוא הפרופסור שעמד לפניו בכל השבת וכל נסיעתו היה בשבילי להגביה את נפשי מעמקי הקליפות ולהחיות נפשי באור החיים, ובתפלה הנוראה כל דיבור שיצא מפיו הקדוש הי' להב אש בלבי ושרף כח אחד מכחות הטומאה עד ששרף ממני כל כחות הטומאה, ואח"כ בהדרוש עורר בלבי להבות אש הקדושה עד שתיכף ומיד ברחתי לאשכנז ונתגיירתי בה, לכן הדרוש הזה חביב עלי מאד מאד כי הדרוש הזה הכנסני תחת כנפי השכינה, לכן כשבא אצלי אורח נכבד דרכי להשתעשע בו. והסיפור הזה נשמע מפה קדוש נשיא ישראל הרב מריזין.

השם היוצר נפשות הוא היודע נפשות וניצוצות הקדושה שהוציא ממעמקי הקליפות בתיקוניו ולערך פרישותו מגשם עולם הזה והשגתו בעולמות הכמוסים ונעלמים כל זה הוא דבר קטן

(סיפורים נוראים)

***

ידוע העובדא מגדול אחד שבנו יצא לתרבות רעה והמיר דתו רח"ל ובא במר נפשו לפני הבעש"ט הק' זי"ע, וציוה לו שיכניס בליבו אהבה עזה לבנו, ונתן לו עצה איך לעשות זאת.

ואכן באותה שעה נתעורר לפתע בלב הבן תשוקה וגעגועים אל אביו וכפי שהרבה לעורר בלבו אהבה לבנו כך נתחזקו הגעגועים בלב הבן ועד שלא היה יכול להתאפק וחזר אליו ונעשה בעל תשובה גמור.

(כ"ק מרן אדמו"ר אדמו"ר הגה"ק מצאנו זי"ע שיעור חורש"י פרשת וישלח תשכ"ו)

***

בספר בעל שם טוב על התורה (פרשת בראשית אותיות כז"לח) הובא ג"כ רעיון זה ומצטט בזה מתוך כמה ספרים הקדושים בשם הבעש"ט ונעתיק מה שהביא שם בהגה"ה (אות כ"ג) בהקשר לכך שני סיפורים נפלאים:

בק"ק מעזבוז עיר מגוריו של הבעש"ט היה סוחר אחד מאותם שלא האמינו עדיין בגדלותו של הבעש"ט, פעם אחת נסע בנו יחידו של הסוחר לברעסלא והיה רגיל בנסיעה כזאת כארבע שבועות ועכשיו נשתהה כבר יותר מעשרה שבועות ולא קיבל ממנו שום ידיעה, בצר לו ובדאגתו הלך בערב ש"ק לבעש"ט וציוה הבעש"ט שיביאו לו ספר הזוהר ופתח והסתכל ואמר לו בנך הוא בעזה"ש בחיים ושבת זה ישבות בכפר סמוך לעירנו פרסה אחת, ולא האמין הסוחר לדבריו אמנם תיכף במוציא שבת בא בנו לביתו והלך הסוחר להבעש"ט וביקש שימחול לו על שדיבר עליו לשון הרע ואמר לו הבעש"ט הלא האור שברא הקב"ה בששת ימי בראשית היה אדם מביט בו מסוף העולם עד סופו וגנוז לצדיקים לעתיד לבא והיכן גנוז בתורה ולכן כשאני פותח ספר הזוהר אני רואה כל העולם כולו וב"ה שאיני טועה בראייתי.

***

עוד עובדא כיצא בזו היתה עם תלמידו הרה"ק מוה"ר ברוך מקאמינקא ששלח שוורים לדרך והיה מפחד שלא יפלו בידי אנשי מלחמה שודדים וכמו שקרה אז שגזלו שוורים של סוחרים אחרים, ושלח את מוה"ר יוסף מקאמינקא אל הבעש"ט ואמר לו הבעש"ט למה לא אמרו לי בעת ששלחו את השוורים כי אז הייתי משגיח עליהם, ואחר כך פתח את ספר הזוהר ועיין בו ואמר אני רואה את השוורים שלא גזלו אותם, התפלא התלמיד ושאל את הבעש"ט וכי זה כתוב בזוהר והשיב לו הבעש"ט זהו מה שאמרו חז"ל וגנוז בתורה ומה שאמרו שגנוז לצדיקים לעתיד לבא היינו לצדיקים שעתידיים לבא לעולם וכל מי שזוכה למיצוא בתורה את האור הגנוז מסתכל בו מסוף העולם ועד סופו.

בנוסף לזה בכח ראייתם המופלגת הם גם יכולים להביט ולראות בבריאה דברים שאין מסוגלים בראיה רגילה והם יודעים ומשיגים את כל סודות הטבע שבעולם ולא בעולם הזה בלבד אלא גם בעולמות העליונים הם צופים במעשה מרכבה וכהסיפור שמובא בחז"ל (חגיגה יד ב) על ארבע שנכנסו לפרדס וכן אמרו (אבות ו א) ומגלין לו רזי תורה. (כ"ק מרן אדמו"ר אדמו"ר הגה"ק מצאנו זי"ע דרך חיים)

מלהסתכל עליו בעומק גדול, והי' זה לפלא בעיני כל, ואחר ברהמ"ז הלך לו הפרופסור וביקש ג"כ מהחייט שיודיענו עת המנחה, וכן הי' בעת המנחה שלח החייט אחר הפרופסור ותיכף בא ועמד שם כל זמן תפלת המנחה ואח"כ ישב הבעש"ט בסעודה שלישית והפרופסור עומד ומסתכל בפני הבעש"ט ונשתומם על המראה, ובתוך הסעודה דרש הבעש"ט לפני האברך דרוש נפלא ובדביקות מופלג עד אשר כל היושבים שמה לא קמה בהם רוח והפרופסור שומע הדרוש בעומק גדול כי היה מלומד גדול והבין בלה"ק בתכלית, ואחר ברהמ"ז התפלל הבעש"ט ערבית ג"כ בדביקות נפלא ואח"כ הבדיל על הכוס בדביקות נפלא והפרופסור עומד ושומע ומשתומם ולא דיבר עם הבעש"ט אף דיבור א', וגם הבעש"ט לא הביט אל פניו כלל,

ואחר הברלה צוה הבעש"ט את העגלון שיחבוש את הסוס, והלך לו הפרופסור לביתו והבעש"ט נסע תיכף לדרכו לבראד כמאז בקפיצת הדרך, והאברך יושב כמשתומם מה הרוויח בנסיעה זו, בשברון רוח ומפח נפש, אומר להבעש"ט אדוני מאור עינינו הנה איש אלקים קדוש רואה ומבין שדרך הזה הוא לנגדי כי נפשי הי' להשתעשע בתענוגות בני אדם מחברת אבי ואמי ואחיי ואחיותי ונהפוך הגלגל והנה ראיתי בעיני בית תחנונים ולא היה לאל ידי להשתעשע עמם וכזאת הוא דאבון נפש כמו מצמאון המים נולד בלב אנושי להב ויבישות ונכנס עד פיו במים חיים וזולתו מושכו למעלה ואין לאל ידו להשפיל פיו להתענג בכניסות המים לרוות צמאונו לכן פרי מחשבתי סר מעלי.

על כן בקשתי מאת אדוני רכב ישראל ופרשיו תיקר נא נפש עבדך בעיני אדוני וזאת תהי' משכורתך בעמל הדרך אשר היה ללא הועיל לי אשר כבודו יגלה את שלש אלה העמדת הסוס בין העשבים בשביל שתיית המים פעמים כי לפי ראיתי לא היה זה דבר ריק והב' שמחת הזקן הצרוע אשר שמחתם זע"ז הלא דבר הוא. והג' מנוחת כבודו בשבת בפוזנא לא לחנם הי'.

אמר לו הבעש"ט שנים מאלה אגלה לך והג' הוא מה שעשיתי בפוזנא ברבות הימים יתגלה לך ממילא הנה בין העשבים נקברים ב' יהודים אשר תעו בדרך ובאו עליהם רוצחים והרגו אותם, וזה כמה שנים אשר אין ביכולתם לעלות נשמתם למעלה מצד שהיא דרך לא עבר שם אדם ואם היה עובר שם יהודי היה מטהר את האויר והיה להם עלי' ובזה שברכנו על המים בכוונה נתעלו נשמותיהם למעלה והב' השמחה שהי' ביני ובין הזקן בכפר, כידוע שבכל דור ודור יש משיח בעוה"ז ממש בהתלבשות בגוף ואם הדור זכאי מוכן הוא להתגלות ואם ח"ו לא זכו יסתלק, והנה הזקן הזה היה מוכן להיות משיח צדקינו ותשוקתו היה להשתעשע עמי בשבת אך ראיתי שישתלק בסעודה שלישית לכן לא רציתי להצטער בשבת. וכוונתי בפוזנא יתוודע לך אחר כמה שנים. וביום ב' אחר השבת באו לבראד ותיהום כל העיר איך שנסעו בר' ימים מהלך רב כזה.

והנה האברך היה מופלג גדול ולומד יומם ולילה בשקידה רבה כמה שנים פעם א' אמר לחותנו שברצוני נפל שאתחיל לעסוק מעט במו"מ כי טוב תורה עם דרך ארץ אמר לו חותנו מה טוב גם דעתי מסכמת לזה ונתן לו כמה אלפים ונסע האברך למדינות אשכנז לקנות סחורה. פעם א' בא בעש"ק לעיר ושבת שם, למחר ביום השבת שאל את בעה"ב אם יש בקהילתכם רב מופלג אמר לו הבעה"ב יש אצלינו רב גאון עולם ואיש צדיק מפורסם ונקרא ר' אברהם גר צדק כי הוא גר, והלך האברך להקביל פני הרב וכשבא לביתו נתפלא מאד האברך מהדרו וזיוו ודיבר בהלכה וראה שהוא באמת גאון עולם, ונמשך פלפולם עד עת מנחה והתפללו ואח"כ ביקש הרב את האברך על סעודה ג' וסעד אצלו בתוך הסעוד' ביקש האברך להרב שיאמר תורה, ודרש הרב וכשהתחיל לדרוש נתפלא מאד האברך אמר לו הרב למה נפלאות כ"כ האם לא שמעת מעולם דרוש כזה, אמר לו האברך אדרבה נפלאותי מאין לכם הדרוש הזה כי כמה שנים מקודם ששמעתי זה הדרוש מפי הקדוש הבעש"ט בפוזנא כרחוב השילער בבית החייט, ונבהל הרב ואמר לו וכי אתה האברך שנסע עם הבעש"ט ואמר האברך כן הוא,

ויפול ארצה ויתעלף. כאשר התעורר מעלפונו וביקש לספר את הדברים שקרהו - הפסיקו הבעש"ט הק"ט ואמר לו כי יודע הנהו הכל בלאו הכי, ע"ק.

(אבן שתייה)

***

סיפר לי מורי חמי מו"ה אברהם מרדכי מפינטשוב ז"ל שהיה בכפר אחד כומר אחד מכסף גדול שהיה ממית ילדי ישראל קודם המילה בכשפיו פעם אחת אירע ברית מילה ליהודי אחד שהיה דר בכפר הנ"ל וראה מרן אלקי שהכומר מכין עצמו להרוג את הילד ונסע מרן בקפיצה לשם ובא שמה עם תלמידיו קודם הלילה שלמחרתו יהיה המילה והיהודי כיבדו מאוד ואמר מרן ליהודי שיסגור הדלת וכל מקום פתוח ולא יניח אף חור קטן אחד שלא יסתום אותו ויכין לו מקלות גדולים ועבים וכשיאמר לו מרן הכה אז יכה בכל כוחו וכשהיה לילה אז דפק אחד בולת שיפתח לו ולא רצה היהודי כאשר צווה אותו איש האלקים והלך הכומר בכשפים והחליף צורתו לתמונת חתול וחיות טמאות והתפיל לחפור תחת קרקע הבית וכיון שתחב את ראשו לתוך הבית אז ציווה מרן שיכה והכה אותו היהודי מכות אכזריות הכה ופצוע עד שנשברו לו יד ורגל והלך הכומר לביתו ובבקר היתה שמחת הברית מילה גדולה מאוד ובהודע להכומר שכל זה עשה לו מרן קבל אותו לפני השרים שיכריחו את מרן שיתווכח אתו עד שהשרים הסכימו לו וקבעו לו זמן שיעמדו שניהם וכל אחד יעשה מופת שיתגבר וינצח את חבירו במקלות עם רב ונתוועדו ביום המיועד כל השרים והכמרים והמון עם ואמר לו מרן עשה אתה ראשונה מכל מה שתוכל

והכומר הביא עליו כל מיני רוחות ושדין וחיות רעות ונחשש ועקרבים וכל מיני מזקין ומרן לקח לו את המטה וחג חוגה סביבו והוא עומד באמצע ולא יכלו לעבור המחוגה עד שהביא עליו חזיר ועשה מחוגה בתוך העיגול הראשון ועבר החזיר בעזותו בשתי ידיו את העיגול הראשון ולא יכול לעבור את העיגול השני וחזר וברח וכשראה המכשף שכל מיני כישוף לא הועילו לו שיעברו את המחוגה ויזיקו אותו אמר למרן עשה אתה אמר לו מרן אני לא אעשה שום דבר רק אקרא לילדים שהרגת ויעשו כן נקמה מיד באו ונתאספו עליו ילדים קמנים הרבה מאוד ונפלו עליו ולא השאירו ממנו עצם קטן שלם כן יאבדו כל אויבך ה' אמן

(מעשה השם קאמרנא)

***

ידוע מהבעש"ט שפעם כשבא אליו אחד מגדולי המתנגדים לתהות בקנקנו עמדו אז לפניו שתי נשים עגונות ובכו על מר גורלם אחרי זה יצא הבעש"ט לעשיית צרכיו וכשחזר הגיד להם על מקום הימצאם של בעליהם לפשר תמיהתו של אותו גדול שחשד בו שמא ח"ו משתמש בכוחות הטומאה השיב לו הבעש"ט בכל היום אני משוטט בעולמות העליונים ובביהכ"ס אני משוטט בעולם הזה ומכיון שבכו לפני חפשתי אז את בעליהם ומצאתי אותו איש על מקומו ומשמע מזה שידיעת הצדיקים ברוח הקדוש אינה רק ממה שרואים בשמים אלא שמסתכלים בראייה גשמית בעולם הזה

(כ"ק מרן אדמו"ר אדמו"ר הגה"ק מצאנו ז"ע בשוה"ט ליל שב"ק פר' מקץ תשמ"ד)

(כמו"כ מסופר פעם אחת בא איש אחד לפני מרן הדברי חיים והציע את בקשותיו כששמע מרן שהאיש הוא מעיר ברלין שבגרמניה שאל אותו על תמונת העיר כגון גודל גשר שברחוב פלוני ובערך כמה בני אדם עוברים עליה בכל יום וכ"ו התפלא האיש על גודל בקיאותו בפרטי מצב עיר ברלין ושאל את מרן הדברי חיים כמה זמן היה בברלין עד שמכיר כל כך טוב את מוצאות ומבואות העיר והשיב לו מרן אני לא הייתי עדיין בברלין כלל אלא בזמן שאני יושב בביהכ"ס דאז אסור להרהר בדברי תורה הנני מעיין בערי העולם כדי להסיח דעתי מן התורה והנה כשהסתכלתי בעיר ברלין ראיתי את הנוף ההוא אשר גשר הנ"ל בתוכו וראיתי שהרבה בני אדם עברו עליה לכן שאלתיך בכמה אתה מעריך את סכום האנשים העוברים עליה יום יום אבל אני לא הייתי עוד בברלין, מובא בכל הכתוב לחיים)

***

מעשה שהיה בעיר סמוכה למעזיבוז ארבעה מיל, ישב שם עשיר גדול ותלמיד חכם, ורצה לכתוב לו ספר תורה, וקיבל עליו לכתוב באופן שלא יוכל אתר לעשות כמוהו. קיבץ כמה עגלים ושחטם, ואת בשרם חילק לעניים, והעורות עיבר על קלף לכתובת הס"ק, והביא סופר טוב שהיה "חד בדרא" ונתן לו כמה רובל-כסף לשבוע עבור פרנסת ביתו ונתן לו מזונות על שולחנו. הכתיבה נמשכה כמה שנים, ויהי כאשר נגמרה הכתיבה עשה העשיר סעודה גדולה, ודרש בעצמו דרשה גדולה.

בין הבאים היה גם "נושא המים" [=וואסער-טרעגער] מהעיר, אשר הירבה תמיד באמירת תהלים, והיה מגין על העיר בזכותו, ומפני שהיה רעב חשב בדעתו כי היות ויושב הנהו בסוף השולחן יכול איפוא ליטול ידיו לסעודה ראשונה, ואף אחד לא ירגיש בזה, וכן עשה. כראות העשיר את מעשהו ניגש אליו בחרי אף וגער בו על שלא המתין לחשובי המסובים. ובכעסו הטיח בו - וכי מפני כך שהנך מרבה באמירת תהלים נחשבת בעיניך כאחד החשובים? בכושת פנים חמק עבר "נושא המים" מן הבית והלך לביתו.

ככלות הסעודה, חזר בעל הבית לסדריו הרגילים מאז ומקדם, וישב ללמוד את שיעורו הקבוע. בתוך כך בא אליו שליח אלמוני וקראו אליו, וכאשר קם ממקומו ויצא עמו החוצה והנה באה רוח סערה ונשאתו כמה וכמה פרסאות מן העיר אל מדבר שמש, והעמידתו שם כשהוא שרוי בפחד גדול. ולא ידע מה זה ועל מה זה. עד כי חיכך בדעתו שמא בא לו זה אודות מה שבייש את "נושא המים".

והנה מרחוק נראה לו בית מואר באור גדול, ויאמר בלבו לגשת אל הבית, וכן עשה. בתוך כך שמע כרוז יוצא וקורא: פנו מקום לרוד מלך ישראלי ושוב יוצא הכרוז ואומר: ברוך הבא דוד מלך ישראל! וכרוז שני אומר: פנו מקום לרבי ישראל בעל שם טוב. ושוב: ברוך הבא רבי ישראל בעל שם טוב! בעוברו דרך אותו מקום ראהו קוה"ק הבעש"ט לזה העשיר, ושאל מפני מה הובא הנה, ועל מה יושב הנהו בחוץ? ענהו דוד המלך ע"ה, כי הזמינו לזה לדין תורה, ומבקש מאת הבעש"ט הק"ט כי ימליץ טוב עליו.

והוא, כי "הוא ביקש ופעל אצל בורא כל העולמים אשר כל העוסק בתהלים כאלו עוסק בנגעים ואהלות, ועתה היה איש אחד נושא מים שהירבה באמירת תהלים ואיש הזה ביישו כך וכך, על כן רצוני שייצא פס"ד עליו על זה, וכן הורה הזקן דשם שעגשו הוא מיתה בידי שמים בביתו.

המליץ עליו הבעש"ט הק"ט להשאירו בחיים, כי באם ימיתוהו מי יידע על מה באה לו המיתה, ולא יידעו כמה גדולה מעלת אמירת תהלים, וכמה גדול עונשו של זה המבייש את המרבה באמירה זו. לכן, לדעתו נראה כי ישוב לביתו ויפייס את "נושא המים" ברבים, בכך שיערוך לפניו לבדו סעודה ערוכה - למען ישמעו ויראו.

בתוך כך יצא שליח החוצה אל עבר האיש העשיר, והציע לו כי יבחר בין שני הפסקים האמורים. ובחר לו את פסקו של הבעש"ט הק"ט. שוב שאלו את הבעש"ט הק"ט האם מכירו לעשיר זה? ויען ויאמר - לא. חזרו ודרשו מה משפטו של זה היושב סמוך למעזיבוז מרחק ארבעה מיל בלבד ואינו נכנס ובא אל הבעש"ט הק"ט. ועל כך יצא הפטק כי חייב מיתה. שוב עמד הבעש"ט הק"ט על רגליו והמליץ עליו כדברים האמורים, כי לא יידעו אינשי דעלמא על מה ולמה מת איש הלזה, אך בזאת איאות לו, באם יקבל עליו מהיום והלאה שיקבל פניו - וחיה. יצא איפוא השליח אליו ומסר לו דברים כהווייתן, וקיבל עליו. מיד הגיש אליו כד מים ורחץ עצמו ושב לאיתנו, ובא עמוד ענן וישארו ויטילוהו סמוך לביתו.

ויספר העשיר לפני בני ביתו את כל אשר קרהו, ויקרא ל"נושא המים" ויפייסו, ויעש לו סעודה כאשר הבטיח. כעבור שני ימים נסע אל הבעש"ט הק"ט, ובהכנסו לקודש פנימה הכירו כי הוא זה שהמליץ עבורו,

סיפר רבי יודעלע מעשה שהיה אצל מרן הבעש"ט הק' זי"ע, פעם אחת נכנס לביהמ"ד וראה קבוצה מחסידי עוסקים בדברי שיחה, שאל אותם במה הם עוסקים, השיבו לו שמדברים בגנות רשע אחד, נענה הצדיק ואמר "אפילו אם היה אותו רשע חוטא ומרשיע עוד פי מאה מחטאיו ופשעיו שעשה עד עכשיו, עדיין אין הוא פוגע ופוגם בעולמות העליונים כמו שאנו פוגמים בהסחת הדעת לרגע מהקב"ה". והביאור בזה הוא, כי כל אחד ואחד נידון ונמדד לפי דרגתו, ורצה הבעש"ט ללמד לחסידיו דמחמת שהם בני עלייה צריכים הם לזוהר הרבה יותר במעשיהם.

(מפי ספרים וסופרים)

***

"שמעתי מא"ז זללה"ה על מדינה אחת ששאלו במכתב להרמב"ם ז"ל על תחיית המתים לומר להם מן התורה, ומה שדרשו חז"ל בגמרא מן הפסוקים אמרו שיש לדורשם באופן אחר, ולא רצה להשיבם הוא בעצמו דבר אך אמר לתלמידיו ר' שמואל אבן תבון שהוא ישיבם, וזה תוכן דבריו בקיצור נמרץ על פי חכמת הטבע, כי מכל מיני מאכל ומשקה נעשה דם ומהרם יורד אל הכבד ומהכבד עולה הבריירות אל הלב, ומהלב יורד המובחר והדק אל המוח ושם שורה השכל וחיות של האדם, ומי ששומר עצמו ממאכלות המותרות והאסור והטמא נעשו דמיו צלולין וטהורין, ויש לו לב טהור והמוח והחיות שלו נעשה חיות טהורה להשיג אמיתות החיות שהוא אלקות של כל העולמות המחיה את כולם, ומי ששומר עצמו יותר ומקדש את אכילתו על פי דרכי ה' ותורתו נעשה מזה בנין אב, והוא השכל לכל רמ"ח אבריו ומתקדשים ומיטהרים, וכן להיפוך ח"ו נעשה בנין אב שכל עכור ומעופש בדיעות זרות, וחיות שלו נעשית בחינת מת, והיא אבי אבות הטומאה לכולם ורמ"ח אבריו נטמאים וטמא יקרא לכל דבר, ונעלם ממנו אמיתת החיות שהוא אלקות של כל העולמות, ונטמא ונופל לדעות זרות ואלהים אחרים הם אלמים אלילים מתים וזבחי מתים יקראו להם.

לכן התנאים והאמוראים ובעלי המדות וחכמי המשנה, הם שמרו נפשם שלא יתגאלו בפת בג המלך הזקן וביין משתיו [מלשון הכתוב בדניאל (א, ח), וכן מפרשו להיצר הרע שנקרא (קה"ר פרשה ד, ט) "מלך זקן וכסיל"], ולכן האירו אור שכלם והיתה שורה עליהם רוח הקודש לפרש כל מאמר סתום בדת התורה הקדושה, כי שרה עליהם כח אלוך אשר הוא ואורייתא כולא חד, ואור נשמתם גם כן הוא חוט המשולש אשר לא ינתק לעולם ולעולמי עולמים, אבל אנשים הללו בודאי טמאים ונטמא דמם ומשם לבם ומוח שלהם נטמטם במאכלות האסורות והטמאים, ולכך החיות שלהם נוטה למינות ואפיקורסות, ולא יוכלו לקבל מתיקות נופת צוף דברי מאמרינו הבנויים על פי שכל אלקי עולם ומלך עליון, והואיל והעזו פניהם ויצאו לחוץ פתאום יבא עליהם הכורת וזרות יכרתו אותם וכל אשר להם. וכך עלתה להם, כי לא היו ימים מועטים עד אשר בא עליהם מלך גדול והרג אותם ובזז כל אשר להם."

מעתה מובן דברי הפסוק, כי מן הכבד עולה המובחר אל הלב, ומשם עובר החלק הברור והמוזקק יותר אל המוח, וכלל זה ידוע כי השכל האמת נקרא 'פנים' והתנגדות לזה נקרא 'עורף', והוא שרמזו בש"ס (חולין יט): "עורף למול [היינו נגד] פנים" שהוא התנגדות אל הפנים, ומהיכן יצא זה התנגדות, בודאי מחמת שלא שמרו את לבבם כי כשהלב הוא אזי המוח גם כן טהור כי משם עולה הברור אל המוח ובודאי נכנע עורף אל הפנים, וזהו ומלתם את ערלת לבבכם וערפכם לא תקשו עוד, "והמשכיל יבין".

(דגל מחנה אפרים)

***

ובספר 'בני יששכר' (מאמרי תשרי מאמר ד דרוש ב אות ו) מובא, שפעם ראה מרן ה'בעל שם טוב' אחד שחילל את השב"ק בפרהסיא ר"ל, ועמד הבעש"ט הק' משתומם למה הראוהו לו כזאת ופשפש במעשיו דע"כ יש בידו עון כזה, בסוף נזכר ששמע אחד שהיה מזולל בתלמיד חכם ושתק הוא ולא מחה, והרי תלמיד חכם בחינת שבת הוא (זוה"ק ח"ג כט), על כן הראו לו איש מחלל שבת (וראה עוד לעיל

בפרשת נשא מה שהבאנו בענין זה, על דברי רש"י (במדבר ו, ב) "למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה, לומר לך, שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין".

באותה הזדמנות אמר הבעש"ט לפרש הא דאיתא (נגעים פ"ב משנה ה) "כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו", שאם רואה אדם נגעי חוץ' דהיינו נגעי חברו, ידע שאין אלו אלא נגעי עצמו.

[מן היסוד הנזכר פירשו חכמי המוסר שכל ראה איננה סתם אלא לכל מראה עיני האדם יש תועלת וכוונה, ולפי זה אמרו לפרש דברי רש"י בפר' תצוה לגבי האפור, שכתב רש"י (שמות כח, ד) שהוא כמין סינר שחוגרות השרות כשוככות על הסוסים, וזו מנא ליה שכן לבשו, אלא שסיבב מסבב כל הסיבות והראוהו זאת כדי שיוכל לפרש מעשה האפור כראוי, ונמצא שהיתה ראייתו לתועלת ולתכלית. וע"פ דבריו יש להוסיף ולומר בדרך אפשר, כי רש"י היה בטוח שכן היא צורת האפור כי אם לא כן לא היה נכשל לראות אותן שרות חוגרות את הסינר].

(מפי ספרים וסופרים)

***

הרה"ק בעל ה'אמרי חיים' מויזניץ זי"ע (נרפס גם בספרו 'אמרי חיים' עה"ת פרשת נח ד"ה אלה תולדות נח) אמר, דבספרי תלמידי הבעש"ט הק' זי"ע מצאנו שיש ג' סגולות שע"י יכול האדם לזכות לקדושה וטהרה, ואלו הם: אמירת זוהר, טבילה במקוה והתקשרות לרבי ומורה דרך, ורימזו ה'אמרי חיים' בפסוק הראשון בפרשת נח, דהנה מילוי תיבת נח' הם ו'ן י"ת (כי התיבה נח באה מאותיות נו"ן ח"ת, ומילוי האות היינו החלק שלא נכתב) שהוא עולה בגימטריא תס"ו כמנין 'שמעון', וזה הרמז ללימוד הזוה"ק לרשב"י, ומאי דכתיב "איש צדיק" רומז על התקשרות לרבי צדיק תמים, ותיבות "צדיק תמים" היה בדורותיו" ס"ת מקוה, כי עי"ז נעשה האדם קדוש וטהור שזה ענין צדיק תמים.

[אגב, שמעתי מהרה"צ רבי אלעזר מפאלטישאן זצ"ל בשם הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע שאמר: "איך האב דורכגעטון אלע קלוגע חסידותן, אלע פרומע חסידותן, און איך האב געזען אז די עיקר חסידות באשטייט פון דריי זאכן: לערנען, דאווענען, און זיין צוגעבינדען צו אן אמת'ע ערליכע אידו" (-) התבוננתי ברכי החסידות וראיתי שיש שלשה עקרי חסידות, ללמוד להתפלל ולהיות מקושר לצדיק אמת].

(מפי ספרים וסופרים)

***

בענין הכנסת אורחים יש 'תולדות יעקב יוסף' (בסוף הספר, ברשימות 'שמעתי ממורי') תמוה, וזה לשונו "עוד שמעתי ממורי (-מרן הבעש"ט זי"ע) ביאור 'גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה' (שבת קכז), והקשה, והעולה שלפעמים הכנסת אורחים הוא ביטול תורה או סיפורי לשון הרע, מ"מ גדולה הכנסת אורחים",

ולא מבואר כלל מה היה הקושיא של הבעש"ט שע"ז קאי התשובה. וביאר הרה"ק בעל האהבת ישראל' מויזניץ זי"ע (אולי בשם אחרים) שקושיית הבעש"ט על דברי חז"ל היתה, מאי קאמר "גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה" הלא כל מצוה יש בה "קבלת פני שכינה" ומאי קמ"ל שצריך קודם לקיים מצות הכנסת אורחים, רק אמרו (סנהדרין קג) "ארבע כיתות אין מקבלות פני שכינה, כת לצים כת שקרנים כת חניפים כת מספרי לשון הרע", ולפיכך הו"א שאם נודמן לו אדם שהוא אחד מד' כיתות שאינם ממקבלי פני השכינה לא יכניסנו לביתו, קמ"ל דמכל מקום "גדולה הכנסת אורחים" (הובא בקונטרס 'אור ישראל' להגה"ח רבי מרדכי אריה הורוויץ זצ"ל מבאנילא).

והכי הוה עובדא אצל הרה"ק רבי משולם זוסיא מויזניקוב זי"ע נכד הרה"ק בעל ה'אוהב ישראל' מאפטא זי"ע שפעם איקלע בדרך והתארח אצל מאן דהוא, ופעם אחת נכנס הבעה"ב אצלו והתחיל לדבר עמו ענינים שהיו בגדר לשון הרע ואבק לשון הרע, העיר לו נכד הרה"ק מאפטא ואמר "עס שטייט נישט, עס שטייט נישט" [-לא כתוב, לא כתוב], והתפלא הבעה"ב מאי קאמר, הסביר לו כוונתו, שהבעש"ט הק' אמר רק שאף אם האורח מדבר לשה"ר צריך להכניסו לביתו, אבל אם המארח מדבר דברים אלו בודאי שאין שום ענין להיות ולהתאכסן אצלו... (מובא בחלק הסיפורים שבסוף ספר 'מחשבת נחום' להגה"צ רבי מנחם נחום רבינוביץ מקאנטקובא זצ"ל, ובערוכ ימיו עלה לארץ ישראל והתיישב בעיר חיפה).

***

בספר 'בעל שם טוב' עה"ת (סוכות) מביא מה שרשם רבה של מעיזבז דבר נפלא שקיבל מזקנים שבעירו, וזה לשונו: רבינו הבעל שם טוב

מי שהוא בבחינת צדיק וטוב לו הריהו מקדש שם שמים ועליו נאמר (אבות פ"ו מ"א) אוהב את המקום אבל בד בבד הריהו אוהב את הבריות היינו אפילו הבריות הפשוטים המורדים נגד ה' גם אותם הוא אוהב ומפני מה הוא אוהבם מפני שאוהב את הבריות ומקרבן לתורה (אבות פ"א מ"ג) שרוצה לקרבן לתורה ועודנו מלא תקוה אולי עוד ישוב בתשובה.

ומה לנו יותר מזה שבשעה שיעקב פראנק ימש"ו שהיה אחד מהמשומדים הגדולים בעולם והיה מכשף ויצא לשמד והוא אמר שכל המצות צריך לעשות עבירות ומכל העבירות לעשות מצוות רח"ל, והיה מסית ומדיח שלא קם כמותו ולאחר שהפסידו במאבקם ויצא עליהם דבר המלכות שילכו בחצי זקן וחצי פיאות להורות שהם אינם לא גויים ולא יהודים יצאו לשמד, ואז בכה הבעל שם טוב הק' בדמעות שלישי ואמר ששכינה הקדושה מקוננת מאוד על כך כי כל זמן שהיה שם ישראל עליהם היו יכולים לשוב בתשובה וכעת נאברו לגמרי וכאילו כרתו אבר מן השכינה.

והוא פחד איום ונורא מה שאי אפשר להשיג בשכל המגושם בדורינו הירוד שהבעש"ט הק' בכה שיעקב פראנק ימש"ו ובאמת שאין לומר כן על שום יהודי אלא שהוא כבר בשאל תחתית יצא לשמד והבעש"ט הק' היה מאלו שייצגו את חכמי התורה בויכוח עם יעקב פראנק כידוע באריכות מה שהיה אז ומ"מ בכה לאחמ"כ בדמעות שלישי ואמר שגם השכינה הק' מקוננת.

(כ"ק מרן אדמו"ר אדמו"ר הגה"ק מצאנו ז"ע בשיעור חורש"י פרשת בהר תשל"ט)

***

אידי דהזכרנו שמו של קודש הקדשים מרן הבעש"ט הק' ז"ע, אספר עובדא מוסמכת ומקורית המובאת בספר 'דרכי הישר והטוב' (בגמ"ח פרק י עמוד שנה) המלמדנו גודל מעלת השיחה אודות הבעש"ט הק', וא"כ קל וחומר בן בנו של ק"ו בלימוד דברי תורתו שנאמרו בקדושה ובטהרה:

פעם נגש הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא ז"ע עם הרה"ק רבי אליעזר'ל מדזיקוב ז"ע [בנו של הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ ז"ע] ושוחחו בדברים העומדים ברומו של עולם, ובסיום פגישתם נסובה השיחה על מרן הבעש"ט הק' ז"ע,

מיד הפסיק הרה"ק מדזיקוב את השיחה באמרו "רא וועלין מיר בלייבען, ווייל מיר האבען בקבלה פון טאטען, אז מענטשען שמועסען, אין עס מאכט זיך צו שמועסען פון 'בעל שם טוב' הק', איז א סימן אז מ'האט גיט געשמועסט..."

[נסיים עתה את השיחה, כי יש לנו בקבלה מאבי הרה"ק מראפשיץ, שאם אנשים משוחחים בענינים שונים, ובסוף מדברים על הבעש"ט, הרי זה סימן מובהק שדיברו ענינים נעלים וגבוהים].

***

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

***

ז"ע, בעת שתקע אהלו פה מעזבוז היה אז במחנינו רבנים גדולים שהתנגדו להבעש"ט, והלכו בחג הסוכות להבעש"ט, ואמרו אשר הסוכה של הבעש"ט אינה כשרה, והבעש"ט התווכח עמהם אשר סוכתו היא כן כשרה, והניח ראשו על ידו לכמה רגעים, ואח"כ פתח את ידו, ונמצא בו פתק קלף וכתוב בו 'סוכה זו של הרב ישראל בעש"ט כשירה, נאום מט"ט שר הפנים'.

בהמשך מספר עוד, שהפתקא הזאת נשאר בירושה אצל נכדו הרה"ק בעל ה'דגל מחנה אפרים' ז"ע, וכאשר באו לפניו להתפלל על איזה חולה רח"ל צוה להניח הפתקא תחת מראשותיו של החולה ועי"ז נתרפא, וכך נמשך הדבר למשך שנתיים ימים, ולימים נעלם הפתקא.

(מפי ספרים וסופרים)

***

ויודע בשם מרן הבעש"ט הק' ז"ע שביאר מאמרם (ערכין טז): "עד היכן תכלית יסורין, אפילו הושיט ידו לכיס ליטול שלש ועלו בידו שתיים", כי תכלית היסורים הוא לעורר את האדם לתשובה, והחכם מתעורר על ידי דבר קטן כזה כאשר צריך להושיט שוב בפעם שניה את ידו לתוך כיסו, וכיון שכן כבר נפעלו מטרת ותכלית היסורים, ושוב אי"צ ליסורים גדולים יותר, והקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו מתחיל לעורר את האדם בדברים קלים כאלו ורק שוטה אינו מרגיש וצריך להעניש על ידי יסורים וחלאים רעים רח"ל (הובא ב'דגל מחנה אפרים' פר' ואתחנן, וע"ע ב'בעל שם טוב' עה"ת פר' לך אות לא).

(מפי ספרים וסופרים)

***

ידוע מה שסיפר הבעש"ט מרועה אחד ור' מאיר שמו שהיה רועה עדרי צאנו ביערים והיה משוטט שם בהתלהבות וצעק רבש"ע אהבתי אליך גדולה מאוד ועזה תשוקתי לעשות איזה דבר לכבודך מה אני יכול לעשות לך אצפצף בקול אנה קבל מאתי, והוציא צפצפה מכיסו וציפצף בקול גדול עד שנפל ארצה אין אונים, וכשהתעורר חזר ואמר רבש"ע רצוני למסור נפשי אליך כי שמעתי שזו מצוה גדולה, וטפס ועלה על ראש ההר והתחיל להתגלגל במורד ההר והיה צועק והולך רבש"ע זו למענך ועד שנפל בהתעלפות, ושוב נתעורר ואמר רבש"ע וכי מה עשיתי כבר עבורך רצוני לתת לך אוצרות תכל ומלאה אבל מה אעשה וכל רכושי מסתכם בפרוטה אחת אתן לך פרוטה זו ותערב נא מנחתי לפניך, והוציא פרוטה מכיסו וזרקה כלפי מעלה,

והעיד הבעש"ט שראה כמין יד של אש מקבלת את הפרוטה, ואחר כך חזר ואמר רבש"ע וכי כל זה חשוב לפניך מלך מלכי המלכים דבר אחד נשאר לי והיא שכר מצוותי רבש"ע הנני נותן לך במתנה גמורה את כל שכרי, ואמר הבעש"ט שמן הרועה למד פירוש הכתוב ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך.

(כ"ק מרן אדמו"ר אדמו"ר הגה"ק מצאנו ז"ע בעידן רעוא דרעוין פר' ויצא תשל"ט)

***

לע"נ ידידו הנ"נ

הרה"ח ר' דוד ז"ל בן הרה"ח ר' פנחס הי"ו (פישער)

נלב"ע ניסן תש"פ

והרה"ח ר' צבי (הערשל) בן הרה"ח ר' יחזקאל שרגא ז"ל

נלב"ע י"ד ניסן תש"פ

לע"נ האשה החשובה הצדקנית

מרת פרידא גילה בת הרה"ח ר' יצחק אייזיק ע"ה (רייך)

נלב"ע י"ז אדר ב' תשע"ט

לע"נ איש החסד מוכתר בכל מידה נכונה

הרה"ח ר' משה בן ר' שמואל רפאל (רייך) ז"ל

לזכות הרוצה בעילום שמו
שיקווים ברכת צדיק "מנוחה ושמחה, אור ליהודים"

ההפצה בעיה"ק טבריא נתרם לע"נ רבני טבריא
רבה הראשי של טבריא הצדיק החכם רבי חיים בן רבי יצחק סמאג'א זצ"ל
רבה הראשי של טבריא הצדיק החכם רבי יעקב חי בן רבי ברוך זריהן זצ"ל
מייסד ת"ת ביבאס, הצדיק החכם רבי רפאל ביבאס זצ"ל

לזכר עולם יהי צדיק, כ"ק אדמו"ר הגה"צ רבי שלמה בן רבי מרדכי זצ"ל מזוועה-צאנז, נלב"ע כ"ז תמוז תשע"ו.
ולע"נ ראש הישיבה הגאון האדיר רבי אליהו שמואל בן רבי יעקב ישראל זצ"ל, נלב"ע כ"ה מרחשון תשע"ט

להעלות
מוטה בן אסתר מלכה
זכות הפצת תורה וחסידות, יענווד לו
להתברך בכל כוילי דניטב

להעלות
נואר יחיאל בן חנה סיבוא
זכות הפצת תורה וחסידות, יענווד לו
להתברך בכל כוילי דניטב

להעלות
כונחם מוענדל בן פרידא גילה
זכות הפצת תורה וחסידות, יענווד לו
להתברך בכל כוילי דניטב

להעלות
אפרים בן אסתר לאה
זכות הפצת תורה וחסידות, יענווד לו
להתברך בכל כוילי דניטב

להעלות
יוסף נתן בן רבקה טויבא
זכות הפצת תורה וחסידות, יענווד לו
להתברך בכל כוילי דניטב

להשתתפות בהוצאות הגליון לרגל שמחה או לע"נ ולקבלת הגליון במייל, להערות ולהארות, GILYON.LIZENSK@GMAIL.COM